Reset. Vlaanderen

RICHTING
EERLIJKE TRANSITIE

MEERJARENPLAN
RESET.VLAANDEREN VZW
2022-2026

Colofon

Redactie: Vanya Verschoore, Yelter Bollen, Tom Stevens, Thijs Calu, Anne Marie Correia, Juliska Vanhauwermeiren, Nik Meeusen, Heleen De Smet, Jos Geysels, Marjon Meijer.

Contactpersoon: Vanya Verschoore, coördinator, vanya.verschoore@reset.vlaanderen

© juni 2021

Reset.Vlaanderen vzw
Tweekerkenstraat 47
1000 Brussel
www.reset.vlaanderen

Dit meerjarenplan werd goedgekeurd op de Algemene Vergadering van 10 juni 2021

Inhoudstafel

0. INLEIDING **6**
0.1 Voorwoord 6
0.2 Managementsamenvatting 7
0.3 Check vereisten overheid 10

WIE ZIJN WE? **11**
1.1 MISSIE, VISIE EN WAARDEN 11
1.2 DE WERKING VAN RESET.VLAANDEREN 12
1.2.1 WAT WE DOEN 12
1.2.1 ONZE LEDEN 13
Wie zijn onze leden: 13
Rol van het netwerk 14
1.2.2 Onze Interne organisatiestructuur 15
Organogram 15
Kernteam 16
Bestuur 16
Algemene vergadering 16
Forum 16

HOE DIT PLAN TOT STAND KWAM **17**
2.1 Het participatieve proces 17
Van een gezamenlijke denkoefening onder partners: Transitie Netwerk Middenveld en Arbeid en Milieu 17
Naar een gemeenschappelijk langetermijndoel: de fusie 17
Geconcretiseerd in het beleidsplan 2022-2027 18
2.2 Welke elementen we meenemen in het maken van keuzes 18
Resultaten stakeholderbevraging 18
Evaluatie van de voorbije beleidsperiode 19

POSITIONERING **22**
3.1 Wat is een sociaal rechtvaardige samenleving volgens Reset.Vlaanderen? 23
Sociale fundament 24
Ecologisch plafond 25
Een sociaal-ecologisch perspectief 25
3.2. Afbakening werkingsgebied Reset.Vlaanderen 26
Sociaal-ecologisch kruisvlak 26
3.3. Analyse Vlaamse context 28
Ecologisch plafond 28
Sociaal fundament 29
Zo kan het ook: een rechtvaardige transitie is mogelijk 31
Inspraak in transitie als cruciale factor 32
3.4. Thematische positionering 34
Initiëren: thema's waar we proactief eigen werking zullen ontwikkelen: 36
(i) Rechtvaardige financiering, en een eerlijke verdeling 36

(ii) Eerlijke transitie naar koolstofneutrale en circulaire economie 37
(iii) Democratisch draagvlak, betrokkenheid, inclusie en inspraak in de transitie 39
(iv) Betaalbare en duurzame energie en verwarming 42
Opvolgen: Thema's waar we nieuwe initiatieven kunnen overwegen op vraag van partners: 44
(i) Betaalbare, toegankelijke en groene mobiliteit 44
(ii) Energiezuinige, betaalbare en comfortabele huisvesting 45
(iv) Een gezonde leef-en werkomgeving voor iedereen 46
Steunen: Thema's waarin we een zuiver ondersteunende rol zullen opnemen 48
(i) cultuur, reizen en vrije tijd 48
(ii) Voeding 49
(iii) Toegang tot biodiverse natuur 49
3.6 DOELGROEPEN 51
3.6.1 De burger 52
3.6.2 Beleidsmakers 54
3.6.3 Bedrijven en coöperatieven 54
3.6.4 Kennisinstellingen 56

4. STRATEGISCHE DOELEN 58

SD1: Reset.Vlaanderen bouwt kennis en expertise op om rechtvaardige transitie te realiseren en deelt deze met het netwerk (Reset.Vlaanderen als kennislabo) 60
OD1.1 Reset.Vlaanderen bouwt expertise op rond rechtvaardige transitie, en doet zelf bijkomend onderzoek 60
OD1.2. Reset.Vlaanderen versterkt de kennis en expertise rond rechtvaardige transitie binnen haar netwerk 61
SD2: Het maatschappelijk draagvlak voor een sociaal rechtvaardige transitie neemt toe dankzij de acties van Reset.Vlaanderen en haar leden (Reset.Vlaanderen als influencer) 64
OD2.1. Reset.Vlaanderen agendeert problemen en oplossingen omtrent rechtvaardige transitie bij beleidsmakers 64
OD2.2. Reset.Vlaanderen en haar leden werven steun bij de brede samenleving over het belang van rechtvaardige transitie 65
SD3: Reset.Vlaanderen betrekt mensen in hun leef- en werkomgeving bij de praktijk van transitie (Reset.Vlaanderen realiseert transitie) 67
OD3.1. Samen met de leden ontwikkelt Reset.Vlaanderen praktijkervaring rond eerlijke transitie op de werkvloer 67
OD3.2. Reset.Vlaanderen ondersteunt initiatieven rond eerlijke transitie buiten de werkomgeving/ in de leefomgeving 68
OD3.3. Reset.Vlaanderen stimuleert leden en partners om zelf aan de slag te gaan met de opgebouwde praktijkervaring 69
SD4: Reset.Vlaanderen optimaliseert en ontwikkelt de interne organisatie (netwerk als motor) 71
OD4.1. Reset.Vlaanderen bestaat uit een hecht team van diverse medewerkers die samenwerken en hun talent ten volle ontwikkelen 71
OD4.2. Reset.Vlaanderen is financieel gezond en heeft verschillende inkomstenbronnen 72
OD4.3. Reset.Vlaanderen heeft een sterke organisatiestructuur 72
OD4.4. Reset.Vlaanderen is een groeiend netwerk 73

OD4.5. Reset.Vlaanderen werkt met een communicatieplan 74

5. FINANCIERING **75**
5.1. Schets van groei organisatie 75
5.1.1. Van 2017-2021 75
5.1.2. Vanaf 2022 76

6. Kruistabel **78**

7. BIJLAGEN **82**
7.1 Tabel begroting/financieel/personeelsplan 82
7.1.1 Personeelsinzet vanaf 2022 82
7.1.2. Financieel en personeelsplan vanaf 2022 82
7.1.3. Begroting 2022 84
7.2 Interviewlijst 86
7.3. Lijst van lidverenigingen + vertegenwoordigers & bestuurders 86
7.4 tabel met thema's donut model 87
7.5 Verklaring verzekering burgerrechtelijke aansprakelijkheid 88
7.6 Impact Balanced Score Card 88

0. INLEIDING

0.1 Voorwoord

‘Iedereen is van de wereld en de wereld is van iedereen’, zong Thé Lau ontelbare keren op de muziekpodia. En telkens denk ik aan deze tekst als ik zie welke grootschalige gevolgen de klimaatopwarming veroorzaakt. Ze bedreigt de draagkracht van de aarde (die van iedereen is), ze vergroot de armoede van en ongelijkheid tussen mensen en beknot de autonomie van de mens om samen met anderen het leven democratisch te organiseren.

We hebben maar één aarde, geen twee of drie. En als we van mening zijn dat ‘iedereen van de wereld is’, dan moeten we het kringloopprincipe omarmen, armoede en ongelijkheid aanpakken en de democratische basiswaarden versterken.

Met de oprichting van Reset.Vlaanderen willen een aantal middenveldorganisaties met sociale en ecologische doelstellingen de krachten bundelen om de komende jaren de transitie te versnellen richting een sociaal rechtvaardig Vlaanderen dat de grenzen van onze planeet respecteert.

We weten dat de klimaatverandering kwetsbare groepen het hardst zal treffen. Daarom willen we erover waken dat ook die mensen ten volle kunnen deelnemen aan de transitie en oplossingen voorzien voor mogelijke obstakels. Met het nieuwe netwerk willen we de goede voorbeelden en alternatieven die er wel degelijk zijn, opsporen en bekend maken. We zijn ervan overtuigd dat het mogelijk is om de ecologische en sociale noden met elkaar te verbinden.

Reset.Vlaanderen treedt op als bewaker van deze ‘klimaatrechtvaardigheid’. We willen enerzijds een kenniscentrum worden en sterk communiceren rond het thema. Anderzijds willen we ook een ervaringspool ontwikkelen die mensen bij elkaar brengt: via de gecombineerde verhalen van de werkvloer, mensen uit de vakbondswerking, de milieubeweging en het bredere middenveld verspreiden we good practices.

We zijn er ook van overtuigd dat het behalen van de noodzakelijke klimaatdoelstellingen enkel succesvol kan zijn als burgers deze transitie mee helpen vorm te geven. Daarom is het belangrijk hen zo vroeg en zo breed mogelijk te betrekken als co-auteurs van een hoopvol verhaal.

‘De aarde kouder en de samenleving warmer’: daar gaat het om. In de samenhang van beide doelstellingen toont zich de klimaatrechtvaardigheid. Dat lijkt mij een belangrijk frame om de publieke ruimte te bezetten en beweging te maken.

Met dit meerjarenplan versterken we deze hoopvolle beweging.

Jos Geysels
Voorzitter
Reset.Vlaanderen

0.2 Managementsamenvatting

1 januari 2022 is de startdag van het nieuwe meerjarenplan 2022 - 2026 van Reset.Vlaanderen, het nieuwe netwerk rond eerlijke transitie dat begin 2021 het levenslicht zag. Reset.Vlaanderen is een netwerk gegroeid in de schoot van de syndicale, sociale en ecologische beweging. De nieuwe organisatie is het resultaat van de fusie tussen Arbeid en Milieu vzw en Transitienetwerk Middenveld. Onze leden zijn middenveldorganisaties in Vlaanderen die een betere samenleving beogen. Elk lid heeft specifieke expertise in het streven naar een duurzame samenleving binnen zijn domein en doelgroep. Elk apart geven ze een deel ervan mee vorm. Reset.Vlaanderen voegt “the bigger picture” toe die nodig is voor een integrale aanpak. Stichtende partners zijn ACV, Vlaams ABVV, ACLVB, Bond Beter Leefmilieu, Gezinsbond en Beweging.net. Ondertussen mochten we al heel wat nieuwe leden verwelkomen, waaronder 11.11.11.

We kunnen terugkijken op **mooie resultaten** de voorbije jaren. Het thema ‘eerlijke transitie’ staat op de kaart. We zijn gekend voor onze lunchlezingen en webinars met ook internationale sprekers zoals Kate Raworth en Katharine Hayhoe. Met onze activiteiten bereikten we ongeveer 7600 mensen rechtstreeks en een veelvoud hiervan onrechtstreeks via o.a. de klimaatmarsen, campagnes en onze communicatie. Met onze beleidswerking publiceerden we samen met onze partners drie spraakmakende onderzoeken rond financiering van de transitie, als rond het industriebeleid in Vlaanderen. Dit resulteerde in heel wat persaandacht en ook in tientallen parlementaire vragen. Daarnaast konden we via diverse projecten zoals ‘De Nieuwe Samenzweerders’ en ‘Samen Energie Winnen’ ongeveer 50 organisaties en hun werknemers en burgerinitiatieven begeleiden richting eerlijke transitie. We sloten ons als organisatie aan bij de internationale beweging rond ‘Just Transition’ en hebben hier sterke internationale partnerschappen, wat onder andere resulteerde in een transnationaal project rond circulaire industrie. Onze financiële mogelijkheden werden uitgebreid met (Europese) projectmiddelen, groeiende eigen inkomsten en een extra structurele federale subsidie.

Vanuit deze resultaten steken we de handen uit de mouwen, want de uitdaging is groot. Op **ecologisch vlak** staat Vlaanderen er alvast niet goed voor. De gevolgen van klimaatverandering zijn reeds voelbaar en zullen alleen maar toenemen. Naast deze ecologische noden zijn er echter ook **nijpende sociale noden**. Zelfs in welvarend Vlaanderen kan vandaag niet iedereen menswaardig leven. De nodige transitie die we moeten ondergaan houdt vandaag niet genoeg rekening met de concrete noden en verlangens van een groot deel van de bevolking, in het bijzonder van diegenen die niet mee aan de knoppen zitten en/of niet over de middelen beschikken om de voordelen van de transitie tot de hunne te maken.

Met het model van de donuteconomie als kompas (zie ook 3.1), onderscheidt Reset.Vlaanderen zich door niet te focussen op een van de deeldomeinen van de ‘donut’, maar door zich **integraal te positioneren op het sociaal-ecologisch kruisvlak**. Hiermee willen we de groepen die weinig of niet in de transitie betrokken zijn, maar er veelal wel door geraakt worden, mee ownership geven.

Thematisch schuift het netwerk tien thema’s naar voor. We focussen op gebieden waar er een sterke band is tussen de sociale en ecologische dimensie. **We kiezen vier prioritaire**

thema's. Hier bouwt het netwerk aan eigen expertise en projecten. Hier is er ruimte voor proactieve initiatieven, eigen onderzoek en het opzetten van nieuwe projecten: (i) betaalbare & duurzame ***energie***, (ii) eerlijke transitie naar en waardig werk in, een koolstofneutrale en ***circulaire economie***, (iii) een rechtvaardige ***financiering*** van (de transitie naar) een duurzaam bestel en een eerlijke verdeling van de (internationale) kosten en baten van de transitie en (iv) ***democratisch draagvlak***, betrokkenheid en inspraak in de transitie.
Daarnaast volgen we zes secundaire en tertiaire thema's op. Hier gaan we een faciliterende, ondersteunende en communicerende rol opnemen. Hier gaat het om
(i) betaalbare, toegankelijke en groene ***mobiliteit***, (ii) een ***gezonde leef- en werkomgeving*** voor iedereen, (iii) energiezuinige, betaalbare en comfortabele ***huisvesting***, (iv) duurzame, betaalbare en diverse ***voeding***, (v) voldoende mogelijkheden voor duurzame vormen van reizen en ***vrijetijdsbesteding*** en (vi) brede toegang tot een biodiverse ***natuur***.

De transitie naar een duurzame samenleving komt alleen tot stand als alle belanghebbenden hun steentje bijdragen en zich deelgenoot voelen. Reset.Vlaanderen zal hiervoor een werking uitbouwen die zich richt op: (i) **burgers**, met speciale aandacht voor werknemers en andere groepen die relevant zijn in het kader van onze missie (sociaal, ecologisch en inclusief), (ii) **overheden**, (iii) **bedrijven**, en (iv) **kennisinstellingen**.

We zullen deze doelgroepen voornamelijk indirect, via **partners en de intermediairen** van andere relevante organisaties bereiken. Deze focus past bij de rol van Reset.Vlaanderen als complementaire 'tussenschakel'. Zo kunnen we met bescheiden middelen toch wegen op de agenda's en de werking van het brede middenveld.

Reset.Vlaanderen zal optreden als bewaker van het begrip 'eerlijke transitie'. We ontwikkelen ons verder tot een **kennislabo (SD1)** en communiceren actief rond het thema. Met de ontwikkelde kennis zorgen we voor een groter draagvlak (**SD2: influencer**) bij beleidsmakers door een sterke beleidswerking. Ook het brede publiek nemen we op sleeptouw, voornamelijk door gericht samen met de leden naar hun achterban te communiceren over het belang van rechtvaardige transitie.

We zijn er ook van overtuigd dat het behalen van de noodzakelijke klimaatdoelstellingen enkel succesvol kan zijn als burgers deze transitie mee helpen vorm te geven. Daarom is het belangrijk hen zo vroeg en zo breed mogelijk te betrekken in de actie en de kennis gaan toepassen en uittesten **(SD3: Transitie realiseren)**. Ze zijn immers geen loutere uitvoerders van modellen en scenario's, maar co-auteurs van een hoopvol verhaal. Het netwerk is de motor om deze ambities te realiseren. Hiervoor zal ze samen met het team, dat bestaat uit zes medewerkers, de organisatie verder ontwikkelen en optimaliseren (**SD4: netwerk als motor**).

We hebben een sterke financiële basis. Toch zien we hier enkele uitdagingen. Vandaag bestaat bijna 50% van onze inkomsten uit projectmiddelen. Dat vraagt een nieuw soort management en opvolging, maar daarnaast ook extra basiswerking om toekomstgericht voldoende projectfondsen te kunnen binnenhalen om onze doelen te realiseren.

Vanya Verschoore,
Coördinator Reset.Vlaanderen

Reset. Vlaanderen

RESULTATEN

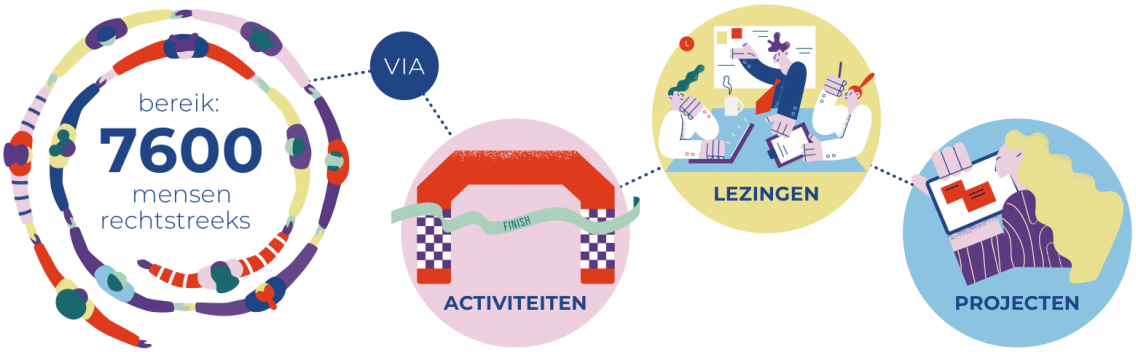

LUNCHLEZINGEN
en webinars met o.a.
Kate Raworth en Katherine Hayhoe

leidden tot meer dan **30** PARLEMENTAIRE VRAGEN

SPRAAKMAKENDE ONDERZOEKEN

50 ORGANISATIES

BEGELEID RICHTING

EERLIJKE TRANSITIE

STERKE INTERNATIONALE PARTNERSCHAPPEN

GROEIENDE FINANCIËLE MOGELIJKHEDEN

0.3 Check vereisten overheid

Besluit van de Vlaamse Regering houdende de erkenning en subsidiëring van natuur-, milieu- en ruimteorganisaties:

Art. 20. §3. Een meerjarenplan van gewestelijke ledenverenigingen, gewestelijke koepelvereniging of gewestelijke thematische verenigingen	**zie hoofdstuk**
1° bevat de missie en de visie van de vereniging;	Hoofdstuk 1
2° bevat een omschrijving van de thema's waarrond de vereniging eigen activiteiten wil ontplooien;	Hoofdstuk 3
3° (NIEUW) geeft duidelijk aan hoe de vereniging zich onderscheidt van andere verenigingen en/of actoren die gelijkaardige doelstellingen nastreven in het Vlaamse Gewest en beschrijft hoe de vereniging samenwerkt met andere verenigingen en/of actoren die gelijkaardige doelstellingen nastreven in het Vlaamse Gewest;	Hoofdstuk 3
4° bevat een omschrijving van de verschillende doelgroepen van de vereniging en van haar visie op de wijze om die doelgroepen op een effectieve manier te bereiken;	Hoofdstuk 3
5° formuleert de strategische doelstellingen van de vereniging;	Hoofdstuk 4
6° bevat de operationele doelen van de vereniging;	Hoofdstuk 4
7° bevat de indicatoren en streefwaarden die toelaten de voltooiing van de operationele doelen en de mate waarin die bijdragen tot de vooropgestelde strategische doelstellingen, te meten;	Hoofdstuk 4
8° (NIEUW) geeft duidelijk aan hoe de verwachtingen, opgenomen in hoofdstuk 2, afdeling 1,3 en 4 worden ingevuld en hoe die in relatie staan tot de visie, de missie en de doelstellingen van de vereniging;	Hoofdstuk 4
9° (NIEUW) geeft een beeld van de beslissingsstructuren, de dagelijkse werking en de interne organisatie van de vereniging en hoe deze verder geoptimaliseerd worden;	Hoofdstuk 1
10° (AANGEPAST) bevat een budgettair plan waaruit duidelijk blijkt hoe het meerjarenplan in zijn geheel wordt gefinancierd;	Hoofdstuk 5
11° (NIEUW) toont hoe de resultaten van de activiteiten structureel zullen doorwerken in de samenleving;	Hoofdstuk 4
12° (NIEUW) beschrijft hoe de vereniging inspeelt op actuele beleidsprioriteiten, maatschappelijke problemen, behoeften en uitdagingen m.b.t. milieu, natuur en ruimte in Vlaanderen;	Hoofdstuk 3
14° bevat, voor de gewestelijke koepelvereniging, een lijst van lidverenigingen;	/
15° toont, voor de gewestelijke koepelvereniging, aan dat de vereniging een doordacht en effectief ondersteuningsbeleid voor haar lidverenigingen wil voeren.	/

1. WIE ZIJN WE?

1.1 MISSIE, VISIE EN WAARDEN

VISIE : Waar gaan we voor?

Reset.Vlaanderen zorgt voor de transitie naar een ecologisch en sociaal-rechtvaardig Vlaanderen. Hierbij wordt de draagkracht van de aarde gerespecteerd en is een rechtvaardige samenleving het fundament. We brengen een nieuw verhaal dat tegenwerk biedt aan het idee dat klimaatbeleid enkel gepaard kan gaan met sociale afbraak.

MISSIE: Waar staan we voor?

Reset.Vlaanderen bundelt als netwerk de krachten van het middenveld bundelen en bouwt een praktijk uit die de positieve (sociale) kracht van de transitie tastbaar maakt.

Reset.Vlaanderen vindt oplossingen die sociale, economische en ecologische uitdagingen verbinden. We werken aan een eerlijke verdeling van de kosten en baten van de transitie.

We doen dit samen met organisaties en netwerken uit het brede middenveld. Samen met hen zetten we de burger mee aan het stuur van de transitie.

We ontwikkelen kennis. We initiëren voorbeeldprojecten of schalen ze op. We vertrekken steeds vanuit de werk-en leefomgeving van burgers en gaan aan de slag met groepen die vandaag niet of minder betrokken worden.

WAARDEN: Hoe Reset.Vlaanderen intern en met de partners werkt.

Reset.Vlaanderen is verbindend
We vernieuwen inzichten en standpunten door het sociale, economisch en ecologische gedachtegoed met elkaar te verbinden.

Reset.Vlaanderen is activerend
We zetten mensen in beweging om hun steentje bij te dragen aan een rechtvaardige groene economie. Dat doen we zowel top-down als bottom-up.

Reset.Vlaanderen is co-creatief en oplossingsgericht
We nemen een positieve en praktische houding in bij het op zoek gaan naar oplossingen voor de complexe uitdagingen waar de hedendaagse samenleving voor staat. Ook knelpunten om het sociale en het ecologische aspect met elkaar te verbinden worden onder de aandacht gebracht.

Reset.Vlaanderen is authentiek: *walk the talk*
Wat we uitdragen in ons werk passen we ook intern en in communicatie met partners toe. Een eerlijke transitie kan enkel slagen als we het ook in onze eigen organisatie toepassen.

Reset.Vlaanderen gelooft in diversiteit & inclusie
De duurzame transitie is een verhaal van de hele samenleving. We streven naar diversiteit in onze eigen organisatie. We maken partnerschappen die een diverse en inclusieve samenleving weerspiegelen.

Ann Vermorgen

"

Just Transition klinkt ons ondertussen bekend in de oren. Het is een teken dat we de woorden- en ideeënstrijd aan het winnen zijn. Stap voor stap en niet zonder slag of stoot … maar moeilijk gaat ook, zoals we in Vlaanderen nogal eens zeggen. Het ACV is er van overtuigd dat Reset.Vlaanderen hieraan een belangrijke bijdrage zal leveren door haar leden af en toe eens een spiegel voor te houden en hen te herinneren aan hun beloftes.

Nationaal secretaris ACV

1.2 DE WERKING VAN RESET.VLAANDEREN

1.2.1 WAT WE DOEN

Reset.Vlaanderen ontwikkelt en verspreidt kennis via haar **kenniswerking,** onder andere via eigen studiewerk en onderzoek. We zetten **acties** op om kennis te verzamelen en uit te wisselen. Met die kennis werken we aan een maatschappelijk draagvlak voor een eerlijke transitie en beïnvloeden we het beleid. We organiseren zelf lezingen/webinars en we organiseren/participeren mee aan evenementen van partners. We geven advies in studieopdrachten en participeren in andere nuttige netwerken. We **communiceren** via een halfjaarlijks magazine en zijn actief op onze blog, sociale media en via de communicatiekanalen van onze partners. We participeren in **campagnes** van partners die onze doelen mee realiseren.

Daarnaast maken we de kennis ook tastbaar door voorbeeld**projecten** op te starten of op te schalen. Onze projecten creëren nieuwe (praktische) kennis, methodieken of handleidingen. We vertrekken steeds vanuit de **werk- en leefomgeving van burgers** en gaan aan de slag met groepen die nu niet of minder betrokken worden. Reset.Vlaanderen doet dit samen met organisaties en netwerken uit het brede middenveld en werkt dan ook hoofdzakelijk via de intermediairen - de professionele medewerkers - in deze organisaties.

We bouwen verder op de werking van Arbeid & Milieu en Transitienetwerk Middenveld. We kunnen terugkijken op **mooie resultaten** de voorbije jaren. Met onze activiteiten bereikten we rechtstreeks ongeveer 7600 mensen en onrechtstreeks een veelvoud hiervan via onder andere de klimaatmarsen, campagnes en onze communicatie. We zijn gekend voor onze lunchlezingen en webinars met ook internationale sprekers zoals Kate Raworth en Katharine Hayhoe. Met onze beleidswerking publiceerden we samen met onze partners niet alleen een verhelderend onderzoek rond het industriebeleid in Vlaanderen, maar ook twee spraakmakende onderzoeken rond financiering van de transitie. Dit resulteerde in heel wat persaandacht en ook meer dan dertig parlementaire vragen. Daarnaast konden we via diverse projecten zoals 'De Nieuwe Samenzweerders' en 'Samen Energie Winnen' ongeveer 50 organisaties en hun werknemers en burgerinitiatieven begeleiden richting eerlijke transitie. We sloten ons als organisatie aan bij de internationale beweging rond 'Just Transition' en hebben hier sterke internationale partnerschappen, wat ook resulteerde in een transnationaal project rond circulaire industrie. Onze financiële mogelijkheden werden uitgebreid met (Europese) projectmiddelen, groeiende eigen inkomsten en een extra structurele federale subsidie.

1.2.1 ONZE LEDEN

Reset.Vlaanderen is een netwerk gegroeid in de schoot van de syndicale, sociale en ecologische beweging. De organisatie is het resultaat van de fusie tussen Arbeid en Milieu vzw en Transitienetwerk Middenveld.

Wie zijn onze leden:

Onze leden zijn middenveldorganisaties in Vlaanderen die een betere samenleving beogen. Elk lid heeft specifieke expertise in het streven naar een duurzame samenleving binnen zijn domein en doelgroep. Elk apart geven ze een deel ervan mee vorm. Reset.Vlaanderen voegt "the bigger picture" toe die nodig is voor een integrale aanpak. Met Reset.Vlaanderen pakken de leden samen de struikelblokken aan die de weg naar een duurzame samenleving voor al deze burgers én de planeet waarop ze wonen verhinderen.

Reset.Vlaanderen heet nieuwe leden welkom. We richten ons tot middenveldspelers in Vlaanderen die onze missie onderschrijven. We vragen aan leden om zich te engageren voor medewerking aan initiatieven van het netwerken én om binnen de eigen organisatie werk te maken van een eerlijke transitie. We maken onderscheid tussen effectieve en toegetreden leden.

- *Effectieve leden* zetelen in de algemene vergadering van Reset.Vlaanderen en kiezen een bestuursorgaan. Ze zijn via het forum en bijbehorende werkgroepen betrokken bij de inhoudelijke werking. In juni 2021 zijn dit onze effectieve leden: ACV, Vlaams ABVV, ACLVB, BBL, Gezinsbond, Beweging.net, 11.11.11. & LEF, Rescoop Vlaanderen.
- *Toegetreden leden* zijn via het forum en de bijbehorende werkgroepen betrokken bij de inhoudelijke werking. In juni 2021 zijn dit onze toegetreden leden: Rikolto, Broederlijk delen, Pulse netwerk, Netwerk Duurzame Mobiliteit, Samenlevingsopbouw, ACV Metea, ABVV Metaal, Voedsel Anders, Repair & Share.

Rol van het netwerk

Reset.Vlaanderen bundelt de krachten van haar leden om haar missie te verwezenlijken. Het netwerk vormt een kracht die de belangen van haar leden versterkt. Het is een plaats waar:

- organisaties elkaars positie over hedendaagse uitdagingen kunnen aftoetsen
- we kunnen leren van elkaars kennis en ervaringen
- we samenwerken aan een geïntegreerde visie
- we hefbomen en methodieken aanreiken om specifieke doelgroepen en/of leden mee te nemen in het verhaal van transitie

Het netwerk biedt een unieke mobilisatiekracht. Via Reset.Vlaanderen wordt het mogelijk bereik en impact van acties exponentieel te vergroten. Via de leden spreken we verschillende doelgroepen en achterbannen aan. Het netwerk vervult een deel van de doelstellingen van de lidorganisaties en de leden dragen bij om de gemeenschappelijke agenda van het netwerk concreet waar te maken.

Els Hertogen

"

Nationaal en internationaal werken aan rechtvaardige transitie zijn vandaag onlosmakelijk met elkaar verbonden. Met 11.11.11 zetten we dan ook graag mee onze schouders onder Reset.vlaanderen en haar meerjarenplan. Terecht zet Reset.vlaanderen de schijnwerper op het sociaal-ecologisch kruisvlak, mét de nodige aandacht voor het democratische draagvlak. We willen dan ook graag mee internationale invalshoeken inbrengen bij Reset.Vlaanderen en ons verbinden met binnenlandse uitdagingen en met andere spelers voor rechtvaardige transitie.

Directeur 11.11.11

1.2.2 Onze Interne organisatiestructuur

Om de ambitie waar te maken, is het noodzakelijk dat een stevige professionele structuur wordt opgezet, waarbij er een duidelijk onderscheid in bevoegdheid is tussen de operationele werking en het beheer van de organisatie.

Organogram

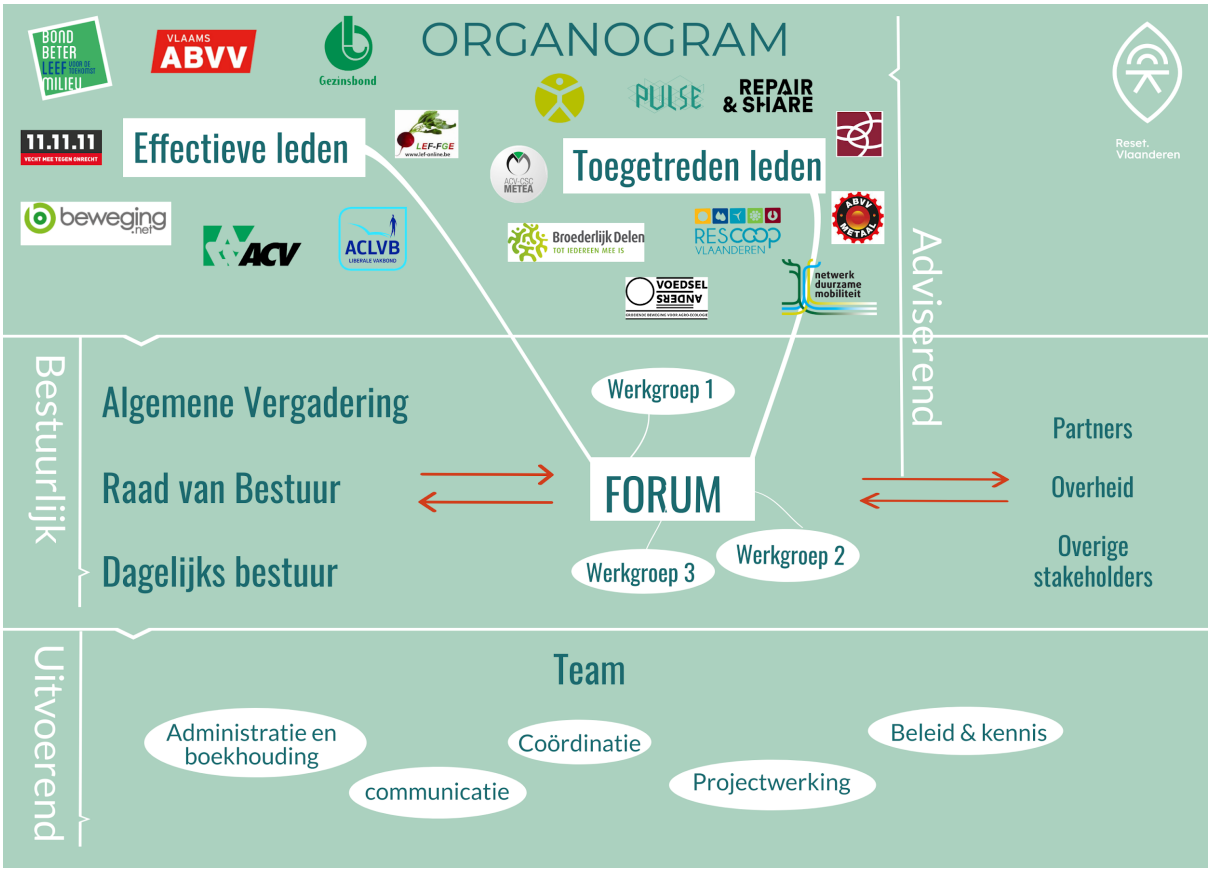

Orgaan	Bevoegdheden	Wie?
A.V.	Goedkeuren van begroting. Benoemen van de Raad van bestuur. Goedkeuren van het jaarprogramma.	Effectieve leden
Bestuur	Alle wettelijke vzw-verplichtingen. Voorleggen van ontwerpbegroting en -jaarprogramma aan A.V. Waken over het respect voor missie, visie en kerntaken van de organisatie.	Verkozen effectieve leden + onafhankelijken. Tenminste 5 en ten hoogste 13 leden
FORUM	Bespreken van ontwikkelingen op vlak van projecten en activiteiten. Bespreken voorstellen nieuwe projecten en activiteiten. Bespreken jaarprogramma. Het netwerk en de eenheid in visie versterken.	Effectieve leden + toegetreden leden (+ partners op uitnodiging)
Werkgroe-pen van het forum	Kunnen ad hoc worden opgericht om specifieke projecten of acties te helpen realiseren.	Effectieve leden + toegetreden leden + partners (per werkgroep te bepalen)

Kernteam

Het kernteam van Reset.Vlaanderen vzw bestaat anno 2021 uit zes geëngageerde medewerkers met standplaats Brussel, waar een kantoor wordt gehuurd in het gebouw van Bond Beter Leefmilieu. Het team (5,2 VTE) bestaat uit een coördinator, een stafmedewerker communicatie & administratie, een stafmedewerker projecten, een stafmedewerker beleid en twee projectmedewerkers. Het kernteam werkt vanuit een horizontale organisatiestructuur waarin samenwerking, openheid, betrokkenheid en verantwoordelijkheid centraal staan.

Bestuur

Reset.Vlaanderen heeft een betrokken bestuur met minimum vijf en maximum dertien leden. Deze is samengesteld uit vertegenwoordigers van de effectieve leden, aangevuld met onafhankelijke bestuurders. Het bestuur wordt voorgezeten door een onafhankelijk bestuurder. Reset.Vlaanderen definieert onafhankelijk in deze context als een bestuurder die niet uit naam van een rechtspersoon zetelt.
Het bestuur vergadert (minimaal) tweemaandelijks. Zij waakt over en stuurt de uitvoering van de doelstellingen van de vereniging. Het bestuur is een eerste aanspreekpunt van het kernteam en geeft advies over en suggesties voor (kern-)activiteiten. Daarnaast verzorgt het bestuur de voorbereiding van en rapportage aan de Algemene Vergadering.

Algemene vergadering

De Algemene Vergadering (AV) is het hoogste beslissingsorgaan van de vereniging. De AV bestaat uit vertegenwoordigers van de effectieve leden. De verantwoordelijkheid voor de totale werking ligt bij de effectieve leden. Van hen wordt een sterk engagement verwacht. Effectieve leden zijn bereid in de nieuwe structuur te stappen en er een actieve rol in op te nemen. Deze kunnen er voor kiezen bestuursverantwoordelijkheid op te nemen. De kernopdracht van de AV is het goedkeuren van de begroting, benoemen van de Raad van bestuur en het goedkeuren van het jaarprogramma. De AV komt minstens één maal per jaar samen.

Forum

Alle leden (effectieve leden en toegetreden) vormen samen het forum. Het forum is het levend platform van de organisatie, waarop van ideeën wordt gewisseld,
gezamenlijke visies worden gesmeed, projecten worden besproken en aangestuurd. Het forum treft geen formele beslissingen, maar bepaalt door haar inhoudelijke inbreng in belangrijke mate de dynamiek van de organisatie. In de schoot van het forum kunnen tijdelijke deelfora of werkgroepen, gelieerd aan een specifiek werkveld of project, worden ingericht. Daarnaast worden ook relaties gelegd met externe partners (steden en gemeenten, administraties, ondernemingen, ...) met wie kan worden samengewerkt. Het forum wordt minstens twee maal per jaar georganiseerd.

In bijlage 7.3 vindt u de samenstelling van ons bestuur, de Algemene Vergadering en het Forum.

2. HOE DIT PLAN TOT STAND KWAM

Reset.Vlaanderen is het resultaat van een een fusie van TNM & Arbeid & Milieu: een proces dat werd opgestart in 2018. De krijtlijnen van dit beleidsplan zijn vastgelegd tijdens het traject naar de fusie.

2.1 Het participatieve proces

Van een gezamenlijke denkoefening onder partners: Transitie Netwerk Middenveld en Arbeid en Milieu

In 2018 maakten we de evaluatie en een strategische oefening bij TNM ter voorbereiding van het uitschrijven en indienen van het nieuwe meerjarenplan.

- Aanstelling (vanuit stuurgroep van TNM) van een kerngroep (5 leden) die driemaal samenkwam in het voorjaar van 2018.
- Stakeholderevaluatie, zowel intern (directie 7 kernpartners, 3 werkgroepen + stuurgroep, leden) als extern (lezers, overheid) werden bevraagd met als resultaat een SOAR-analyse.
- 29/08/2018, denkdag (15 aanwezigen) in Kortenberg: voorstelling SOAR en uittekening van de grote lijnen van het meerjarenplan → In het meerjarenplan werd de verdere professionalisering van het netwerk, met hierbij een nauwe samenwerking met Arbeid en Milieu vzw, duidelijk beschreven.
- Najaar van 2018: indiening meerjarenplan TNM.

Naar een gemeenschappelijk langetermijndoel: de fusie

In de zomer van 2019 werd de strategische oefening verder gezet.

- Samenstelling kerngroep vanuit de twee organisaties én aanduiden van een procesbegeleider: Jan Turf van About Society CVBA. Zijn doel: na de nodige gesprekken een voorstel opmaken van een inhoudelijk concept voor de nieuwe (doorstart-)organisatie met bijbehorende governance.
- Dertien individuele gesprekken door de procesbegeleider met vertegenwoordigers van vakbonden, milieubewegingen (oa BBL, Greenpeace) en middenveldorganisaties (volledige lijst zie bijlage 7.2).
- Op basis van deze gesprekken werden de contouren van wat een nieuwe structuur/organisatie zou moeten worden, uitgetekend door de procesbegeleider.
- Voorstelling nota aan een kerngroep bestaande uit Vanya Verschoore (A&M), Nik Meeusen (BBL), Fredrik Snoeck (ACV), Dirk Van de Poel (Vlaams ABVV), Vincent Bellinkx (onafhankelijk), Ulrike Van Waeyenberg (ACLVB) en Jan Wyckaert (Rikolto).
- Definitieve voorstelling nota op de ronde tafel op 30/01/2020 bij Bond Beter Leefmilieu. Alle bevraagden waren aanwezig of verontschuldigd.
- Goedkeuring finale nota op 19/03/2020 door de RVB van A&M vzw.
- Goedkeuring finale nota op 29/04/2020 door de stuurgroep van TNM.
- Een ‘transitiegroep’ met vertegenwoordigers van de kernleden kwam drie keer samen om de nota van de procesbegeleider om te vormen tot nieuwe statuten.
- Unanieme goedkeuring op 07/10/2020 van de nieuwe statuten en de nieuwe ledenlijst. Het nieuwe bestuur o.l.v. Jos Geysels werd geïnstalleerd.

- AV van 17/12/2020: goedkeuring naamswijziging. A&M vzw wordt officieel Reset.Vlaanderen vzw.
- Statutenwijziging gepubliceerd in Belgisch staatsblad op 16/03/2021, zie bijlage

Geconcretiseerd in het beleidsplan 2022-2027

Gebaseerd op de resultaten van bovenstaande momenten startten we met de voorbereidingen voor het beleidsplan in het najaar van 2020.

- goedkeuring inhoudstafel en plan van aanpak op bestuur van 20/10
- oprichting tijdelijke kerngroep bestaande uit drie bestuurders en de coördinator
- 20/11/2020: eerste denkdag met de nieuwe ploeg (team + bestuur); opmaken eerste raamwerk voor het beleidsplan met ondersteuning van de kerngroep en onze contactpersoon bij Bond Beter Leefmilieu.
- goedkeuring grote lijnen: bestuur van 17/12/2020
- 5/02/2020: lancering Reset.Vlaanderen: voorstelling nieuwe organisatie en strategische doelen aan huidige en toekomstige partners
- 5/03/2020: forum werking geeft input op strategische doelen
- 22/04/2020: bespreking in bestuur
- 21/05/2021: bespreking in bestuur
- 10/05/2021: goedkeuring door AV

2.2 Welke elementen we meenemen in het maken van keuzes

Onze visie op en de noden van de samenleving bepaalt in grote mate wat Reset.Vlaanderen wil doen in de komende beleidsperiode. Dit beschrijven we uitvoerig in het hoofdstuk ‘Positionering’. Daarnaast houden we rekening met de stakeholders en de aanbevelingen van de commissie. Hieronder lijsten we de voornaamste elementen op.

Resultaten stakeholderbevraging

In het traject naar de fusie bevroegen we de key stakeholders. Als voornaamste besluiten nemen we mee:

- We houden alle geïnteresseerde partners die reeds bij een van de twee bestaande structuren waren betrokken aan boord.
- Bevraagden zijn voorstander van een dubbele opdracht voor de nieuwe organisatie: de krachten van het middenveld bundelen en een praktijk uitbouwen die de positieve (sociale) kracht van de transitie tastbaar maakt. Er is nood aan nieuw verhaal dat tegenwerk biedt aan het idee dat klimaatbeleid gelinkt is aan sociale afbraak.
- De essentie van de nieuwe structuur moet erop gericht zijn om de groepen die weinig of niet in de transitie betrokken zijn, maar er soms wel door geraakt worden, mee ownership bij de transitie te geven.
- Onze specifieke rol in de transitiedynamiek is complementair aan anderen en vult een leemte in.
- We willen transitieprojecten opzetten, zowel in de werk- als in de leefomgeving. In de leefomgeving bestaan al veel projecten, die moeten we opschalen. In de werkomgeving minder, daar zullen we meer zelf opzetten.
- We willen inzetten op een brede netwerking die toelaat om ervaringen te delen, om strategieën te bespreken en te coördineren en om gecoördineerd te communiceren.

- we willen een kennis- en expertisepool uitbouwen die toelaat om de maatschappelijke impact van nieuwe en bestaande beleidsopties te onderzoeken en te becijferen, die tools kan ontwikkelen om projecten op te zetten en te evalueren, die kennis en expertise ontsluit voor de leden van het netwerk en die de communicatie kan ondersteunen met feiten en cijfers.

Evaluatie van de voorbije beleidsperiode

Algemeen

In 2016 schreef Arbeid & Milieu (A&M) haar beleidsplan voor de periode 2017-2021. In dat plan werd de nieuwe strategische lijn van de vzw uiteengezet. Van een organisatie die 35 jaar geleden ontstond als overlegplatform voor vakbonden en milieubeweging, werd A&M een zelfstandige organisatie met een eigen werking rond de transitie naar een rechtvaardige en groene economie.

In de voorbije beleidsperiode maakte de organisatie een echte doorstart. We konden de ambitie van ons meerjarenplan volop waarmaken. Met onze activiteiten bereikten we ongeveer 7600 mensen rechtstreeks en een veelvoud hiervan onrechtstreeks via onder andere de klimaatmarsen, campagnes en onze communicatie. Met onze beleidswerking publiceerden we samen met onze partners niet alleen een verhelderend onderzoek rond het industriebeleid in Vlaanderen, maar ook twee spraakmakende onderzoeken rond financiering van de transitie. Dit resulteerde in heel wat persaandacht en 33 parlementaire vragen. Daarnaast konden we via diverse projecten zoals ‘De Nieuwe Samenzweerders’ of ‘Samen Energie Winnen’ ongeveer 50 organisaties en hun werknemers en/of burgerinitiatieven begeleiden richting eerlijke transitie. We sloten ons als organisatie aan bij de internationale beweging rond ‘Just Transition’ en hebben hier sterke internationale partnerschappen, wat onder andere resulteerde in een nieuw transnationaal project rond circulaire industrie. Onze financiële mogelijkheden werden uitgebreid met (Europese) projectmiddelen, groeiende eigen inkomsten en een extra structurele federale subsidie door de fusie met TNM.

De nieuwe organisatie Reset.Vlaanderen wordt het netwerk rond ‘eerlijke transitie’ in Vlaanderen. We versterken ons met onder andere Gezinsbond, Beweging.net en 11.11.11 als kernleden. Daarnaast blijven we groeien als organisatie. We zijn ooit gestart met één werknemer, momenteel zijn we met zes en binnenkort wordt een zevende collega aangeworven.

Begeleidingscommissie van departement omgeving

Ook van de begeleidingscommissie van de Vlaamse Overheid kregen we positieve feedback. Hieronder sommen we enkele punten op uit het verslag:

- Arbeid en Milieu bevindt zich op de snijlijn van syndicale verenigingen en milieuverenigingen en slaagt er goed in deze kruisbestuiving te valoriseren in sterke projecten en partnerschappen.
- Arbeid en Milieu speelt dynamisch en wendbaar in op de actualiteit en de wijzigende

context zoals het ondersteunen van de klimaatmanifestaties in 2018 en mee de schouders zetten onder ‘Sign for my Future’. Ze ziet kansen en grijpt kansen, zonder de eigenheid en identiteit uit het oog te verliezen.

- Arbeid en Milieu slaagt er duidelijk in om bij de vakbonden de milieuthema’s meer en meer op de agenda te zetten. De vereniging vertelt een sterk en wetenschappelijk onderbouwd verhaal.
- Als kenniscentrum rond sociale rechtvaardige groene economie is ze gekend in binnen- en buitenland en weet ze haar unieke positie goed te handhaven en te versterken.
- Ze wordt door andere organisaties steeds meer gevonden als partner en bevraagd rond thema’s werk, just transition, circulaire economie, duurzame mobiliteit, ...Hier zit een duidelijke positieve lijn in.
- De meerjarenplanning is uitvoerig en onderbouwd, de doelstellingen en actie geven uitvoering aan de missie en visie. Via de jaarlijkse voortgangsrapporten en financiële verslagen wordt helder gerapporteerd over de doelstellingen en acties en onderbouwd gerapporteerd over bijsturingen.
- Arbeid & Milieu voldoet ruimschoots aan de kwantitatieve voorwaarden (activiteitenmodules) voor gewestelijke thematische verenigingen.
- Door de specifieke expertise en het toenemend belang van het sociale aspect in het milieu- en energiebeleid, heeft Arbeid en Milieu een groot potentieel. De begeleidingscommissie verwacht dat door het samengaan met TransitieNetwerk Middenveld de nieuwe organisatie het potentieel nog beter zal kunnen benutten.
- De impactgedrevenheid van Arbeid en Milieu is groot. De vereniging zal specifiek iemand werven om de impact van de activiteiten op te volgen. In het volgende meerjarenplan zal hier meer aandacht naar gaan. Doorheen het gesprek heeft Arbeid en Milieu duidelijk getoond dat ze de visie niet verliezen door het zoeken naar projectmiddelen.
- Arbeid en Milieu is ook ambitieus en ondernemend: de vereniging heeft gedurfd om de reserves in te zetten voor de aanwerving van een extra personeelslid. Deze strategie heeft geloond. Ook voor de toekomst is het een interessante piste.
- De vereniging heeft gekozen voor een ander pad, nl. het evolueren naar een meer onafhankelijke organisatie. Dit blijkt uit de activiteiten, de zoektocht naar andere inkomsten, de gewijzigde samenstelling van de Raad van Bestuur en het toekomsttraject met TransitieNetwerk Middenveld.
- Arbeid en Milieu blijft een vrij unieke organisatie op haar werkterrein. Er zijn weinig onafhankelijke organisaties die zo ´n korte lijnen met de vakbonden en milieubeweging hebben en die zich bewegen op dit specifieke thematische snijvlak. Het ambitieniveau van deze vereniging ligt onverminderd hoog. Met een klein team wordt ingezet op maximale impact bijvoorbeeld door meer samen te werken met andere organisaties.
- Door het nieuwe pad dat de vereniging kiest is de suggestie ter verbetering die de adviescommissie formuleerde niet meer aan de orde. De vereniging kiest bewust voor meer financiële onafhankelijkheid van de vakbonden door in te zetten op alternatieve inkomsten via projecten en partnerschappen en daar lijkt ze toch in de slagen.

Vragen commissie en antwoord Reset.Vlaanderen

Over impact: Hoe realiseren we meer impact, hoe benutten we nog meer ons potentieel.

→ *De fusie van A&M vzw & TNM zorgt voor een grotere basiswerking, waardoor we onze impact kunnen vergroten.*

In 2020 werd een nieuwe stafmedewerker projecten aangeworven met als specifieke taakomschrijving ook het realiseren van impact. We laten ons ondersteunen door Strategies & Leaders om dit om te zetten in impactvolle projecten en een beleidsplan dat hierop inspeelt.

We engageren ons om nog beter de voortgang van onze werking te monitoren zodat we regelmatig kunnen bijsturen en zo meer impact genereren. We willen graag overgaan tot de aanwerving van een halftijds zakelijk/administratief medewerker, zodat de coördinator zich ook meer op het valoriseren van werk kan focussen.

Hoe bouwen we aan **financiële mix**, wat zijn de alternatieve inkomsten:

→ *De fusie zorgt voor een extra basisfinanciering van 65.000 euro met federale middelen. Daarnaast haalden we heel wat projectmiddelen binnen. In 2021 bestaat bijna 50% van onze middelen uit projectmiddelen. De Vlaamse Minasubsidie vormt 30% van ons totale budget. De fusie zorgt ook voor extra ledenbijdragen. Dit vergroot onze financiële mix. We willen hier verder aan bouwen de komende jaren (zie ook gedeelte 'Financiering').*

Een nieuwe missie, visie en positionering

→ *De visie, missie en positionering werd samen met het netwerk vernieuwd en ook voorgesteld.*

Hoe vullen we het internationaal aspect in?

→ *We werken aan een Europees netwerk via onze project- en kenniswerking. Een transnationaal ESF project werd goedgekeurd en wordt vanuit onze organisatie gecoördineerd. Daarnaast werken we aan diverse studieopdrachten in samenwerking met Etui, het Europees vakbondsinstituut. Door Erasmus+ werden we erkend om samen met partner Ulex uit Spanje aan vorming en uitwisseling te werken rond ons thema. We starten in 2021 ook een samenwerking met het internationaal vakverbond (ITUC) rond het thema adaptatie.*

Hoe komen we tegemoet aan de vraag om **meer onafhankelijk te zijn**.

→ *Onze organisatiestructuur werd aangepast. In het verleden was A&M vzw echt het 'samenwerkingsverband' tussen milieubeweging en vakbeweging, dit was ook duidelijk in de beslissingsstructuur. Nu staat onze organisatie niet meer in het teken van de partners, maar veel meer in teken van het thema zelf. Dat maakt het ook veel eenvoudiger om andere partners te betrekken. Nieuwe leden zijn o.a. Gezinsbond, Beweging.net, Rescoop Vlaanderen, Netwerk Duurzame Mobiliteit,... Elke organisatie heeft ook slechts één stem in de AV. We zijn een onafhankelijk thematisch netwerk waarbij alle leden evenwaardig uitgenodigd worden om mee te beslissen.*

Gert Truyens

"

Het is ook onze taak om oplossingen te zoeken voor problemen waarmee onze achterban geconfronteerd wordt: een gezonde werkomgeving, betaalbaar en energiezuinig wonen, een vlotte en propere mobiliteit, … Wij geloven in de meerwaarde die Reset.Vlaanderen kan leveren. Wanneer door projecten werknemers en gezinnen betrokken kunnen raken rond milieudoelstellingen, dan kunnen we dat alleen maar toejuichen en zetten we hier graag mee onze schouders onder.

Vlaams Gewestsecretaris ACLVB

3. POSITIONERING

De thematische positionering van Reset.Vlaanderen in het Vlaamse middenveld stoelt op drie fundamenten.

Ten (1) **eerste** is er het **sociaalecologische fundament**: wij streven naar een maatschappij die de idealen van de 'donuteconomie' verwezenlijkt. Dit wil zeggen dat we streven naar een sociaal-rechtvaardige samenleving waarin iedereen kan rekenen op een menswaardig bestaan, maar waarbij eveneens de grenzen van de planeet gerespecteerd worden.

Binnen het kader van deze 'donut' zijn er vervolgens talloze domeinen waar vandaag dringend actie nodig is, ook in Vlaanderen. Dat gaat van betaalbare huisvesting tot biodiversiteitsverlies, de stikstofcrisis en de strijd voor waardig werk. Reset.Vlaanderen zal zich niet focussen op één van deze deelaspecten, maar kiest resoluut voor het ***kruisvlak (2)*** van deze uitdagingen. We zullen dus projecten uitwerken, campagne voeren of andere acties opzetten rond **thema's of dossiers waar de sociale en ecologische component overlappen**. Denk aan energiearmoede, de rol van werknemers in de industriële transitie of het belang van toegankelijke natuur voor mensen in armoede.

(3) **Complementariteit vormt een laatste criterium,** dat ons actiegebied verder afbakent. Er zijn vandaag reeds talloze organisaties actief op deze (deel)gebieden. Onze maatschappelijke meerwaarde zal groter zijn als we onze werking concentreren op thema's die vandaag weinig opgepikt worden (bijvoorbeeld m.b.t. de financiële kant van de transitie), en/of indien we door onze werking op het sociaal-ecologisch kruisvlak nieuwe verbindingen kunnen leggen tussen dossiers en partners. We maken zo een onderscheid tussen prioritaire thema's, waar onze meerwaarde het grootst is en we onze proactieve werking op

concentreren en secundaire thema's, waar we eerder een volgende of ondersteunende rol opnemen.

Hieronder bespreken we eerst (i) het maatschappelijk model dat we nastreven, vervolgens (ii) onze focus op het sociaal ecologisch kruisvlak, en (iii) op de deeldomeinen die volgens ons (en onze partners) het meest nood hebben aan een actieve bijdrage door Reset.Vlaanderen.

3.1 Wat is een sociaal rechtvaardige samenleving volgens Reset.Vlaanderen?

We vertrekken voor onze positionering vanuit het model van de donuteconomie zoals dat werd gelanceerd door Kate Raworth in 2017 (zie ook haar bijdrage op de lancering van Reset.Vlaanderen). Het is een model dat wereldwijd wordt gebruikt en ook actief wordt omgezet in acties. Dit maakt het ook mogelijk om vergelijkingen te maken met andere regio's en/of steden, maar ook om ons hoofdthema (eerlijke transitie) en subthema's bespreekbaar te maken naar diverse partners, overheden en stakeholders.

Kate Raworth, auteur van 'Doughnut Economics' op ons event in 2019

Hoe passen we dit toe ?

Een sociaal rechtvaardig Vlaanderen houdt rekening met de grenzen van de planeet en zorgt tegelijkertijd dat de basisbehoeften van iedereen ingevuld zijn. We zorgen als samenleving voor de planeet als ons gemeenschappelijke huis. Groei is niet langer dé doelstelling, welzijn staat centraal. De donut is daar de visuele voorstelling van en plaatst onze acties ook in een mondiale context.

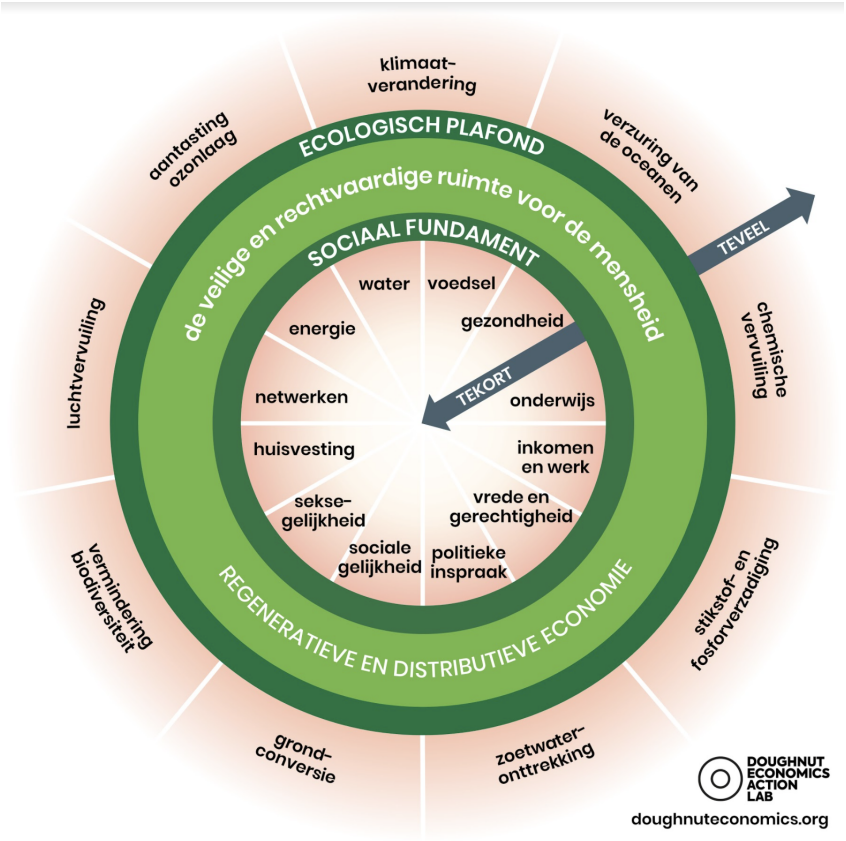

Raworth, K. (2017), Doughnut Economics: seven ways to think like a 21st century economist. London: Penguin Random House.

Sociale fundament

De **binnenring van de donut - het sociale fundament - wordt gevormd door de levensbehoeften waaraan niemand gebrek zou mogen hebben.** Tot deze twaalf basisbehoeften behoren onder meer: voldoende voedsel; drinkwater en behoorlijke sanitaire voorzieningen; toegang tot energie en de mogelijkheid om hygiënisch te kunnen koken; toegang tot onderwijs en gezondheidszorg, fatsoenlijke huisvesting; een minimuminkomen en behoorlijk werk; en toegang tot informatienetwerken en sociale ondersteuning.

Bovendien moet bij het verwezenlijken van deze zaken voldaan worden aan eisen als gendergelijkheid, gelijke sociale kansen, politieke inspraak, vrede en gerechtigheid. Al deze doelstellingen zijn opgenomen in de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's) van de Verenigde Naties - die door 193 lidstaten zijn overeengekomen. De overgrote meerderheid moet in 2030 gerealiseerd zijn.

Ecologisch plafond

Deze mondiale economische ontwikkeling heeft geleid tot een dramatische toename van het gebruik van de natuurlijke hulpbronnen. Sinds 1950 is er sprake van een sterk toegenomen aantasting van milieu, variërend van de toename van broeikasgassen in de atmosfeer tot de verzuring van de oceanen en een afname van biodiversiteit. De omvang en snelheid van de veranderingen kunnen moeilijk overschat worden. De grote versnelling van menselijke activiteit heeft onze planeet duidelijk onder druk gezet. Hoeveel druk kan zij aan voordat de natuurlijke systemen die ons in stand houden het gaan begeven? Met andere woorden: **wat bepaalt het ecologisch plafond van de donut?**

Wetenschappers onderscheiden negen essentiële systemen die er samen voor zorgen dat de aarde zijn gunstige, stabiele omstandigheden, die we nu kennen, kan behouden. Ze worden beschouwd als een soort vangrails. Gaan we daarover, dan komen we in gevaar. Wat zeggen die waarschuwingsborden? Bijvoorbeeld: om klimaatverandering te voorkomen, moet de concentratie CO_2 in de atmosfeer beneden de 350 ppm (parts per million) blijven. Met betrekking tot landontginning is vastgesteld dat minimaal 75% van ooit bebost land bebost moet blijven. Het zijn deze negen planetaire grenzen die het ecologische plafond van de donut bepalen: wanneer we de stabiliteit van ons planetaire ‘thuis’ willen bewaken, moeten we de druk niet verder opvoeren dan deze limieten aangeven.

Een sociaal-ecologisch perspectief

Het sociale fundament van mensenrechten en het ecologische plafond van de planetaire grenzen vormen samen de binnen- en buitengrens van de donut. Ze zijn uiteraard sterk met elkaar verbonden. Kijk bijvoorbeeld naar wat er gebeurt wanneer heuvels ontbost worden. Dit soort grondontginning veroorzaakt doorgaans vermindering van de biodiversiteit, aantasting van de zoetwatercyclus en grotere klimaatverandering - en deze gevolgen betekenen op hun beurt weer meer druk op de overgebleven bossen. Bovendien kunnen lokale gemeenschappen door het verloren gaan van bossen en waterreservoirs kwetsbaarder worden voor ziektes, terwijl ook de voedselproductie kan dalen, wat weer tot gevolg heeft dat kinderen niet meer naar school gaan. En wanneer kinderen niet meer naar school gaan, kan armoede, in al zijn gedaanten, tot een generaties durend domino-effect leiden. Uiteraard zijn er ook positieve domino-effecten mogelijk.

Het is verleidelijk, omwille van de eenvoud, om voor al deze ecologische en sociale problemen apart beleid te ontwikkelen. Ze zijn echter zo met elkaar verbonden dat ze allemaal moeten worden gezien als onderdeel van een complex socio-ecologisch systeem, zodat de oplossing ook gezocht moet worden binnen een groter geheel. Wanneer we ons concentreren op de vele dwarsverbanden binnen de donut wordt het duidelijk dat het welzijn van de mens afhankelijk is van het welzijn van de planeet als geheel. Voor, bijvoorbeeld, het verbouwen van voldoende voedzaam voedsel voor iedereen is het nodig dat er voedingsrijke grond, voldoende water en een stabiel klimaat is, terwijl ook de verbouwde gewassen voldoende divers moeten zijn.

De grote uitdaging van de komende decennia bestaat uit de verhuizing naar de veilige en rechtvaardige ruimte die zich tussen de buiten- en binnengrens van de donut bevindt. De voor de hand liggende vraag is dan: hoe staan we er nu voor?

3.2. Afbakening werkingsgebied Reset.Vlaanderen

Sociaal-ecologisch kruisvlak

De analyse vanuit het donutmodel toont aan dat er vandaag urgente sociale en ecologische noden zijn die we moeten aanpakken, van de biodiversiteitscrisis tot woningnood, van de stikstofproblematiek tot armoede.

Talloze organisaties zijn vandaag reeds actief op deze specifieke thema's.

Onze unieke positie

Logo

Reset. RICHTING EERLIJKE TRANSITIE
Vlaanderen

Ons logo vat onze unieke positie samen. Het bevat vier elementen van een inclusieve samenleving. De mens staat daarin in evenwicht in zijn relatie tot de natuur en elkaar.

Kennis- en expertisecentrum rond eerlijke transitie in Vlaanderen

Reset.Vlaanderen onderscheidt zich van andere milieuorganisaties door zich niet te focussen op één van de deeldomeinen van de 'donut', maar door zich **integraal te positioneren op het sociaal-ecologisch kruisvlak**. We zijn het kennis- en expertisecentrum rond eerlijke transitie in België. Dit betekent dat we ons thematisch zullen focussen op gebieden waar er een sterke band is tussen de sociale en ecologische dimensie. Deze link kan zich, zoals in de bovenstaande titel reeds werd uitgelegd en geïllustreerd, zowel situeren bij gedeelde oorzaken (bv. ongelijkheid als oorzaak van overconsumptie en overbelasting) of oplossingen (bv. groen openbaar vervoer als oplossing voor vervoersarmoede en klimaatverandering).

Reset.Vlaanderen heeft een historische band met de vakbonden. Dat zorgt voor enorm veel ervaring op dat thema. We zijn de enige speler in de milieubewegingen die gepokt en gemazeld is in het sociale aspect van transitie. Met de reorganisatie komt daar nog bij dat wij kunnen rekenen op een degelijk en geëngageerd netwerk. Dit alles zorgt ervoor dat Reset.Vlaanderen de geknipte speler is om deze rol op te nemen.

Binnen dit sociaal-ecologisch werkveld zal Reset.Vlaanderen een aantal prioritaire thema's vastleggen.

We vertrekken hiervoor ten eerste van een analyse van de **belangrijkste sociaal-ecologische noden en opportuniteiten in Vlaanderen**.

Vera Dua

"

Dat het sociale aspect binnen de ecologische crisis ontzettend belangrijk is, daar is ook de milieubeweging van doordrongen. Deze sociale reflex kan allerlei vormen aannemen: het ontzorgen van armere gezinnen door financiële ondersteuning en hulp bij energiemaatregelen, het uitwerken van nieuwe jobprofielen in het kader van circulaire economie, het groener én rechtvaardiger maken van onze fiscaliteit, het betaalbaar houden van groene mobiliteit, … De nieuwe organisatie zal ook een heel belangrijke knipperlichtfunctie hebben om er ons aan te herinneren dat de transitie maar zal lukken als daardoor ook de samenleving rechtvaardiger wordt.

Voorzitter Bond Beter Leefmilieu

3.3. Analyse Vlaamse context

Hieronder beschrijven we wat volgens ons de belangrijkste aandachtspunten op sociaal-ecologisch vlak zijn in België.

Ecologisch plafond

Op **ecologisch vlak** staat Vlaanderen er alvast niet goed voor: bijna een derde van onze soorten staat op de Rode lijst[1], er is kritische verzurende luchtvervuiling in een derde van de bossen, het aantal hittegolven neemt sinds de jaren ‘70 gestaag toe en sinds 2016 werd Vlaanderen elk jaar getroffen door langdurige droogte. Vlaanderen is vandaag kwetsbaarder voor waterschaarste dan zuidelijke landen als Spanje of Griekenland. In vergelijking met de periode 1850-1899 is de **gemiddelde temperatuur in ons land al met 2°C gestegen**. Bij verdere opwarming moeten we ons voorbereiden op steeds meer hittegolven (tot bijna 27 dagen per jaar gemiddeld in de komende decennia), frequente en intense droogtes, meer overstromingen en toenemende stormschade. Ook de zeespiegel zal tegen het einde van de eeuw met bijna 69 cm stijgen[2].

[1] Rode lijsten zijn lijsten waarop per land (of deel daarvan) de in hun voortbestaan bedreigde dier-, planten- en schimmelsoorten (paddenstoelen en korstmossen) staan.

[2] Ridder, Koen De, Koen Couderé, Mathieu Depoorter, Inge Liekens, Xavier Pourria, Eline Vanuytrecht, Katelijne Verhaegen, en Hendrik Wouters. ‘Evaluation of the Socio-Economic Impact of Climate Change in Belgium’. Brussel: Vito, EcoRes, Kenter, 2020.

De **Vlaming heeft ook een bijzonder grote ecologische voetafdruk**: *'Als iedere wereldburger zou consumeren zoals de Vlaming, dan zouden we wereldwijd tien keer meer broeikasgassen uitstoten, drie keer meer materialen verbruiken en vijf keer meer bioproductieve oppervlakte innemen dan wat duurzaamheidsgrenzen vooropstellen'*[3]. Zowat driekwart van deze milieudruk komt terecht in het buitenland: de binnenlandse uitstoot daalde sinds de jaren 1990, toch nam de totale koolstofvoetafdruk toe.

Bond Beter Leefmilieu, die we hier als een richtinggevende partner beschouwen, ziet **vier cruciale transities** waar we in Vlaanderen vanuit ecologisch perspectief op moeten inzetten:

Dimensie 1: Behoud van open ruimte en veerkrachtige ecosystemen. "We willen de open ruimte in Vlaanderen behouden en zelfs uitbreiden, de natuurgebieden versterken en verbinden, de biodiversiteit herstellen en de kwaliteit van de leefomgeving en het landschap verhogen".
Dimensie 2: Circulair gebruik van grondstoffen (water, biomassa, metalen,...). "We beperken de nood aan nieuwe grondstoffen en de productie van afval tot een minimum door de kringlopen te sluiten en meer waarde en nut te ontlenen aan de hoeveelheid grondstoffen, materialen en producten die in omloop zijn".
Dimensie 3: Klimaatneutrale samenleving. "We houden de klimaatopwarming tot ruim onder de 2 graden door eerst de uitstoot van broeikasgassen te reduceren tot netto nul en daarna duurzame, negatieve emissies na te streven"**.**
Dimensie 4: De omgevingshinder decimeren (lucht, water, bodem, geluid, enz.). "We reduceren de omgevingshinder tot het minimum waarbij de gezondheidsnormen van de Wereldgezondheidsorganisatie de leidraad vormen voor doelstellingen rond vervuiling en hinder".

Deze transities moeten met name plaatsvinden in **tien actiegebieden**: industriële transitie, de transitie in gebouwen en de bebouwde omgeving, transport, landbouw en voeding, energie, consumptiegoederen, natuur en bos, toerisme, op het digitale vlak en in de financiële sector.

Sociaal fundament

Naast deze ecologische noden zijn er echter ook **nijpende sociale noden**. Zelfs in welvarend Vlaanderen kan vandaag niet iedereen menswaardig leven. Bijna een tiende van Vlamingen (ongeveer 640.000 personen) leefde in 2019 in een huishouden met een huishoudinkomen onder de Belgische armoededrempel[4]. Volgens de Vlaamse Armoedebarometer is het **armoederisico** in bijna alle Vlaamse gemeenten de voorbije jaren hetzelfde gebleven of gestegen. De vraag naar sociale woningen bleef ondertussen stijgen, tot meer dan 150.000 kandidaat huurders in 2020 en de lichte aangroei in nieuwe woningen

[3] INBO. 'Natuurrapport 2020'. https://purews.inbo.be/ws/portalfiles/portal/29122479/INBO_Natuurrapport2020_2.pdf.

[4] https://www.armoedebestrijding.be/wp-content/uploads/2020/04/cijfers_kloof_arm_rijk.pdf

is "compleet onvoldoende om de **woonnood** te verhelpen"[5]. Ondertussen is het **inkomen van de rijkste 20%** van de bevolking bijna 4 maal groter dan dat van de armste 20%.

In het kader van de energietransitie is het ook bijzonder alarmerend dat vandaag één op vijf Belgische gezinnen kampt met een of andere vorm van **energiearmoede**, en dat dit cijfer de voorbije jaren toenam. Maar liefst zes procent van de gezinnen verklaart onvoldoende financiële middelen te hebben om de woning te verwarmen. Deze risico's zijn in het bijzonder groot bij huurders (bovenal sociale huurders) en gezinnen die wonen in kleine, goedkope woningen[6]. Ook de transitie inzake mobiliteit moet rekening houden met het ontstellend gegeven dat 19 % van de Belgische bevolking, ongeveer twee miljoen personen, vandaag geconfronteerd wordt met **'vervoersarmoede'[7].** Veel mensen beschikken dus niet over de nodige mogelijkheden (openbaar dan wel privé) om werk, familie, onderwijs of andere fundamentele behoeften vlot te bereiken. De corona crisis toonde aan dat we ook met '**informatica-armoede**' te maken hebben. Scholieren verloren kansen door gebrek aan interconnectiviteit.

Waar sociaal fundament en economisch plafond elkaar tegenkomen:

Deze **sociale en ecologische dimensies zijn ook in onze regio steeds nauwer verweven.**

Uit een recent onderzoek naar de **socio-economische gevolgen van klimaatverandering** in België, bleek dat er tegen 2050 jaarlijks bijna 1000 mensen extra zullen sterven van de hitte en dat we ons moeten verwachten aan maar liefst 60.000 bijkomende ziekenhuisopnames door **hittestress[8]**. Daarnaast zullen er miljarden verloren gaan aan stormschade en misoogsten, terwijl cruciale infrastructuur onder druk komt te staan: "*met onder meer effecten op het kromtrekken van spoorrails, het wak worden of smelten van asfalt en schade die wordt toegebracht aan het elektriciteitsnet".* De hitte zal ook wegen op de **werkomstandigheden** (en dus productiviteit) in tal van sectoren, niet alleen in 'buitenberoepen' zoals de bouw of landbouw, maar ook in de industriële setting en zelfs bij kantoorjobs. Alles bij mekaar voorziet het rapport meer dan €9 miljard per jaar aan schade, zowat 2% van het BBP.

De studie onderstreept de **ongelijke en asociale gevolgen van klimaatopwarming**, niet alleen internationaal maar dus ook in ons land: *"Verwacht wordt dat groepen in de samenleving die nu al kwetsbaar zijn (mensen in slechte gezondheid, met een laag inkomen, of met een inadequate behuizing), vaak ook het meest kwetsbaar zullen zijn voor effecten van klimaatverandering".*

Dat weerspiegelt de **ongelijke kwetsbaarheid die ook vandaag al speelt** en die geldt voor een grotere groep milieuproblemen: armere groepen wonen vaak in een minder gezonde

---

[5] https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2020/09/28/het-risico-op-armoede-stijgt-in-bijna-alle-vlaamse-gemeenten-en/

[6] https://www.kbs-frb.be/nl/Activities/Publications/2019/20180315NT

[7] https://www.uantwerpen.be/nl/projecten/usab/onderzoek-usab/jaarboek-armoede/jaarboek-2019/

[8] https://reset.vlaanderen/2020/10/19/nieuw-rapport-onderzoekt-belgische-gevolgen-klimaatverandering/

omgeving, met meer lucht- en geluidsoverlast en met minder toegang tot natuur, hun woningen zijn minder goed bestand tegen temperatuurwisselingen, en ze werken vaker in ongezonde en onveilige jobs[9]. Volgens het rapport 'Duurzaamheid en Armoede" heeft 50% van de Vlaamse bevolking geen **toegang tot groene ruimte** binnen wandelafstand, wat *'betekent dat mensen over een transportmiddel moeten beschikken om ernaartoe te gaan. Ook mobiliteitsproblemen dragen dus bij tot een moeilijkere toegang tot de natuur voor mensen in armoede"*[10].

Niet alleen de gevolgen zijn ongelijk verdeeld, ook de **bijdrage aan het probleem**: uit onderzoek van het CSB blijkt dat de gemiddelde uitstoot van broeikasgassen per capita sterk gedreven wordt door de levensstandaard. De consumptiegerelateerde uitstoot voor Belgische huishoudens is gemiddeld ongeveer vier keer hoger in het rijkste deciel dan in het armste[11]. Zulke cijfers vinden we ook wereldwijd terug: de mondiaal rijkste 1% was tussen 1990 en 2015 verantwoordelijk voor dubbel zoveel CO_2-uitstoot als de armste helft van de wereldbevolking[12].

Anderzijds zijn ook de **potentiële kosten en baten van milieubeleid** op de korte termijn ongelijk verdeeld. Armere huishoudens spenderen een groter aandeel van hun inkomen aan 'basisgoederen' en -diensten die een relatief grote voetafdruk hebben: transport, verwarming, voeding. Hierdoor worden zij ook sterker getroffen indien zulke goederen duurder of minder toegankelijk worden vanwege milieubeleid. Maar ze beschikken ook over minder kapitaal dat nodig is om te genieten van bepaalde vormen van milieubeleid: zo heb je doorgaans een huis nodig om te kunnen genieten van subsidies voor zonnepanelen en moet je voldoende verdienen om te genieten van de belastingvoordelen waarmee bijvoorbeeld elektrische wagens bevoordeeld worden[13].

Zo kan het ook: een rechtvaardige transitie is mogelijk

Het is echter belangrijk om te benadrukken dat deze **verstrengeling van sociale en ecologische problematieken en maatregelen ook positief is of kan zijn**. Het is een hardnekkige misvatting dat klimaatpolitiek inherent 'asociaal' zou zijn. Er zijn talloze mogelijkheden om de sociale en ecologische agenda's te verenigen. Niet slechts door ze met elkaar te verzoenen via allerhande correcties, maar door ze te gieten in één coherente maatschappijvisie met bijhorend beleidsprogramma. Milieu- en klimaatbeleid belooft een toename in de Belgische tewerkstelling[14], minder luchtvervuiling (jaarlijks kost deze ons 4%

---

[9] Aleksandra, Kazmierczak. 'Unequal Exposure and Unequal Impacts: Social Vulnerability to Air Pollution, Noise and Extreme Temperatures in Europe'. EEA Report. Copenhagen: EEA, 2018.

[10] https://atd-vierdewereld.be/toegang-tot-natuur-en-groene-ruimtes-in-belgie/

[11] https://arbeidenmilieu.be/2020/06/17/onderzoek-industrie/

[12] https://oxfamilibrary.openrepository.com/bitstream/handle/10546/621052/mb-confronting-carbon-inequality-210920-en.pdf?sequence=1

[13] Vanhille, Josefine, Tim Goedemé, en Gerline Verbist. 'Sociale ongelijkheid in het klimaatvraagstuk'. In *Klimaat en sociale rechtvaardigheid*, onder redactie van Sacha Dierckx. Oud-Turnhout: Gompel&Svacina, 2019.

[14] https://www.eurofound.europa.eu/publications/report/2019/energy-scenario-employment-implications-of-the-paris-climate-agreement

van het Belgisch BBP), maar ook minder verkeersongevallen en files, meer welzijn en andere gezondheidswinsten[15].

Via een versterking van publieke voorzieningen kunnen we fundamentele diensten beschikbaar te maken voor iedereen, en zo een **complementaire sociale én ecologische agenda verwezenlijken**. Evidente voorbeelden zijn energiezuinige sociale huisvesting, toegankelijk en goedkoop openbaar vervoer, de aanleg van fietsinfrastructuur, of het in handen houden van nutsvoorzieningen. Tot op zekere hoogte produceert een herverdelende politiek ook ecologische baten: we pakken het vervuilend luxe verbruik van een rijke toplaag aan, en bezorgen deze middelen aan hen die dit geld kunnen gebruiken om 'groen' te investeren[16]. Een sterke, herverdelende welvaartsstaat is noodzakelijk voor een brede dekking van deze sociale risico's. Hoe gelijker de verdeling van inkomens, vermogen en (dus) draagkracht, des te horizontaler bovendien de uitkomsten van zowel ons klimaatbeleid, als van de klimaatschade die ons vandaag onvermijdelijk al te wachten staat.

Inspraak in transitie als cruciale factor

Maar nog los van deze eerder specifieke verdelingseffecten, is het begrijpelijk dat een ambitieuze ecologische agenda leidt tot **onzekerheid en tegenstand**. Ze streeft immers naar een fundamentele transformatie van onze manieren van produceren en consumeren, van hoe we ons verwarmen, voeden en verplaatsen. Dat wekt weerstand op, zeker ook bij wie de buffers al klein zijn. Macro-economisch studiewerk dat wijst naar positieve gevolgen voor de totale tewerkstelling of schonere lucht, biedt weinig soelaas voor wie vandaag in een precaire werksituatie zit, of van maand tot maand de eindjes aan elkaar moet knopen.

Dat wijst op het belang van omkaderend beleid, maar ook op de noodzaak van draagvlak én de rol van **inspraak en inclusie**. Op zich is er vandaag in België ruime (en toenemende) steun voor zowel sociaal beleid als milieubeleid. Volgens de laatste Eurobarometer ziet meer dan 70% van de Belgische respondenten klimaat als een 'zeer ernstig probleem', terwijl een kwart dit ziet als het belangrijkste vraagstuk dat de wereld bedreigt[17]. Toch zien we dat er soms heftige tegenstand opduikt tegen groene projecten (bv. de inplanting van windmolens) of beleidsmaatregelen (bv. rekeningrijden). Voor een breed gedragen transitie moet zowel het discours als de besluitvorming inclusief en participatief zijn. Vooral kwetsbare groepen durven al eens uit de boot te vallen. Het steunpunt tot bestrijding van armoede wees er bijvoorbeeld op dat *"mensen in armoede nauwelijks betrokken worden in de verschillende gesprekken, platformen en initiatieven rond de toekomst van de planeet en haar bewoners"*[18].

---

15 https://www.fairfin.be/sites/default/files/2020-10/Hoe%20financieren%20we%20de%20klimaattransitie%20-%20november%202019.pdf

16 Chancel, Lucas, en Thomas Piketty. 'Carbon and Inequality: From Kyoto to Paris', 2015, zie ook Otto, Ilona M., Kyoung Mi Kim, Nika Dubrovsky, en Wolfgang Lucht. 'Shift the Focus from the Super-Poor to the Super-Rich'. *Nature Climate Change* 9, nr. 2 (februari 2019): 82–84.

17 https://ec.europa.eu/clima/citizens/support_en

18 https://www.armoedebestrijding.be/wp-content/uploads/2020/05/200430-Samenvatting-Tweejaarlijks-Verslag-Duurzaamheid-en-armoede-.pdf

Dit samenvallen van sociale en ecologische agenda's wordt ook bij **sociale bewegingen** onderkend. Zij hebben op hun terrein reeds de belangrijkste uitdagingen in kaart proberen brengen.

Het Vlaamse Steunpunt tot bestrijding van **armoede** voerde doorheen 2018 en 2019 over 'armoede en duurzaamheid' gesprekken met talloze mensen in armoede, lidorganisaties en partners. Ze kwam op basis hiervan in haar jaarverslag (2019) tot zeven thema's waar sociale en duurzaamheidskwesties elkaar duidelijk raken: **Natuur & groene ruimten, Energie, Water, Duurzame voeding & consumptie, Gezondheidszorg, Werk, Mobiliteit.** Betaalbaarheid en toegankelijkheid, rechtvaardigheid, en participatie en betrokkenheid, waren een aantal van de belangrijkste transversale principes die in hun analyses en beleidsaanbevelingen steeds terugkeerden..

De **Vlaamse vakbonden** zijn eveneens al lange tijd met deze agenda aan de slag. Zij werken sinds de jaren '90 rond het principe van de 'rechtvaardige transitie', waarbij betrokkenheid, sociale dialoog, een rechtvaardige verdeling van kosten en baten en de noodzaak van voldoende omkadering voor werknemers bij veranderingsprocessen, centraal staan. De voorbije jaren namen de verschillende vakbonden congresresoluties aan over klimaat- en andere milieukwesties. Centrale thema's zijn onder meer: **circulaire economie en grondstoffengebruik, betaalbare en toegankelijke mobiliteit, energie en huisvesting, industrieel beleid en concurrentiekracht, herverdeling en financiering en de nood aan coördinatie en overleg.**

Caroline Copers

"

Een eerlijke transitie zorgt voor degelijke jobs die een leefbaar inkomen opleveren. De weg daarnaartoe loopt ook over bedrijven die ver vooruit kijken, daarover in dialoog gaan met hun werknemers en de vaardigheden van al hun mensen versterken zodat die mee kunnen in het nieuwe verhaal. De eerlijke transitie waarmaken, zal nog veel werk en samenwerking vergen. We zijn ervan overtuigd dat de krachtenbundeling in dit nieuwe netwerk nodig is om mee het verschil te maken.

Algemeen secretaris Vlaams ABVV

Maar ook **binnen de milieubeweging** krijgt deze sociale dimensie steeds meer aandacht. Er wordt sterker dan ooit geïnvesteerd in duurzame, brede, sociaalecologische coalities. Hoewel het stereotype van een asociale milieubeweging nooit echt klopte (de tagline van de Klimaatcoalitie is al sinds de oprichting in 2008 'samen voor een eerlijk klimaatbeleid'), zagen we het afgelopen jaar veel nieuwe bondgenootschappen, en een sterkere profilering rond het belang van een 'eerlijke' transitie. Denk aan de gecoördineerde positionering van

vak-en milieubeweging rond de redding van Brussels Airlines[19], de campagnes van Greenpeace met de armoedebeweging, of het pleidooi van onder meer de 'Coronacoalitie' voor een nieuw sociaal-duurzaam pact. Achter de schermen was er dan weer veel samenwerking rond zowel mobiliteit als de industriële transitie.

3.4. Thematische positionering

Vertaald naar een sociaal-ecologische agenda, komen we zo tot **tien deeldomeinen waar Reset.Vlaanderen rond zal werken**.

Deze zijn de belangrijkste thema's op sociaal-ecologisch gebied voor de komende jaren:

1. Betaalbare en duurzame **energie**
2. Betaalbare, toegankelijke en groene **mobiliteit**
3. Eerlijke transitie naar, en waardig werk in, een **koolstofneutrale en circulaire economie**
4. Een rechtvaardige **financiering** van (de transitie naar) een duurzaam bestel, en een eerlijke verdeling van de (**internationale) kosten en baten** van de transitie
5. Een gezonde **leef- en werkomgeving** voor iedereen
6. Energiezuinige, betaalbare en comfortabele **huisvesting**
7. Duurzame, betaalbare en diverse **voeding**
8. Democratisch **draagvlak, betrokkenheid en inspraak** in de transitie
9. Voldoende mogelijkheden voor duurzame vormen van **reizen en vrijetijdsbesteding**
10. Brede toegang tot een **biodiverse natuur**

We mikken dan ook op **complementariteit**. Er zijn vandaag reeds andere organisaties actief binnen veel van de 'sociale' en 'ecologische' domeinen die voor Reset.Vlaanderen in aanmerking komen als werkingsgebied. Soms is er ook al aandacht voor het sociaal-ecologisch kruisvlak. Onze impact zal het grootst zijn, indien we onze middelen inzetten op een manier die zoveel mogelijk complementair is aan de agenda's en activiteiten van onze partners.

Dit wil zeggen dat we, zowel bij het zetten van onze operationele doelstellingen als bij de keuze van concrete activiteiten, niet alleen rekening houden met het **belang van het thema** vanuit het oogpunt van de transitie (donut), maar ook met de mate waarin een bepaald dossier reeds wordt opgepikt door **andere organisaties**, de mate waarin onze **partners vragende partij** zijn voor een aanvullende/trekkende rol van Reset.Vlaanderen, én de reeds aanwezige **expertise en ervaring van Reset.Vlaanderen**.

Daarom maken we een selectie van prioritaire, secundaire en tertiaire thema's. Dit is als het ware een startfoto. Dit schema kan evolueren doorheen de beleidsperiode. We kunnen aldus een onderscheid maken tussen drie 'activiteitsniveaus' in onze werking:

- *Prioritaire thema's* = **initiëren:** Deze thema's worden weinig opgepikt door andere partners en Reset.Vlaanderen bouwt reeds aan eigen expertise en projecten. Hier is

[19] https://reset.vlaanderen/2021/03/09/luchthavens-als-transport-hub-van-de-toekomst/

er ruimte voor proactieve initiatieven, eigen onderzoek en het opzetten van nieuwe projecten.

- *Secundaire thema's* = **opvolgen:** Deze thema's gaan we actief opvolgen, we zoeken verhalen, we helpen opschalen, maken verbinding. Verschillende organisaties zijn actief binnen deze thema's, maar op het sociaal-ecologische kruisvlak is er veel ruimte voor nieuwe initiatieven. Hier spelen we met name de rol van verbindingsofficier, kijken we of er ruimte is voor nieuwe samenwerkingsverbanden, gezamenlijke posities of andere ad-hoc initiatieven.
- *Tertiaire thema's* = **ondersteunen**: Hier werken we op vraag. Deze thema's zijn voor ons van belang, maar er is reeds veel activiteit vanwege andere organisaties waardoor bijkomende initiatieven of expertise van Reset.Vlaanderen weinig meerwaarde hebben. We faciliteren en helpen mee informatie te verspreiden.

Op basis van deze analyse komen we tot de **volgende prioritaire en secundaire thema's**, hieronder schematisch weergegeven met een aantal van de gehanteerde criteria. Deze analyse werd voorgelegd aan het netwerk van Reset.Vlaanderen op het eerste forum:

			Specifieke expertise in organisatie	Ervaring & lopende projecten in organisatie	Druk bezet thema in netwerk
Initiëren	1	Betaalbare en duurzame **energie** en verwarming	Nee	Ja	Ja
	2	Eerlijke transitie naar **koolstofneutrale en circulaire economie**	Ja	Ja	Ja
	3	Rechtvaardige **financiering**, en een eerlijke verdeling	Ja	Ja	Nee
	4	Democratisch **draagvlak**, betrokkenheid, **inclusie** en inspraak in de transitie	Ja	Ja	Nee
Opvolgen	5	Een **gezonde leef- en werkomgeving** voor iedereen	Nee	Nee	Ja
	6	Betaalbare, toegankelijke en groene **mobiliteit**	Nee	Ja	Ja
	7	Energiezuinige, betaalbare en comfortabele **huisvesting**	Nee	Nee	Ja
Steunen	8	Duurzame, betaalbare en diverse **voeding**	Nee	Nee	Ja
	9	**Cultuur, reizen en vrijetijdsbesteding**	Nee	Nee	Soms
	10	Brede toegang tot een **biodiverse natuur**	Ja	Nee	Ja

Hieronder **verantwoorden we onze keuze per thema.**

A. Initiëren: thema's waar we proactief eigen werking zullen ontwikkelen:

(i) Rechtvaardige financiering, en een eerlijke verdeling

We moeten op korte tijd onze economie transformeren. Dit vergt investeringen in de isolatie van woningen, koolstofneutrale industriële processen, hernieuwbare energieproductie en elektrische deelmobiliteit. Even belangrijk is dat het investeringspeil in vervuilende alternatieven zo snel mogelijk uitdooft. De **financieringswijze** van deze investeringen is een cruciaal vraagstuk. Hoe krijgen we op zeer korte tijd de nodige middelen op de juiste plaats? En hoe zorgen we er voor dat deze omslag verloopt op een **sociale en inclusieve manie**r?

De 'kostprijs' van klimaatbeleid was de afgelopen jaren een splijtzwam. Niet alleen zou het prijskaartje van een leefbare planeet onrealistisch hoog liggen, de lasten zouden bovendien disproportioneel de lagere inkomens treffen. Met Reset.Vlaanderen willen we enerzijds deze clichés overstijgen: er zijn wel degelijk manieren om klimaatbeleid op een rechtvaardige manier te organiseren en te financieren. We zullen anderzijds in al onze acties waakzaam blijven voor de verdelingseffecten van milieumaatregelen. Daarbij hebben we ook aandacht voor de gevolgen van non-beleid: het zijn vandaag al de armsten en kwetsbare delen van de bevolking die het hardst getroffen worden door klimaatontregeling en milieuverontreiniging.

We **bouwen hiermee verder** op het uitgebreide studiewerk dat we de voorbije jaren op touw hebben gezet in verband met de financiering van de transitie, en de verdelingseffecten van verschillende beleidsmaatregelen. Inhoudelijk hebben we daarbij twee sporen uitgebouwd, waarbij we enerzijds kijken naar de hefbomen die beschikbaar zijn in de 'financiële' sfeer, onder meer via publieke investeringsfondsen, financiële regelgeving en monetair beleid. Anderzijds kijken we naar de ruimere economische sfeer, met analyses van subsidies, fiscale maatregelen en andere instrumenten. Meer algemeen zullen de herverdelende gevolgen van acties of beleidsbeslissingen een bekommernis zijn die we over de thematische grenzen heen steeds zullen meenemen.

We zullen rond dit thema samenwerking opzoeken met verschillende **partners.** Kernpartners zijn onder meer de vakbonden, FairFin, Denktank Minerva, BBL, armoedeorganisaties en de noord-zuid beweging.

Financiering van de transitie

Reset.Vlaanderen verrichte de voorbije twee jaar heel wat werk rond de financiering van de transitie. In samenwerking met FairFin publiceerde we in 2019 een rapport dat keek naar de benodigde investeringen, en naar hoe monetair beleid, financiële regelgeving en publieke banken de transitie kunnen

versnellen. Een vervolgstudie uit 2020 ging dieper in op de meerwaarde van publieke financieringsmaatschappijen: welke bijdrage kunnen instellingen als de Federale Participatie & Investeringsmaatschappij of Participatiemaatschappij Vlaanderen spelen in dit verhaal? Een andere invalshoek kwam aan bod in een gezamenlijke studie van Reset, BBL en Greenpeace: samen met hen namen we het ondersteuningsbeleid voor de zware industrie onder de loep. Onze conclusie: dit beleid is te defensief, helpt de industriële omschakeling te weinig vooruit, en zorgt ook nog eens voor een asociale verdeling van lusten en lasten.

Arbeid en Milieu, Bond Beter Leefmilieu en Greenpeace slaan de handen in elkaar voor een onderzoek naar de steunmaatregelen in de energie-intensieve industrie.

Ons studiewerk ondersteunde het pleidooi voor een rechtvaardige financiering van de (industriële) transitie, zowel van onszelf als dat van de betrokken partners en de Klimaatcoalitie. De bevindingen en aanbevelingen uit deze dossiers communiceerden we gezamenlijk naar pers, parlement en de overheid. We bepleiten de standpunten die hieruit voortkomen eveneens via directe contacten met beleidsmakers en ons netwerk, via presentaties en lezingen in verschillende fora en via onze blogs en sociale media.

(ii) Eerlijke transitie naar koolstofneutrale en circulaire economie

We moeten de uitstoot van broeikasgassen op korte tijd drastisch terugdringen, maar ook onze voetafdruk inzake materiaalgebruik, afvalproductie en andere vormen van vervuiling decimeren. Dit vergt een transitie naar een circulaire en koolstofneutrale economie. De voorbije jaren werden er reeds stappen in de goede richting gezet. Zowel mondiaal, Europees als op Belgisch en Vlaams niveau zijn er tal van beleidsingrepen, burgerinitiatieven en bedrijven die de transitie proberen te versterken. Toch gaan de ontwikkelingen nog te traag en niet altijd in de goede richting. Het is daarom duidelijk dat er nood is aan een ingrijpende versnelling van de **transitie naar een circulair en koolstofneutraal model.**

Deze transformatie heeft betrekking op het gebruik van nieuwe technologieën, productiewijzen en bedrijfsmodellen. Maar ze zal ook een directe weerslag hebben op de tewerkstelling in bepaalde sectoren, op de jobinhoud en de werkomstandigheden, en op de manier waarop we sociaaleconomische coördinatie en overleg organiseren. Ook buiten de werkvloer zal er een omwenteling plaatsvinden, waarbij we moeten waken voor de toegankelijkheid en betaalbaarheid van nieuwe diensten en duurzame goederen. De inzet van deze transitie is dan ook hoog, zowel op **ecologisch, als op sociaal** en economisch gebied.

Verschillende **partners** werken vandaag reeds rond dit thema. Kernpartners zijn onder meer de vakbonden en Bond Beter Leefmilieu. In het ruimere middenveld ondernemen ook organisaties als Greenpeace, Herwin, Beweging.net en anderen hier reeds actie. Een aantal van hen combineert tot op zekere hoogte al het sociale en ecologische aspect.

Reset.Vlaanderen zal zich de komende jaren daarom in de eerste plaats toespitsen op de **transitie in de industriële sectoren**. Hier hebben we reeds beleidsinhoudelijke en projectmatige ervaring opgedaan, met name in de zware industriële sectoren als metaal en chemie. Deze sectoren zijn zowel vanuit ecologisch als economisch en sociaal oogpunt ook van groot belang voor Vlaanderen en Europa.

Werknemers als hefboom voor een circulaire economie

De transitie naar een circulaire economie vergt nauwe samenwerking tussen vele actoren: producenten, consumenten, kennisinstellingen, de financiële sector, de sociale partners, het middenveld en overheden. Allemaal hebben ze hefbomen in handen en specifieke rollen te vervullen.
Om zowel het draagvlak als de slaagkansen van deze transitie te verzekeren, moeten werknemers en hun vertegenwoordigers betrokken en ondersteund worden. En dit in een context waar werknemers voornamelijk aanvoelen dat hun job mogelijk op het spel staat tijdens deze transitie. Er is een sterke nood aan concrete voorbeelden en handvaten.
Met het project ‘werknemers als hefboom voor een circulaire economie’ willen we goede voorbeelden uit verschillende landen uitwisselen, omzetten en verspreiden. Hoe kunnen we op vlak van opleiding, sectoroverleg, studies, mobiliserende communicatie, evenementen... de transitie vooruithelpen? Als focus kiezen we de metaal-, bouw en chemiesector.

Blog

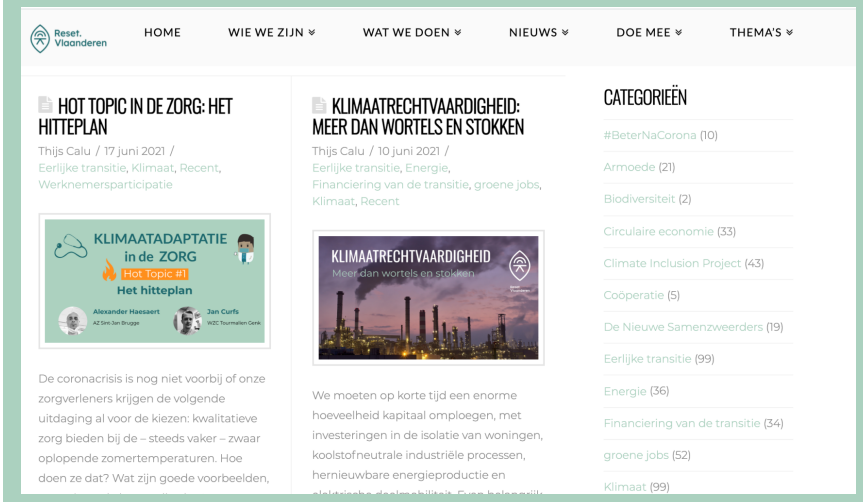

Op onze blog verzamelen we heel wat interviews, verhalen en achtergrondinfo rond het thema eerlijke transitie.

(iii) Democratisch draagvlak, betrokkenheid, inclusie en inspraak in de transitie

De transitie vergt een duurzaam draagvlak onder de brede bevolking. We moeten de modale burger overtuigen dat een sociaalecologische koers niet alleen noodzakelijk is, maar ook het leven van alledag op een positieve manier zal beïnvloeden. We moeten daarbij inzetten op groepen die uit de boot dreigen te vallen of vandaag te weinig gehoord worden wanneer beleid en acties worden uitgetekend. Hun stemmen en noden moeten we laten horen, als we de transitie inclusief en eerlijk willen maken.

We moeten de focus leggen op de voordelen die een eerlijke transitie voor iedereen met zich meebrengt. Het is belangrijk groepen die rechtstreeks betrokken partij zijn een stem te geven in het debat over milieu- en klimaatbeleid, waarbij kennisopbouw over de rol die het georganiseerde middenveld hierin kan spelen, en hoe milieu- en klimaatbeleid dichter bij het alledaags leven van de modale burger kan gebracht worden een aandachtspunt dient te zijn. Op die manier geven we de doelgroepen zelf de mogelijkheid om met de uitdagingen rond milieu- en klimaatbeleid aan de slag te gaan.

Het geven van een stem in het debat is ook nodig omwille van de gevolgen van milieuverontreiniging en klimaatverandering, waarbij kwetsbare doelgroepen vaak eerst getroffen worden. We moeten verder onderzoeken hoe de publieke opinie evolueert met betrekking tot deze uitdagingen, hoe we polarisatie in het debat tegengaan, en een breed gedragen klimaatbeweging kunnen uitbouwen. Daarbij kan ook kennisopbouw via *best practices* in het buitenland helpen.

De opgebouwde kennis heeft als doel een groter draagvlak op te bouwen rond het verhaal van een eerlijke transitie, en succesvolle campagnes of projecten te ontwikkelen die door het georganiseerde middenveld kunnen geïmplementeerd worden in hun eigen werking.

Via verschillende praktijkgerichte acties bevordert Reset.Vlaanderen vandaag al het draagvlak voor een eerlijke transitie. We gaan actief met werknemers aan de slag, waarbij we hen stimuleren acties te ondernemen op de werkvloer. Het uiteindelijke doel is hen en hun omgeving, mee te nemen in het verhaal van eerlijke transitie, en op die manier werknemers meer inspraak te geven in het debat daarrond. Ook proberen we onze eigen kennis te verruimen, door via samenwerking en training de nodige bagage in huis te hebben om diverse doelgroepen die vandaag nog niet betrokken worden in de praktijk van transitie meer handvaten te geven.

Rond dit thema willen we met al onze leden samenwerken.

De Nieuwe Samenzweerders

De Nieuwe Samenzweerders - ConnACT

Na het succesvol ondersteunen van 8 ‘intrapreneurs’ zetten we in 2020 opnieuw een traject op waar we intrapreneurs van vijf diverse organisaties coachen om ecologische en circulaire acties op te zetten in hun werkomgeving. Naast het ontwikkelen van een attitude is het ook belangrijk om deze acties op te zetten in co-creatie met de collega’s. Daarom werken we in dit traject samen met Levuur, expert in participatie en stakeholdermanagement. Het traject startte met een bootcamp, gevolgd door individuele coachingsessies en peer-learning. Ook de kennis en expertise van Howest met de methodieken van ‘De Nieuwe Samenzweerders’ wordt ingezet in dit project.
Dit project wordt gerealiseerd met de steun van het ING Fonds, beheerd door de Koning Boudewijnstichting.

De Nieuwe Samenzweerders bij de vakbonden

Met de steun van het Europees Sociaal Fonds en ESF Vlaanderen, ondersteunt het project 'De Nieuwe Samenzweerders' geëngageerde werknemers die een circulaire of ecologische aanpak in hun bedrijf willen invoeren, met het oog op verbinden van ecologische en sociale dimensies. We leggen de focus in dit project op werknemers in de industriële sectoren. De uitdagingen waar de industriële sectoren voor staan, brengen nieuwe veiligheidsrisico’s met zich mee, nieuwe noden inzake kennis en vaardigheden, en andere veranderingen op de werkvloer. Als betrokken partij in deze sectoren is het voor werknemers dus belangrijk betrokken te worden, en inspraak te krijgen in de implementatie van wijzigingen. We zien militanten en vakbondsafgevaardigden als

katalysator, om vanuit hun functie zaken te veranderen, en de link tussen werknemersbelangen en uitdagingen op het vlak van klimaat en circulaire economie te leggen. De partners binnen ACV en ABVV zijn heel nauw betrokken in dit project.
We bieden een trajectbegeleiding aan, waarbij geëngageerde militanten en vakbondsafgevaardigden, die interesse tonen in thema's zoals klimaatverandering en circulaire economie, en werkzaam zijn in de industriële sectoren, ondersteuning krijgen. Dit omwille van de grote uitdagingen waar die sectoren voor staan. We willen hen een idee rond circulariteit laten uitwerken dat ze in de context van hun werkomgeving, op de werkvloer kunnen uitvoeren. De projectuitvoering vindt plaats van juni 2021 tot juni 2022.

ESF INVESTEERT IN JOUW TOEKOMST
Europese Unie
Vlaanderen is werk

Klimaatadaptatie

De voorbije jaren konden we ook in België ervaren wat klimaatopwarming in de praktijk betekent: hittegolven, aanhoudende droogte, en krachtiger onweer. Reset.Vlaanderen gaat op onderzoek naar de gevolgen van deze klimaatontregeling voor ons welzijn op het werk. Zijn onze werkplekken aangepast aan deze nieuwe realiteit? Hoe gaan werkgevers en werknemers hier mee om? En wordt er bij de aankoop van materiaal of nieuwe infrastructuur rekening gehouden met de toekomstige klimaatscenario's? In 2022 werken we aan een concrete gids voor werknemers in de zorgsector, die vertaald zal worden in vijf talen, met de steun van ITUC.
Voor dit project interviewt Reset.Vlaanderen ook werknemers uit de zorg. Hun verhalen worden op onze blog gedeeld.

(iv) Betaalbare en duurzame energie en verwarming

Ons **energiesysteem** moet de komende jaren resoluut de omslag inzetten naar hernieuwbare elektriciteit en warmte. Vlaanderen staat hierbij voor enorme uitdagingen op vlak van energievoorziening. Meer dan 90% van ons energiegebruik is gebaseerd op fossiele en nucleaire brandstoffen die ingevoerd moeten worden. Het welslagen van deze transitie is noodzakelijk indien we ook in andere sectoren de omslag willen maken. Denk bijvoorbeeld aan de elektrificatie die nodig is in de industriële sectoren.

Zoals hierboven reeds beschreven werd, heeft deze fundamentele transitie ook belangrijke **sociale implicaties.** We moeten de kosten én baten op een rechtvaardige manier verdelen, en zorgen dat niemand uit de boot valt. Dit vergt een ambitieuze aanpak gericht op het wegwerken van de energiearmoede, en de opbouw van betrokkenheid van werknemers in de energiesector. Het energiebeleid kan bovendien een belangrijke bron van participatie en democratische betrokkenheid zijn: via coöperaties en andere vormen van individuele en collectieve inspraak, krijgen burgers eigenaarschap over de energievoorziening.

Jeroen Sleurs

"

De Gezinsbond wil mee bewaken dat de transitie voor iedereen haalbaar blijft. Ieder mens heeft recht op een aangepaste woning, voldoende drinkwater, een basishoeveelheid energie. 1 op 5 gezinnen in België leeft nu al in een of andere vorm van energiearmoede. Bij éénoudergezinnen loopt dat op tot één op drie. Ook zij moeten beter uit deze transitie komen. Met onze deelname aan Reset.Vlaanderen willen we er toe bijdragen dat ook in Vlaanderen elk gezin mee kan.

Algemeen directeur Gezinsbond

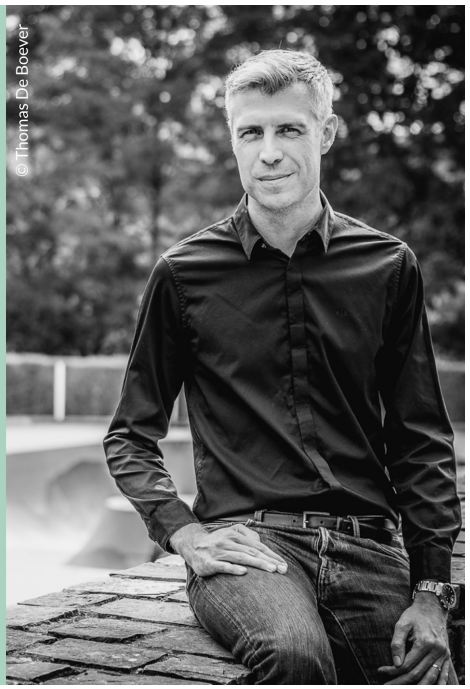

Er zijn reeds talloze andere actoren en organisaties actief op dit thema. Reset.Vlaanderen heeft er toch voor gekozen om dit thema te beschouwen als **prioritair**. Vanwege de vele kruisverbanden met de andere prioritaire thema's van Reset.Vlaanderen (democratie, financiering en industrie), en om verder te bouwen op de expertise die er de voorbije jaren reeds werd opgebouwd in werkgroepen, projecten en onderzoekswerk. Ook vanuit het netwerk was er een duidelijke vraag naar een actieve rol op dit thema.

Ons werk zal voortbouwen op de **expertise en contacten die de voorbije jaren reeds werd opgebouwd** binnen de werkgroep Energie van het Transitienetwerk Middenveld. Daarnaast werd er in het kader van o.m. het onderzoekswerk naar de industriële transitie reeds kennis opgebouwd rond de industriële energietarieven. Op het terrein werd er dan

weer samengewerkt met een diversiteit aan actoren, bijvoorbeeld in het project Samen ZonneEnergie Winnen.

We zullen met name inzetten op een rechtvaardige lastenverschuiving die de energietransitie bevordert, op oplossingen die de energietransitie versnellen en tegelijkertijd sociale noden aanpakken (bv. op vlak van financiering, ondersteuning) en op het versterken van de betrokkenheid van diverse groepen in het proces van de transitie. We zullen rond dit thema samenwerking opzoeken met verschillende **partners.** Kernpartners zijn onder meer de vakbonden, Rescoop, Gezinsbond, BBL, armoedeorganisaties, Test-Aankoop en ODE.

Samen Zonne-Energie Winnen

Reset.Vlaanderen zet samen met Energent de schouders onder ‘Samen Zonne-Energie Winnen’, een project dat gerealiseerd wordt met de steun van de Provincie Oost-Vlaanderen. Bedrijvencentrum De Punt won een wedstrijd die in het kader van het project werd uitgeschreven, en wordt sinds eind 2019 begeleid.

Reset.Vlaanderen en Energent gaan in Bedrijvencentrum De Punt samen aan de slag: door het coachen van werknemers en in te zetten op duurzame gedragsverandering gaan we voor een zo groot mogelijke energiebesparing. Voor de overblijvende energievraag werden zonnepanelen geïnstalleerd door Energent, via het systeem van derdepartijfinanciering. Hierbij kregen alle werknemers en buurtbewoners de kans om financieel bij te dragen aan de plaatsing van de zonnepanelen, om zo mede-eigenaar te worden.

Dit voorjaar worden de werknemers begeleid om gedurende 6 maanden hun collega’s uit te nodigen om via ludieke en collectieve acties door gedragsverandering en kleine maatregelen energie te besparen. Op deze manier wordt geld bespaard dankzij de inspanningen van de werknemers, en kunnen de gemeenschappelijk beheerde initiatieven zoals de geplaatste zonnepanelen inspireren tot verdere acties richting klimaatneutraliteit.

B. Opvolgen: Thema's waar we nieuwe initiatieven kunnen overwegen op vraag van partners:

(i) Betaalbare, toegankelijke en groene mobiliteit

De transportsector is vandaag een belangrijke bron van broeikasgassen (meer dan een derde van de Vlaamse niet-ETS emissies) en van andere vormen van milieuvervuiling en overlast. Er is nood aan een gezonder, veiliger en duurzaam mobiliteitssysteem. Dit moet en kan zonder belangrijke sociale noden uit het oog te verliezen: betaalbaarheid, toegankelijkheid en basisbereikbaarheid horen centraal te staan.

Reset.Vlaanderen zal dit thema opvolgen, complementair aan de acties die verschillende van haar partners hier al ondernemen. Onze focus zal liggen op de link met eerlijke financiering (bv. mobiliteit en sociale milieufiscaliteit), de verdelingsaspecten van ons huidig mobiliteitssysteem en de mogelijkheden voor het verduurzamen van woon-werkverkeer. We bouwen hiermee verder op de verbindende rol die we reeds opnamen in het kader van de Lage Emissie Zones (zie kaderstuk)en de verschillende artikels en interviews die we de voorbije jaren publiceerden voor ons magazine en de blog (o.m. in verband met woonwerkverkeer en transportarmoede).

Lage-emissiezones

> Het valt moeilijk te zeggen wat nu het beste recept is om een LEZ sociaal rechtvaardig te maken, maar sociale randvoorwaarden worden best stad per stad vastgelegd. De stedelijke context is enorm variabel.

De Lage Emissie Zone was begin 2020 niet uit het nieuws weg te slaan. Diverse meningen (zowel pro als contra) worden geponeerd, opinies worden geschreven, discussies gevoerd. Ook vanuit het middenveld hoorden we diverse stemmen. De Lage Emissiezone leek een 'symbooldossier' te worden. Het dossier raakt enerzijds aan thema's en doelgroepen als gezondheid, milieu en verkeersveiligheid, maar anderzijds ook aan sociaal- en armoede- beleid. Vaak wordt de indruk gewekt dat deze domeinen tegenover elkaar staan of worden uitgespeeld. Maar is dit wel zo? Hierover gingen we in gesprek met het netwerk.

(ii) Energiezuinige, betaalbare en comfortabele huisvesting

Ook in de bebouwde omgeving zijn er vandaag belangrijke uitdagingen. Veel Vlaamse gebouwen en woningen zijn weinig energie-efficiënt en van slechte kwaliteit. Tegelijkertijd kampt ons land met woningnood en een probleem van betaalbaarheid. Grootschalige energierenovaties zijn noodzakelijk, maar veel huishoudens zullen deze ingrepen niet zelf kunnen betalen.

Betaalbare en duurzame huisvesting is een belangrijk onderwerp waar verschillende partners vandaag rond actief zijn (o.m. BBL, armoedeverenigingen, de Gezinsbond, Beweging.net). Reset.Vlaanderen zal dit thema opvolgen, met name waar er raakvlakken zijn met thema's waar we al meer expertise rond hebben ontwikkeld (bv. financiering, energie).

Energiearmoede: "Wie arm is, houdt van de lente".

Elk verhaal van mensen in of nabij armoede gaat op een bepaald moment over hoe erg de koude is. Hoe kou je zowel letterlijk als figuurlijk doet bevriezen. Sandra die zo van de lente houdt, vertelt dat ze door de koude geen boek meer kon lezen. De wereld wordt buitengesloten.

Woonarmoede: "Jurgen heeft al jaren schulden, vooral huur en energie"

"Jurgens huishuur is 400 euro per maand. Dat is niet veel voor een huis met een koertje, maar het huis is afgeleefd. Drie gedraaide spaarlampjes hullen de woonkamer in een gelig licht. Kilte stijgt op uit de vooroorlogse cementen vloertegels. De verhuurder heeft al een

paar inspanningen gedaan om het huis te verbeteren. De ramen hebben dubbel glas, maar zijn niet afgewerkt. Errond zitten kieren waar de wind zo doorheen waait."

Het zijn maar enkele van de getuigenissen van mensen in armoede[20], die dagelijks te maken krijgen met problemen om op een aangename manier te kunnen wonen.

Gelukkig zijn er ook enkele projecten die meewerken aan een oplossing. Zo ontstond in de Westhoek, op initiatief van Samenlevingsopbouw West-Vlaanderen het project Papillon, dat een product-dienstsysteem inzet voor sociale doeleinden: "Via dit project werken we samen met een producent van huishoudtoestellen. We willen hiermee de mogelijkheid geven aan mensen in energiearmoede om energiezuinige toestellen te huren. Dat zorgt ervoor dat de energiefactuur daalt, zodat er meer besteedbaar gezinsbudget overblijft. We 'verkopen' het als "10 jaar zonder zorgen", via een contract van 10 jaar, waarbij de producent eigenaar blijft van het toestel. Op die manier heeft de producent er alle baat bij dat het toestel van een goede kwaliteit is. Eventuele reparatie-, vervangings- en verplaatsingskosten zijn immers volledig ten laste van de producent in zo'n contract," vertelt Stefan Goemaere van Samenlevingsopbouw.

(iv) Een gezonde leef-en werkomgeving voor iedereen

Iedereen moet toegang hebben tot voldoende natuur en een aangename leefomgeving, vrij van geluidshinder, luchtvervuiling of onveilig verkeer. Dat geldt ook voor de werkvloer, waar de gezondheid en het welzijn van werknemers in het gedrang kan komen door vervuilende productieprocessen, maar ook door slecht toegankelijke, lawaaierige en kale werklocaties.

Met dit thema, dat transversaal enkele 'beleidsgebieden' of sectoren overspant, verbinden we grote, soms vrij onzichtbare ontwikkelingen (zoals klimaatverandering) met het leven van alledag. Door te kijken naar de concrete gevolgen op leef- en werkomgeving, maken we de sociale en praktische impact van ecologische problemen tastbaar. Vaak zijn het net sociaal en economisch kwetsbare groepen die het meest door milieuverontreiniging getroffen worden, een gegeven dat klimaatverandering nog verder zal versterken.

Reset zette hier de voorbije jaren dan ook regelmatig op in, onder meer met het project 'te warm op de werkvloer', ons werk rond de Lage Emissie Zones, of onze aandacht voor de financiering van het adaptatiebeleid. Gezondheid en welzijn (zowel op het werk als daarbuiten), zijn ook voor verschillende partners een belangrijk aanknopingspunt om ecologische thema's aan te kaarten.

[20] Debruyne, M., "Klimaatarmoede is zoveel meer dan te weinig hebben". Hoofdstuk in het boek "Klimaat en Sociale Rechtvaardigheid", denktank Minerva. 2019.

Klimaatopwarming in de praktijk

De voorbije jaren konden we ook in België ervaren wat klimaatopwarming in de praktijk betekent: hittegolven, aanhoudende droogte, en krachtiger onweer. Reset.Vlaanderen gaat op onderzoek naar de gevolgen van deze klimaatontregeling voor ons welzijn op het werk. Zijn onze werkplekken aangepast aan deze nieuwe realiteit? Hoe gaan werkgevers en werknemers hier mee om? En wordt er bij de aankoop van materiaal of nieuwe infrastructuur rekening gehouden met de toekomstige klimaatscenario's?

De gevolgen van de klimaatverandering zijn navenant: er zullen miljarden verloren gaan door stormschade en misoogsten, terwijl cruciale infrastructuur onder druk komt te staan: "met onder meer effecten op het kromtrekken van spoorrails, het wak worden of smelten van asfalt en schade die wordt toegebracht aan het elektriciteitsnet". De hitte zal ook wegen op de werkomstandigheden (en dus productiviteit) in tal van sectoren, niet alleen in 'buitenberoepen' zoals de bouw of landbouw, maar ook in industriële en zelfs kantoorjobs.

Reset.Vlaanderen had gesprekken met werknemers in de zorgsector, waar het bewustzijn groeit, maar op het terrein is het nog vaak behelpen: *"Afgelopen zomer is regelmatig aan de bel getrokken geweest: jongens, we zijn hier aan het stikken van de warmte! De voorbije jaren liep de temperatuur in het ziekenhuis soms op tot meer dan 38°C"*

C. Steunen: Thema's waarin we een zuiver ondersteunende rol zullen opnemen

(i) cultuur, reizen en vrije tijd

De milieu- en klimaatcrisis dwingt ons om op zoek te gaan naar manieren van reizen die minder belastend zijn dan de massale verplaatsingen per wagen of vliegtuig, en die populaire natuur- en bosgebieden minder onder druk zetten. Ook ruimer, in onze vrije tijd en als 'consument', moeten we nadenken over hoe we goed kunnen leven zonder de planeet te verwoesten.

We moeten echter vermijden dat dit een verhaal wordt dat vooral afschrikt - 'niets mag nog' - of dat de verantwoordelijkheid voor collectieve problemen enkel legt bij individuele gedragingen. Het is dan ook zaak om een positief en aantrekkelijk toekomstbeeld te schetsen, én om ervoor te zorgen dat duurzame keuzes ook voldoende toegankelijk en betaalbaar zijn.

Cultuur kan hierin zelf een motor zijn voor een sociaalecologische transitie, door deze narratieven te verbeelden en mensen in beweging te brengen. In samenwerking met partners die deze thema's nauw opvolgen, zal Reset.Vlaanderen mee deze verhalen delen en verbinden.

Samenwerking met Pulse Transitienetwerk en De Transformisten

Voor deze thema's werken we samen met partners als **Pulse Transitienetwerk** en **De Transformisten**.

Pulse Transitienetwerk is ervan overtuigd dat cultuur een motor kan zijn voor de transitie naar een sociaal-rechtvaardige en duurzame samenleving. Het verbindt duizend organisaties en individuen uit de cultuur-, jeugd en mediasector die experimenteren met duurzame alternatieven voor ons huidige samenlevingsmodel.

De Transformisten vzw is een socio-culturele organisatie die werkt aan een samenleving waarin iedereen goed en kwaliteitsvol kan leven binnen de grenzen van mens en planeet. Ze inspireren het brede publiek tot een duurzame levensstijl. Twee thema's waar ze sterk op inzetten zijn o.a. reizen en vrije tijd.

(ii) **Voeding**

Ons landbouw- en voedingssysteem is een belangrijke driver van de ruimere milieuproblematiek. Tegelijkertijd is gezonde voeding vandaag niet voor iedereen betaalbaar. Ook de landbouwers die ons voedsel produceren, moeten voortdurend worstelen om het hoofd boven water te houden. We moeten werk maken van een ander systeem, dat duurzame, gevarieerde en gezonde voeding voor iedereen toegankelijk maakt - met respect voor de natuur en het landschap en met een correct inkomen voor de producenten.

Tal van organisaties zijn vandaag op dit onderwerp actief. De huidige werking van Reset.Vlaanderen focust vooral op het verspreiden van relevante informatie en campagnes van de partners. We zullen deze ondersteunende rol verder zetten.

Voedsel Anders vzw

Onze primaire partner bij het thema voeding is **Voedsel Anders vzw**, een organisatie die ontsproten is uit de werkgroep voeding van Transitienetwerk Middenveld en die ijvert voor agro-ecologie als krachtig alternatief voor de huidige klassieke landbouw. Ook onze partners **Bond Beter Leefmilieu, Broederlijk Delen** en **Rikolto** zijn partnerorganisaties van Voedsel Anders en zetten actief in op het voedselthema.

VOEDSEL ANDERS
GROEIENDE BEWEGING VOOR AGRO-ECOLOGIE

Broederlijk Delen

rikolto
VREDESEILANDEN

BOND BETER LEEFMILIEU VOOR DE TOEKOMST

(iii) Toegang tot biodiverse natuur

De teloorgang van de biodiversiteit is een van de grootste crisissen waar we vandaag mee kampen. De aantasting van soorten en ecosystemen ondermijnt de natuurlijke sokkel waar onze samenleving op steunt, en daarmee de voorwaarden voor breed gedeelde welvaart en welzijn. Drinkwatervoorraden komen in het gedrang, nieuwe ziektes krijgen vrij spel, onze voedselzekerheid wordt ontwricht. Maar ook in onze onmiddellijke omgeving hebben we nood aan natuur in al haar diversiteit, en zou iedereen toegang moeten hebben tot voldoende groen in de buurt.

Reset.Vlaanderen zal ondersteuning bieden aan partners die dit thema proactief opvolgen. We hebben daarbij vooral oog voor initiatieven die in de lijn liggen met onze kernthema's - bijvoorbeeld door een link te leggen met projecten rond vergroening van de werkvloer.

Peter Wouters

"

We moeten anders met elkaar omgaan, anders met de natuur omgaan, anders gaan produceren, anders gaan consumeren.

Voorzitter beweging.net

Natuurpunt

Natuurpunt is dé specialist inzake biodiversiteit. Voor dit thema treden zij dan ook op als primaire partner in ons netwerk.
Natuurpunt streeft ook naar meer groen buiten de natuurreservaten. Hiervoor zet ze onder andere in op natuur op bedrijventerreinen. Met dergelijke initiatieven wil Reset.Vlaanderen aansluiting zoeken, om bijvoorbeeld ook werknemers te betrekken bij de opstart van projecten rond biodiversiteit op bedrijventerreinen.

3.6 DOELGROEPEN

De transitie naar een duurzame samenleving komt alleen tot stand als alle belanghebbenden hun steentje bijdragen en zich deelgenoot voelen. Reset.Vlaanderen zal haar strategische doelstellingen nastreven, door een werking uit te bouwen die zich richt op de volgende doelgroepen:

(i) burgers, met speciale aandacht voor werknemers en andere groepen die relevant zijn in het kader van onze missie (sociaal, ecologisch en inclusief),
(ii) beleidsmakers,
(iii) bedrijven en
(iv) kennisinstellingen.

Reset.Vlaanderen zal deze doelgroepen voornamelijk **indirect**, via partners en de intermediairen van andere relevante organisaties bereiken. Deze focus past bij de rol van Reset.Vlaanderen als complementaire **'tussenschakel'**. Zo kunnen we met bescheiden middelen toch wegen op de agenda's en werking van het brede middenveld. Via dit kanaal bereiken we ook op grotere schaal de verschillende doelpublieken (werknemers, burgers, mensen in armoede, natuurliefhebbers, gezinnen, vakbondsleden, …) die deze organisaties vertegenwoordigen of aanspreken.

Schematisch ziet het eruit als volgt: de doelgroepen in het groen geven we het meeste aandacht. De werking naar de leden wordt uitvoerig beschreven in 1.2

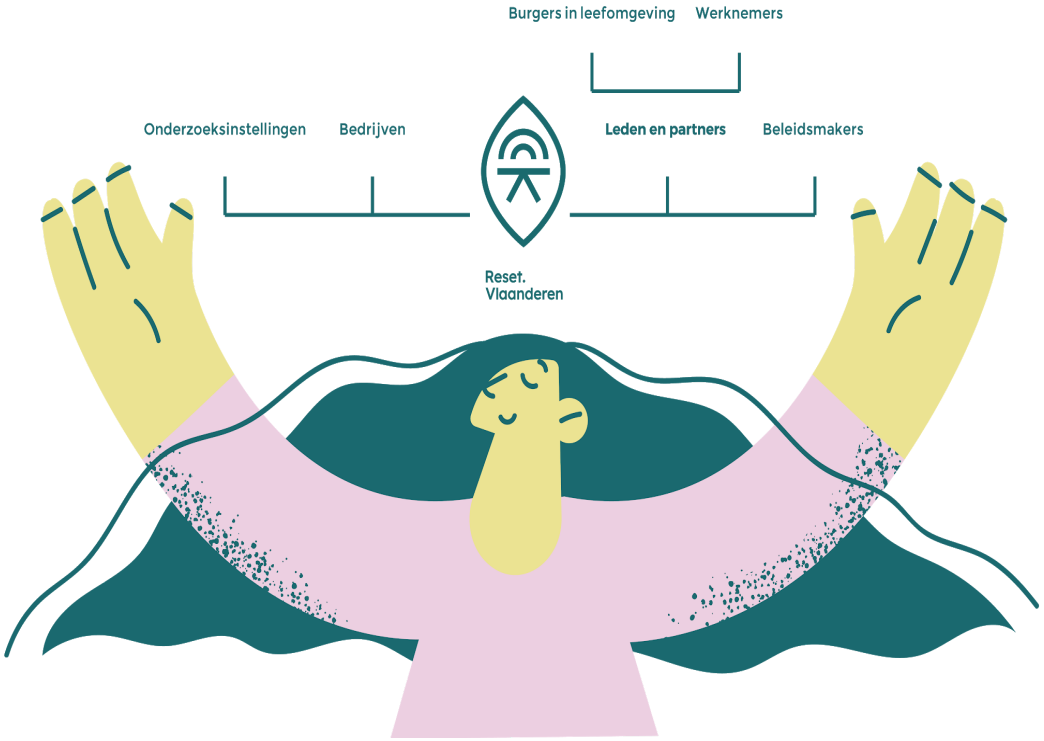

3.6.1 De burger

Wie

De modale burger, ook wie uit de boot dreigt te vallen

De transitie vergt een duurzaam draagvlak onder de brede bevolking. We moeten de modale burger, ‘jan met de pet’ die verder niet bezig is met milieubeleid, overtuigen dat een sociaalecologische koers niet alleen noodzakelijk is, maar ook het leven van alledag op een positieve manier zal beïnvloeden. We moeten daarbij inzetten op groepen die uit de boot dreigen te vallen of vandaag te weinig gehoord worden wanneer beleid en acties worden uitgetekend. Bijzondere aandacht is nodig voor groepen die om verschillende redenen als eersten getroffen worden of betrokken partij zijn bij de transitie: enerzijds vanwege de veranderingen van milieu- en klimaatbeleid (bv. mensen in armoede, werknemers), anderzijds vanwege de gevolgen van milieuverontreiniging en klimaatverandering (ouderen, kinderen, mensen in armoede, bepaalde sectoren, …). Hun stem en noden moeten we laten horen, als we de transitie inclusief en eerlijk willen maken.

Met specifieke werking naar werknemers

Binnen de doelgroep burgers zal Reset.Vlaanderen een specifieke werking ontplooien die zich richt op werknemers. Zo bouwen we verder op de rol van Reset.Vlaanderen als tussenschakel tussen de milieubeweging en de vakbonden. In samenwerking met de vakbeweging vergroten we het draagvlak voor een eerlijke transitie, brengen we deze in de praktijk via acties en projecten op de werkvloer en geven we haar mee richting en inhoud via beleidsvoorstellen en positionering.

Hoe we hen bereiken

Via verschillende kanalen treden we in contact met de einddoelgroep én met partnerorganisaties die deze op hun beurt bereiken/betrekken.

Via partners en intermediairen = de voornaamste manier om deze doelgroep te bereiken

Reset bouwt *netwerken* uit en werkt aan een actieve uitwisseling tussen partnerorganisaties die verschillende doelgroepen en belangen vertegenwoordigen. In de (forum)werking creëren we *hefbomen* om van de transitie een positief inclusief verhaal te maken. We brengen partnerorganisaties bij elkaar vanuit sociale en ecologische hoek, om spanningen te bespreken en te onderzoeken of er een gemeenschappelijk verhaal kan worden ondersteund, aan uitwisseling worden gedaan, … We versterken het netwerk van deze organisaties met elkaar, en stimuleren een integrale sociaal-ecologische werking bij al onze partners.

We *communiceren* met de einddoelgroep via de kanalen van onze partners: door materiaal op maat aan te leveren voor, en te verspreiden via, de magazines, ledenbladen, websites, et cetera, van onze partners bereiken we makkelijker een groot en gevarieerd publiek.
Wat betreft campagnes en publieksacties spelen we een ondersteunende rol - we versterken de mobilisaties van onze partners, met name via de Klimaatcoalitie.

Werknemers bereiken we in hoofdzaak via de vakbonden. Dat gaat via de verschillende structuren en geledingen:

- De *interprofessionele werking* van de vakbonden. Deze ondersteunt de beroepscentrales en de werknemersafgevaardigden in de bedrijven door hen te informeren, advies te verlenen, vormingen te organiseren,… . Ze zorgt er ook mee voor dat de vakbonden het transitiethema over de grenzen van de verschillende sectoren uitdragen. Met hen werken we in de eerste plaats rond transversale en cross-sectorale thema's.
- *De centrales*. Om aan de slag te gaan in specifieke sectoren en om voldoende voeling te hebben met het werkveld zelf werken we samen met de beroepscentrales van de vakbonden. Ze zijn onze partners in projecten en acties met als doel werknemers een volwaardige plaats te geven in de transitie in hun sector.
- *Werknemersafgevaardigden en vakbondsmilitanten in de bedrijven*. Deze zijn goed geplaatst om rechtvaardigheid (op de werkvloer) na te streven. Dankzij hun zetel in de ondernemingsraad en/of het Comité PB, hun rol in de syndicale delegatie hebben ze zicht op belangrijke bedrijfsbeslissingen, ook inzake milieu en duurzaamheid. Tot slot werken we voor onze projecten en kennis werking ook samen met de Europese vakbonden (ETUC en de Europese sectorale vakbondsfederaties zoals IndustriAll) en het Internationaal Vakverbond (ITUC).

Rechtstreeks

We bereiken het grote publiek via **communicatie in externe (niet-partner) kanalen**, onder meer via persartikelen, interviews, en opiniestukken.

Met onze **projectwerking** bouwen we praktijkervaring uit:

- *Samen met of gericht op burgers.* Enerzijds door zelf projecten op te zetten en good practices uit te testen, om zo praktijkervaring op te doen met rechtvaardige transitie die we vervolgens kunnen delen. Reset.Vlaanderen zal in dat geval rechtstreeks werken met burgers via concrete projecten. Anderzijds door bestaande projecten, of nieuwe projecten van partners, te ondersteunen en op te schalen en te zorgen dat deze volop inzetten op sociale inclusie en rechtvaardige transitie.
- Occasioneel werken we direct samen met *werknemers en militanten*. Dat doen we als we bepaalde projecten willen testen of informatie willen verzamelen. Dit altijd in samenspraak met de andere actoren binnen de vakbond, hoewel er ook ruimte is voor projecten of communicatie gericht op werknemers in bedrijven zonder vakbondsafvaardiging of werknemers die niet gesyndiceerd zijn. Op vlak van kennis, vormingen en studiewerk bieden we, in overleg met de beroepscentrales, vormingen en tools aan om hun werk rond duurzame transitie te versterken en uit te dragen - zowel in de overlegorganen (OR, Comité PB of syndicale delegatie) waarin ze zetelen als in het bredere bedrijf.

Via op maat gemaakte communicatie:

We bereiken zowel de einddoelgroep als relevante intermediairen door een actieve **communicatie** via de eigen kanalen (sociale media, blogs,…) en met behulp van onze **publiekswerking** (lezingen, presentaties, workshops, …).

3.6.2 Beleidsmakers

Wie

Enerzijds de rol van het beleid als regelgever (politiek beleid), anderzijds de operationele rol van departementen als (mede) uitvoerder van het beleid.

Hoe we hen bereiken

Reset.Vlaanderen zal, direct en via samenwerkingen, beleidsanalyses en -voorstellen uitwerken en het gesprek aangaan met beleidsmakers. Via een verscheidenheid aan kanalen inspireren we en oefenen we waar nodig druk uit. De overheid heeft ook een belangrijke voorbeeldfunctie. Via communicatie en/of projecten kan zij de eerlijke transitie mee versnellen.

We doen dat ten eerste **indirect:** via gezamenlijk studiewerk, gemeenschappelijke standpunten en gecoördineerde communicatie kunnen we samen met onze partners druk zetten op de overheid, of beleidsrelevante actoren zoals politieke partijen of de administratie. Reset.Vlaanderen zal zich ook inspannen om partners en andere intermediairen te overtuigen van de eigen missie en beleidsvoorstellen, zodat zij deze op hun beurt overdragen naar het beleid.

We doen dat ook direct: Reset.Vlaanderen zal zich, met name in de thema's waar zij een 'initiërende' rol speelt en dus eigen onderzoek, voorstellen en projecten opzet, ook profileren als beleidsrelevante actor. Zij zal zowel haar algemene missie als specifieke beleidsvoorstellen of projecten, uitwerken en communiceren naar beleidsmakers. Ze zal hiertoe de nodige contacten leggen, een relevant netwerk uitbouwen en zich inspannen om beleidsrelevante informatie te produceren. Het kan niet worden uitgesloten om departementen te betrekken bij de forumwerking of bij projecten.

Ook op andere vlakken speelden we reeds een beleidsgerichte rol. Voor de Klimaatcoalitie coördineerden we mee de inname van gezamenlijke standpunten inzake de financiering van de transitie en sociaalecologische fiscaliteit en namen we deel aan de werkzaamheden van de Politieke Werkgroep[21]. Binnen onze Werkgroep Energie toetsten we in overleg met onze partners het energiebeleid aan duurzaamheid en sociale rechtvaardigheid, en keken we of er gezamenlijke standpunten konden worden ontwikkeld. Indirect passen ook onze deelname aan campagnes, zoals deze rond statiegeld of de klimaatmobilisaties en onze beleidsinhoudelijke publiekswerking (bv. onze webinars met experts) binnen deze strategie.

3.6.3 Bedrijven en coöperatieven

Wie

Er beweegt vandaag heel wat in de bedrijfswereld en Reset.Vlaanderen zal ook hier een vinger aan de pols houden. Enerzijds zien we talloze nieuwe modellen ontstaan in de **circulaire-, deel- en coöperatieve economie.** Het is de rol van Reset.Vlaanderen om deze modellen te stimuleren, maar daarbij oog te hebben voor de noden van werknemers en

[21] Zie het Memorandum van de Klimaatcoalitie

kwetsbare groepen en deze ondernemingen aan te zetten om het sociale hand in hand te laten gaan met het duurzame.

Anderzijds zijn de meeste ondernemingen en bedrijven vandaag natuurlijk actief in wat we de **'reguliere' economie** kunnen noemen. Zoals in de vorige onderdelen reeds beschreven werd, zullen sommige van deze sectoren de komende jaren een transformatie ondergaan naar circulariteit en decarbonisatie. Daarnaast zijn er in al deze ondernemingen noden op vlak van duurzame mobiliteit en het stimuleren van een gezonde leef- en werkomgeving. Werkgevers en werknemers in deze 'reguliere' economie nemen daartoe vandaag al talloze initiatieven, of zijn hiervoor vragende partij. Reset.Vlaanderen wil deze initiatieven ondersteunen en ook bedrijven uit deze 'reguliere' economie inspireren en stimuleren tot duurzame en sociale actie. We hebben hier ook een specifieke focus op de industrie met takken metaal en chemie, voortbouwend op de ervaring die we hier reeds hebben opgedaan in de ESF projecten 'Nieuwe Samenzweerders' en 'Werknemers in de Industriële Transitie'.

Hoe we hen bereiken:

Onze werking zal nieuwe bedrijfsmodellen promoten, werkgevers sensibiliseren over het nut van participatie in het vergroenen van hun onderneming en pioniers een platform geven en hen verbinden met andere spelers uit ons netwerk. Met ondernemingen en samenwerkingsverbanden in de 'duurzame' economie gaan we in gesprek over hoe zij sociale- en milieudoelstellingen kunnen verbinden.

We doen dit door over deze initiatieven te communiceren via de eigen kanalen en partnerkanalen (blogs, webinars, magazines, …), waarbij we inspirerende voorbeelden omzetten naar verhalen, interviews en ander materiaal dat ook aantrekkelijk is voor ondernemers. Via publieke en gesloten evenementen gaan we in discussie over de sociaalecologische meerwaarde van bestaande initiatieven. Dit vergt actieve contacten met bestaande werkgeversplatformen, netwerken uit de reguliere en nieuwe economie en individuele bedrijven/organisaties. Relevante partners en netwerken zijn onder meer Herwin, Coopkracht, Voedsel Anders, Vlaanderen Circulair en The Shift, maar ook kennisinstellingen zoals Howest Netwerkeconomie.

Voorbeelden uit huidige werking:

- Communicatie via blog over nieuwe manieren van ondernemen (product-systeemdiensten, coöperatieve modellen,..)
- Organiseren van bedrijfsbezoeken die in de praktijk tonen hoe bedrijven op een duurzame(re) manier kunnen ondernemen
- Projecten zoals Samen Zonne-Energie Winnen, waarbij samen met bedrijvencentrum De Punt wordt gewerkt aan energiebesparing, samen met werknemers.

samen zonne-energie winnen

Save@Work

Via het project 'Save@Work' ondersteunden we de uitdaging om energie te besparen in kantoorgebouwen. Eén jaar lang gaan ruim 9000 werknemers in 180 kantoorgebouwen verspreid over negen Europese landen de strijd aan om zoveel mogelijk energie te winnen via gedragsverandering. De 21 Belgische energieteams (2000 werknemers) bespaarden meer dan 776000 kwh. Dat is twee keer het jaarverbruik van het stadhuis van Diest, met 74 werknemers.

3.6.4 Kennisinstellingen

Wie

Reset.Vlaanderen zal in gesprek gaan met kennisinstellingen: academici, denktanks, overheidsagentschappen en andere actoren binnen dit veld. Zo wisselen we informatie en inzichten uit en kan Reset.Vlaanderen haar missie en aanbevelingen promoten en verspreiden via het studiewerk en de communicatiekanalen van deze doelgroep. We zullen deze instellingen aansporen om analyses te produceren en activiteiten te ondernemen die relevant zijn voor onze doelstellingen, en die wij kunnen integreren in eigen onderzoek, communicatie of andere projecten. Deze samenwerkingsverbanden kunnen vervolgens dienen als springplank voor gezamenlijk studiewerk en andere projecten. Partners waar we de voorbije jaren reeds mee samenwerkten zijn onder meer Denktank Minerva, UA, KUL (o.a.HiVA), het CSB, UCSIA, Vlaanderen Circulair, Howest en ETUI.

Hoe we hen bereiken:

We zullen deze doelgroep ten eerste bereiken door ons te profileren als een relevante partner. Dit via deelname aan stuurgroepen van onderzoeksprojecten, door bij te dragen aan onderzoek in ons werkveld en via deelname aan symposia, lezingen en conferenties. De productie van eigen onderzoekswerk, maar ook communicatiemateriaal dat zich richt op deze actoren via onze blog en andere media, draagt hier ook aan bij.

Daarnaast zullen we hen betrekken in ons eigen werk. Dit kan via de (gezamenlijke) organisatie van werkgroepen, webinars en andere activiteiten, maar ook door deze actoren bijdragen te laten leveren aan analyses, blogs, interviews en ander materiaal. We zullen hen ook betrekken als kennispartner in stuurgroepen van studies of projecten. Tot slot kunnen we samen, of in opdracht van, deze kennisinstellingen aan onderzoek doen.

Enkele voorbeelden uit onze huidige werking

***Klimaat en sociale rechtvaardigheid* - denktank Minerva**
We schreven enkele hoofdstukken in het boek *Klimaat en Sociale Rechtvaardigheid* van Denktank Minerva. Het boek vormde ook de basis voor ons Climate Inclusion Project, waarbij we met verschillende partnerorganisaties op zoek gingen naar hoe we een eerlijk klimaatbeleid vorm kunnen geven.

CLIMATE
INCLUSION
PROJECT
kansen voor een eerlijk klimaatbeleid
opportunités pour une politique climatique juste

Lezing Kate Raworth en Katharine Hayhoe
We nodigden enkele internationale wetenschappers uit die ons huidige economisch model in vraag stellen en ons doen nadenken over nieuwe vormen van ondernemen. Kate Raworth is een econoom die het donutmodel ontwikkelde (zie hiervoor). Katharine Hayhoe is een Canadese klimaatwetenschapper, die moeilijk bereikbare groepen probeert te bereiken met een op wetenschap gebaseerd klimaatverhaal.

4. STRATEGISCHE DOELEN

Onze drie inhoudelijke strategische doelstellingen voor de komende jaren geven aan hoe we onze missie willen realiseren. Een vierde strategische doelstelling focust zich op het versterken van de (inhoudelijke) organisatie van Reset.Vlaanderen. In de tabel hieronder geven we een samenvatting van het strategisch kader. Op de volgende pagina's wordt een toelichting gegeven bij onze strategische doelen, gevolgd door de operationele. Bij de operationele doelstellingen benoemen we telkens een aantal acties en indicatoren. Deze zijn indicatief en worden de komende jaren in de voortgangsrapportage verder uitgewerkt. Het team zal via een 'Impact balanced score card' (bijlage 7.6) de voortgang opvolgen en zo ook rapporteren aan het bestuursorgaan.

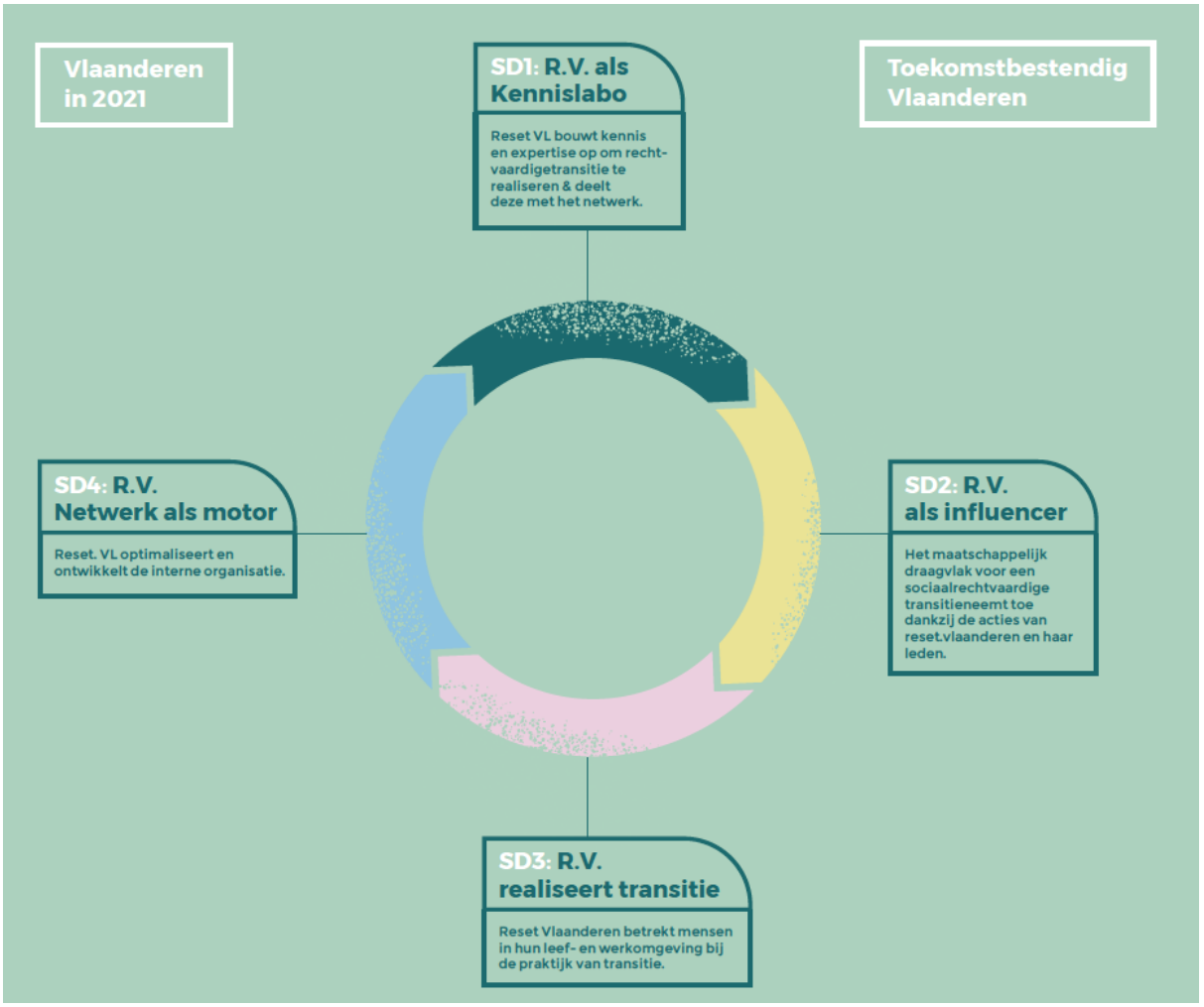

Strategische doelstelling	Operationele doelstelling
SD1: Reset.Vlaanderen bouwt kennis en expertise op om rechtvaardige transitie te realiseren en deelt deze met het netwerk (Reset.Vlaanderen als kennislabo)	OD1.1 Reset.Vlaanderen bouwt expertise op rond rechtvaardige transitie en doet zelf bijkomend onderzoek OD1.2. Reset.Vlaanderen versterkt de kennis en expertise rond rechtvaardige transitie binnen haar netwerk
SD2: Het maatschappelijk draagvlak voor een sociaal rechtvaardige transitie neemt toe dankzij de acties van Reset.Vlaanderen en haar leden (Reset.Vlaanderen als influencer)	OD2.1. Reset.Vlaanderen agendeert problemen en oplossingen omtrent rechtvaardige transitie bij beleidsmakers OD2.2. Reset.Vlaanderen en haar leden werven steun richting de brede samenleving over het belang van rechtvaardige transitie
SD3: Reset.Vlaanderen betrekt mensen in hun leef- en werkomgeving bij de praktijk van transitie (Reset.Vlaanderen realiseert transitie)	OD3.1. Samen met de leden ontwikkelt Reset Vlaanderen praktijkervaring rond eerlijke transitie op de werkvloer OD3.2. Reset.Vlaanderen ondersteunt initiatieven rond eerlijke transitie buiten de werkomgeving/in de leefomgeving OD3.3. Reset.Vlaanderen stimuleert leden en partners om zelf aan de slag te gaan met de opgebouwde praktijkervaring
SD 4 Reset.Vlaanderen optimaliseert en ontwikkelt de interne organisatie (netwerk als motor)	OD4.1 Reset.Vlaanderen bestaat uit een hecht team van diverse medewerkers die samenwerken en hun talenten ten volle ontwikkelen OD4.2 Reset.Vlaanderen is financieel gezond en heeft verschillende inkomstenbronnen OD4.3. Reset.Vlaanderen heeft een sterke organisatiestructuur OD4.4. Reset.Vlaanderen is een groeiend netwerk OD4.5. Reset.Vlaanderen werkt met een communicatieplan

SD1: Reset.Vlaanderen bouwt kennis en expertise op om rechtvaardige transitie te realiseren en deelt deze met het netwerk (Reset.Vlaanderen als kennislabo)

We verzamelen, systematiseren en actualiseren relevante informatie die verband houdt met een eerlijke transitie en bouwen zo beleidsdossiers op over onze thema's. Hiermee versterken we ons netwerk met een betrouwbaar, gedegen kenniscentrum over de kansen en uitdagingen van een eerlijke transitie, dat geraadpleegd kan worden door diverse stakeholders. Het opbouwen van deze kennis is essentieel om ook SD2 en SD3 te realiseren.

OD1.1 Reset.Vlaanderen bouwt expertise op rond rechtvaardige transitie, en doet zelf bijkomend onderzoek

Reset onderhoudt en versterkt zowel haar kennis van het beleid als van de situatie 'op het terrein'. We bouwen aan deze capaciteit via studiewerk, kennisnetwerken en het volgen van de actualiteit, maar we verzamelen ook praktijkvoorbeelden die (al dan niet) succesvol de link leggen tussen groene transities enerzijds en kwaliteitsvol werk, sociale inclusie & sociale rechtvaardigheid anderzijds. Hiervoor gaan we op zoek naar getuigenissen en inzichten uit de leef- en werkomgeving.

Via ons netwerk van kennisinstellingen, vakbonden, sociale bewegingen en milieubewegingen verzamelen we relevante studies die inzicht geven in de kansen en uitdagingen van een eerlijke transitie, met de focus op onze prioritaire thema's. Rond secundaire thema's verzamelen we zelf info via ons forum en gaan we op zoek naar relevante expertise. Rond tertiaire thema's ondernemen we enkel acties op vraag van onze leden.

Reset.Vlaanderen zal ook zelf nieuwe kennis produceren. Samen met het netwerk identificeren we waar er nood is aan bijkomend studiewerk met betrekking tot de vier kernthema's. Vervolgens nemen we zelf initiatief om het nodige onderzoek aan te gaan. We betrekken hierin de partners, academici en andere kennisinstellingen, bijvoorbeeld via een begeleidende stuurgroep.

De informatie die via de voorgaande acties wordt verzameld, zullen we verwerken en consulteerbaar maken voor partners en andere doelgroepen (zie ook OD2 en SD2). De blog zal daarbij dienst doen als kennisbibliotheek. We delen de resultaten van rapporten en studies, publiceren interviews, en maken regelmatig melding van interessante praktijkvoorbeelden of de lessen die we leren uit de eigen projecten. We maken werk van een verbeterde zoekfunctie en een intuïtieve thematische opdeling, om dit inhoudelijk archief toegankelijk en nuttig te maken. Reset werkt ook aan een interne digitale kennisbibliotheek (o.m. via teambibliotheek Zotero), om te zorgen dat verzamelde informatie op een gestructureerde manier bewaard wordt en toegankelijk is voor de huidige en toekomstige teamleden.

Acties:

- We verzamelen en verwerken bestaande kennis en expertise omtrent rechtvaardige transitie
- We plannen bezoeken om kennis op te doen en ons netwerk te inspireren: zowel project als bedrijfsbezoeken
- We detecteren de nood voor onderzoek en studiewerk en nemen zelf initiatief
- We fungeren als kenniscentrum en maken de verzamelde informatie vlot toegankelijk

Indicatoren

- Structurele opvolging van minimum 5 beleidsdossiers per jaar
- Minstens één diepgaande onderzoeksopdracht per jaar gekoppeld aan één van de kernthema's
- Reset.Vlaanderen neemt deel aan minstens twee stuurgroepen/jaar rond relevant kenniswerk
- Uitbouw van een toegankelijke kennisbibliotheek
    - Verbeteren van de zoekfunctie op de blog
    - Minstens 10 kennisgerelateerde artikelen op blog per jaar
    - Verdere uitbouw van de interne teambibliotheek via Zotero

Jaarplan 2022

- Opvolging van volgende dossiers: Energie, Circulaire industrie, Financiering (fiscaliteit), Klimaatadaptatie
- Diepgaand onderzoek rond één van de kernthema's (nog te beslissen)
- We zullen rond de transitie/ontmanteling van de kerncentrales ook kennis ontwikkelen, specifiek rond een Just Transition plan voor de werknemers
- Verdere uitbouw kennisbibliotheek + publiceren artikelen
- Kennisopbouw via het project ESF Transnationaal. In samenwerking met de Vlaamse vakbonden, BBL en IndustriAll doen we studiewerk naar de uitdagingen inzake circulariteit en decarbonisatie voor de Vlaamse industrie. We brengen met name de sociaaleconomische en werknemersdimensie van deze transitie in kaart. Deze vertalen we vervolgens naar een achtergrondrapport, een gids en trainingsmateriaal
- We plannen één bedrijfsbezoek

OD1.2. Reset.Vlaanderen versterkt de kennis en expertise rond rechtvaardige transitie binnen haar netwerk

Met onze kennis over een eerlijke transitie maken we partners, externe actoren en stakeholders beter bekend met de kansen en uitdagingen die deze transitie met zich meebrengt. We dagen hen uit om er werk van te maken zijn en we reiken handvaten aan. Steeds leggen we de link tussen de sociale en ecologische winst die te halen valt. **Tegen 2026 kent iedereen Reset.Vlaanderen als dé expert en informatiebron als het gaat over rechtvaardige transitie.** Om dit te bekomen zetten we in op verschillende acties en activiteiten.

We zullen ten eerste via verschillende kanalen zorgen voor uitwisseling en overleg. Voor het opvolgen van de prioritaire thema's brengen we de relevante partners samen, bijvoorbeeld via ad-hoc adviesgroepen. Ook meer structurele werkgroepen zoals de Werkgroep Energie kunnen worden ingericht. Op ons jaarlijks forum zorgt Reset.Vlaanderen daarnaast voor een maximale uitwisseling van informatie en kennis tussen de leden. Bij onderzoeksopdrachten zal er tot slot steeds gewerkt worden met een begeleidingscomité. Deze zal het studiewerk volgen en ondersteunen, maar doet ook dienst als eerste kanaal om het verrichte werk te verspreiden.

Daarnaast zullen we de expertise van het netwerk (en het bredere publiek) ook verstevigen via inhoudelijke workshops, lezingen en onze (externe) communicatie (zie ook SD2).

Tot slot zal Reset.Vlaanderen zich inzetten om, samen met haar leden, haar expertise en studiewerk te vertalen naar (gezamenlijke) standpunten en beleidsbeïnvloeding (zie ook SD2).

Acties

- We organiseren en/of faciliteren uitwisseling en overleg om de expertise rond prioritaire thema's te versterken
- Netwerkopbouw rond kennis: (ad hoc) advieswerking wordt opgestart rond de vier kernthema's
    - We organiseren minstens drie voorbereidende overlegmomenten, gericht op onze kernthema's.
- Reset.Vlaanderen ondersteunt de kennis en positionering van haar leden en netwerk
- Bij onderzoeksopdrachten (OD1) wordt een stuurgroep opgericht om deze te begeleiden
    - Samengesteld uit partners en relevante actoren uit kennis- of beleidsnetwerk

Indicatoren

- Actie rond onze kernthema's leidt per thema tot minstens één output:
    - Een gezamenlijke positie of reactie
    - Een netwerkmoment of workshop
    - Input voor een nieuw projectvoorstel
- Minstens één workshop of actie voor elk kernthema per jaar richting netwerk (forumwerking)
- Reset.Vlaanderen verspreidt haar expertise via de eigen communicatiekanalen
    - We publiceren minstens twee thematische magazines per jaar
    - We publiceren minstens 12 digitale nieuwsbrieven per jaar
    - We delen ons materiaal via sociale media, deze hebben een groeiend bereik
      Huidig bereik:
        - Twitter: 976 volgers
        - Facebook: 1018 volgers
        - LinkedIn: 282 volgers
        - Instagram: 537 volgers

      Eind 2022 willen we 20% meer volgers op elk van de social mediakanalen en 50% tegen 2026.

- We organiseren inhoudelijke workshops en lezingen voor ons netwerk (en het brede publiek)
    - Minstens 6 activiteiten met 20 deelnemers per jaar
    - Minstens 1 activiteit met een bereik van 500 deelnemers
    - We organiseren minstens één plenair forum gericht op inhoudelijke uitwisseling

- Reset.Vlaanderen wordt in het netwerk erkend en bevraagd als een gevestigd kenniscentrum rond onze kernthema's
    - We ontvangen inhoudelijke vragen, worden uitgenodigd voor adviesgroepen en gevraagd om lezingen of workshops te geven
    - We worden betrokken in de inhoudelijke positionering van partners
    - Reset.Vlaanderen wordt ingeroepen ter ondersteuning van de expertise en positionering van het netwerk

- Ons werk wordt opgepikt en verspreid door de partners
    - Elk effectief lid publiceert/deelt jaarlijks minstens één inhoudelijk artikel van Reset.Vlaanderen
    - De aanbevelingen van Reset.Vlaanderen worden overgenomen in de (gezamenlijke) standpunten van partners

Jaarplan 2022

- Minstens één plenair forum
- Stuurgroep gekoppeld aan project ESF Transnationaal
    - driemaandelijks overleg met Vlaamse en Europese partners rond voortgang project
- Opstart project ULEX
    - We werken samen met ULEX, een organisatie in Catalonië die fungeert als trainingscentrum voor sociale- en klimaatorganisaties. Zij bieden verschillende soorten trainingen aan, van framing en storytelling rond duurzaamheid, tot klimaatactie en het werken rond vaardigheden in opleidingstrajecten rond duurzaamheid (train-the-trainer), alsook cursussen rond inclusie en het sociale aspect in de transitie.
    - 15 personen (met actieve rol in werking en/of netwerk Reset.Vlaanderen), week lang opleiding in Spanje. Traject & reis wordt gefinancierd via Europese middelen. De werktijd wordt gefinancierd door de deelnemende organisaties.

- (Tijdelijke) werkgroepen rond de vier kernthema's met hieraan gekoppelde acties (uitwerken in de schoot van het forum)
    - 4 activiteiten of acties (min. één per thema)
- Kenniscentrum: We nemen deel aan overleg partners/ leden rond kennisuitwisseling en positionering + beantwoorden vragen (zie indicator)
    - We zijn actief binnen de politieke werkgroep van de klimaatcoalitie
    - We zijn trekker van het thema financiering binnen de klimaatcoalitie
    - We zetelen in denktank Minerva
- Eigen communicatie (zie doelstelling bij indicatoren) + verspreiding communicatie door leden (zie vastgelegde indicator)
- We organiseren inhoudelijke workshops en lezingen voor ons netwerk (en het brede publiek)

- Minstens 6 activiteiten met 20 deelnemers per jaar
- Deelname Ecopolis 2022: 1 activiteit met een bereik van meer dan 500 deelnemers

SD2: Het maatschappelijk draagvlak voor een sociaal rechtvaardige transitie neemt toe dankzij de acties van Reset.Vlaanderen en haar leden (Reset.Vlaanderen als *influencer*)

Met onze kennis over rechtvaardige transitie willen we ook het draagvlak in de samenleving laten toenemen om deze te realiseren. We maken diverse actoren beter bekend met de kansen en uitdagingen die deze transitie met zich meebrengt en welke stappen nodig zijn om daar te komen. Steeds leggen we de link tussen het sociale en ecologische. We inspireren door met praktische, sprekende voorbeelden te werken.

OD2.1. Reset.Vlaanderen agendeert problemen en oplossingen omtrent rechtvaardige transitie bij beleidsmakers

Zoals reeds beschreven bij de doelgroepen, zijn beleidsmakers een belangrijke groep. Ze hebben vele sleutels in handen om een rechtvaardige transitie mogelijk te maken. We zetten actief in op het vergroten van het draagvlak en kennis bij beleidsmakers. We vragen aandacht voor problemen en behoeftes van de burgers. We wijzen op gaten in het beleid die kunnen aangepakt/ ingevuld worden via rechtvaardige transitie. We formuleren concrete aanbevelingen die beleidsmakers kunnen aangrijpen om rechtvaardige transitie mogelijk te maken. Reset.Vlaanderen zal zich hier vooral profileren op haar prioritaire thema's. Voor de andere thema's werken we samen met onze leden.

Acties

- Reset.Vlaanderen zal haar expertise en beleidsaanbevelingen uitdragen via gerichte communicatie
- Reset.Vlaanderen gaat samen met haar netwerk een actieve dialoog aan met beleidsmakers

Indicatoren

- Minstens één onderzoeksopdracht per jaar (zie SD1). Deze resulteert in:
  - Beleidsaanbevelingen
  - Parlementaire vragen of persaandacht
  - Of legt de basis voor een nieuw project(-voorstel)
- Pers, partners en beleidsactoren verwijzen naar ons inhoudelijk werk
  - Onze beleidsdossiers komen in de pers (min. 2 keer/ jaar)
- We worden door beleidsmakers gevraagd om onze expertise te delen en er zit een stijgende lijn in de frequentie
  - Min. 2 keer per jaar (bv. adviesgroep)
- Meer beleidsmakers en politieke actoren registreren zich om onze info te ontvangen (nieuwsbrief, steunend lid)

- Onze dossiers worden meegenomen in het politiek overleg van partners en leden (min. één item per jaar)
- We brengen onze dossiers naar buiten via activiteiten, webinars, ... waarbij we diverse politieke actoren kunnen bereiken. Zie ook indicator bij SD1/ OD2

Jaarplan 2022

- **Onderzoeksopdracht nog te bepalen (zie indicator).** Het ESF Transnationale project loopt verder in 2022 en resulteert in een achtergrondrapport i.v.m. werknemersbelangen in de industriële transitie. Op basis hiervan volgt eveneens een aangepaste gids en trainingsmateriaal voor professionele medewerkers van de Vlaamse vakbonden
- We zullen onze expertise en beleidsaanbevelingen gericht uitdragen en maken hiervoor een plan
- We gaan in dialoog met de beleidsmakers. We gaan jaarlijks in overleg met minstens één minister(s)/ kabinet(ten) die verantwoordelijk is voor de thema's waar we rond werken. We organiseren activiteiten gericht op diverse beleidsmakers (zie ook concrete doelstelling bij OD1). We zetten onze contacten met de volgende domeinen verder: Vlaams Minister van omgeving, klimaat en milieu/ Federaal Minister voor klimaat en duurzame ontwikkeling/ Minister van werk/ Ministers van energie/ Minister van financiën.

OD2.2. Reset.Vlaanderen en haar leden werven steun bij de brede samenleving over het belang van rechtvaardige transitie

Het welslagen van de transitie hangt samen met het draagvlak in de brede samenleving. Reset.Vlaanderen wil samen met haar leden en partners de burgers mee aan het stuur van de transitie zetten. Dit vergt een andere aanpak en boodschap. We ondersteunen hier acties en campagnes en zetten sterk in op samenwerking tussen diverse actoren die die doelgroep bereikt. We zorgen ervoor dat we onze specifieke kennis en expertise vertalen naar een begrijpelijke boodschap voor de brede bevolking. Dat doen we gericht, in samenspraak met het netwerk en enkel wanneer we inschatten dat het momentum er is en de boodschap zal worden opgepikt. We houden rekening met actualiteit en het draagvlak. We werken intensief met onze leden om via hen een andere doelgroep - hun achterban - te bereiken.

Acties:

- We vertalen onze boodschap naar de brede bevolking via verschillende kanalen van onze leden en een actieve publiekswerking
- We ondersteunen acties en campagnes die pleiten voor een rechtvaardige transitie
- Reset.Vlaanderen versterkt de samenwerking en het wederzijds begrip tussen sociale en milieubewegingen, we faciliteren overleg en organiseren acties zoals lezingen en webinars.

Indicatoren

- Reset.Vlaanderen participeert aan minimum 5 adviesgroepen of netwerken /jaar
- Eigen activiteiten (cf. SD1/ OD2):
    - Minimum 6 activiteiten/ jaar met min. 20 deelnemers
    - Minimum 1 activiteit/ jaar met min. 500 deelnemers

    - Min 4 activiteiten/ jaar met min. 100 deelnemers
    - We betrekken één of meer leden in de activiteiten die we organiseren voor publiek
- Communicatie leden
    - Elk effectief lid publiceert/ deelt minstens één artikel van Reset.Vlaanderen met haar einddoelgroep + we zien het aantal gedeelde artikelen groeien.
- Partners zetten acties op naar aanleiding van input en communicatie van Reset.Vlaanderen.
- Reset.Vlaanderen heeft een overzichtsdocument van communicatiecontacten bij de leden om zowel intermediairen als einddoelgroep te bereiken
- Reset.Vlaanderen heeft een stijgend aantal lezers en volgers op haar digitale kanalen

Jaarplan 2022

- We participeren in minimum 7 adviesgroepen, waarvan onderstaande reeds vastliggen:
    - We zijn actief binnen het begeleidingscomité klimaat & milieu van de Koning Boudewijnstichting
    - Werkgroep sociaal werk en rechtvaardige duurzaamheid van Sam vzw
    - We zetelen in de jury van het ING fonds voor circulaire economie van de Koning Boudewijnstichting
    - We zetelen als expert in de werkgroep financiering van de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling (FRDO)
    - We zijn actief in de werkgroep Actie & Mobilisatie van de Klimaatcoalitie
    - We zijn actief in de beleidsmatige Politieke Werkgroep van de Klimaatcoalitie
    - We zetelen als geëngageerde partner in de stuurgroep van een extern onderzoek (te bepalen)
- We organiseren eigen activiteiten richting brede publiek. Deze acties liggen reeds vast:
    - Kernpartner Ecopolis 2022
    - Minimum 5 eigen webinars/lezingen (gelinkt aan andere SD’s en kernthema’s, waaronder industrie)
    - Deelname en mede organisator van ISMI studiedag van de drie Vlaamse Vakbonden (intersyndicaal milieuproject)
- Deelname aan campagnes en acties die pleiten voor rechtvaardige transitie
    - We zijn mee partner in de campagne CEPOW van ITUC en zetten de campagne om richting de Vlaamse context
- We communiceren naar onze einddoelgroep via de partners

SD3: Reset.Vlaanderen betrekt mensen in hun leef- en werkomgeving bij de praktijk van transitie (Reset.Vlaanderen *realiseert* transitie)

Reset.Vlaanderen doet praktijkervaring op rond transitie. We nemen eigen initiatieven richting een eerlijke transitie op de werkvloer. We hebben speciale aandacht voor werknemers in sectoren die onder druk staan door de klimaatverandering. Vanuit de opgedane praktijkervaring verspreiden we best practices en ontwikkelde methodieken. We werken daarbij samen met partnerorganisaties, om ervaringen te delen, en ook de doelgroepen van die partnerorganisaties te betrekken. Naast het aanbieden van opgedane praktijkervaring om doelgroepen op de werkvloer te bereiken richting een eerlijke transitie, ondersteunt Reset.Vlaanderen ook initiatieven van partnerorganisaties buiten de werkomgeving, in de leefomgeving.

OD3.1. Samen met de leden ontwikkelt Reset.Vlaanderen praktijkervaring rond eerlijke transitie op de werkvloer

Met de organisaties die lid zijn van Reset.Vlaanderen, werken we heel praktijkgericht aan het ontwikkelen van kennis en methodieken om een eerlijke transitie op de werkvloer mogelijk te maken. Via de eigen opgezette acties op het terrein bereiken we de einddoelgroep, de werknemer.

Reset.Vlaanderen heeft in de afgelopen jaren veel ervaring opgedaan in het initiëren van good practices richting een eerlijke transitie. Daarmee bereiken we via het concept van ‘social intrapreneurship’ succesvol doelgroepen op de werkvloer. We geven verder invulling aan de opgebouwde good practices en onderzoeken samen met de ledenorganisaties nieuwe methodieken en vaardigheden. Deze acties nemen de vorm aan van coaching, begeleiding, en het verspreiden van kennis rond opgedane ervaringen in het toepassen van methodieken op de doelgroepen van Reset.Vlaanderen.

Naast het ontwikkelen en verder uitdragen van opgedane praktijkervaring richting een eerlijke transitie op de werkvloer, moedigt Reset.Vlaanderen ook haar partnerorganisaties aan om intensief kennis uit te wisselen over praktijkervaring rond eerlijke transitie op de werkvloer. Via de gedeelde good practices, stimuleren we partnerorganisaties om zelf initiatieven op de werkvloer te ontwikkelen en verder te zetten, steeds op het snijvlak van sociale en ecologische uitdagingen. Ook zo streven we ernaar, de betrokkenheid van werknemers in een eerlijke transitie te verhogen.

Acties

- Reset.Vlaanderen neemt initiatief om praktijkervaring op te doen rond eerlijke transitie op de werkvloer, in samenwerking met de leden. We bouwen verder op reeds lopende projecten.

- Reset.Vlaanderen stimuleert partnerorganisaties om zelf projecten in de werkomgeving te initiëren of uit te breiden

Indicatoren

- We testen het project 'De Nieuwe Samenzweerders' uit in twee nieuwe sectoren
- Twee methodieken 'De Nieuwe Samenzweerders' en 'Samen Zonne Energie Winnen' worden geïmplementeerd door de leden die werken op de werkvloer
- We ontwikkelen twee nieuwe projecten/ methodieken op de werkvloer
- We verwezenlijken minimum 40u begeleiding/ coaching/ jaar
- We kunnen minstens 5 beroepscentrales engageren bij ons werk

Jaarplan 2022

- We zetten het ESF project 'De Nieuwe Samenzweerders' verder in sectoren chemie en metaal, ronden het project af en verspreiden de resultaten in het netwerk en naar relevante stakeholders.
    - We voorzien coaching: in 2022 plannen we nog 3 individuele coachings en twee peer-learnings in het traject
    - We werken de methodiek verder uit
    - We verspreiden de informatie
- We zoeken partners om de ontwikkelde methodieken binnen het project 'De Nieuwe Samenzweerders' verder toe te passen. We bekijken of hier een business case in zit voor ons netwerk.
- We plannen minstens één nieuw coachingstraject en/of project (in samenwerking met partners/leden)
    - Er werd samen met BBL een projectvoorstel geschreven om in de provincie Oost-Vlaanderen te werken rond *duurzame mobiliteit*: We geven een stem aan de werknemer en creëren draagvlak bottom-up voor duurzaam woon-werkverkeer binnen Oost-Vlaamse bedrijven.
    - Er werd een projectvoorstel ingediend bij stad Antwerpen om samen met een lokale energiecoöperatie een nieuw traject '*Samen Zonne-Energie Winnen*' uit te rollen.

OD3.2. Reset.Vlaanderen ondersteunt initiatieven rond eerlijke transitie buiten de werkomgeving/ in de leefomgeving

In de werkomgeving doet Reset.Vlaanderen praktijkervaring op met de transitie door het ontwikkelen van eigen skills en methodieken en het verder bouwen aan bestaande good practices. Bij Initiatieven die niet zozeer de werkomgeving, maar eerder de ruimere leefomgeving als middel richting een eerlijke transitie beogen, biedt Reset.Vlaanderen ondersteuning vanuit de eigen opgedane ervaring en speelt de organisatie haar netwerkrol om partners met elkaar te verbinden. De ondersteuning kan de vorm aannemen van het organiseren van webinars en het delen van good practices via lezingen.

Als netwerkorganisatie brengt Reset.Vlaanderen in de te ondersteunen initiatieven ook potentiële partners samen en faciliteren we overleg. Zo nodigen we organisaties, burgers en bedrijven uit elkaars visie en inzichten te implementeren in de eigen initiatieven.

Naast het bieden van ondersteuning, kan Reset.Vlaanderen ook deelnemen aan praktijkgerichte initiatieven die een eerlijke transitie in de leefomgeving stimuleren. De rol die we in die burgerinitiatieven opnemen neemt verschillende vormen aan.

Afhankelijk van de thema's, zoals reeds aangegeven, waar in de initiatieven op gewerkt wordt, bieden we een ondersteunende, adviserende en/of netwerkrol. Voor initiatieven die focussen op onze prioritaire thema's, beoogt Reset.Vlaanderen bijgevolg een nauwere samenwerking dan initiatieven die focussen op onze secundaire of tertiaire thema's.

Acties

- Reset.Vlaanderen wordt het aanspreekpunt voor burgers, organisaties en bedrijven die sociale en ecologische aspecten willen combineren in hun initiatief of project. RV faciliteert overleg, en biedt ondersteuning en verspreidt good practices.
- Reset.Vlaanderen kan op vraag van partners deelnemen aan initiatieven die eerlijke transitie in de praktijk brengen in de leefomgeving

Indicatoren

- Minstens 10 vragen van burgers, organisaties en bedrijven/jaar
- Faciliteert overleg en/ of adviseert minstens vijf initiatieven/jaar
- Doet mee aan minstens twee initiatieven/campagnes per jaar

Jaarplan 2022

- Werkgroep sociaal werk en rechtvaardige duurzaamheid van Sam vzw
- We ontwikkelen een samenwerking met De Transformisten vzw
- We bekijken hoe we onze werking kunnen koppelen aan 'Gemeente voor de toekomst' van BBL om eerlijke transitie ook te linken aan lokale initiatieven.
- We zetelen in de jury van het ING fonds van de Koning Boudewijnstichting
- We verkennen deze OD verder samen met de partners om te kijken hoe we de werking aanvullend kunnen organiseren.

OD3.3. Reset.Vlaanderen stimuleert leden en partners om zelf aan de slag te gaan met de opgebouwde praktijkervaring

Reset.Vlaanderen onderneemt actie op het terrein. Het doel van de ontwikkelde praktijkervaring, is het delen van de opgedane kennis, methodieken en good practices, zodat leden en partners deze zelf kunnen toepassen in hun initiatieven.

Met de ontwikkelde methodieken en praktijkervaring rond eerlijke transitie in de werk- en leefomgeving beoogt Reset.Vlaanderen een dienstverlening die kan toegepast worden door leden en partners. Via het uitwisselen van kennis en ervaringen leren we van elkaar, en maken we de dienstverlening toepasbaar binnen de context van de partnerorganisatie.

Er zijn verschillende tools voorhanden om deze kennis te verspreiden naar partnerorganisaties. Dit dient, onder meer, te gebeuren via de werkgroepen en het forum van Reset.Vlaanderen. Wanneer projecten worden opgestart om initiërende acties of kennis

te ontwikkelen, wordt telkens nagegaan of een stuurgroep wordt betrokken die als doel heeft de kennis te verspreiden. Ook proberen we via stuurgroepen, het forum en de werkgroepen een wisselwerking te creëren van kennis en methodieken, zodat ook de kennis van partnerorganisaties kan toegepast worden op de thema's van Reset.Vlaanderen.

We exploreren verschillende paden, zoals het opzetten van een eigen dienstverlening, en het toepasbaar maken van de kennis en methodieken voor eigen gebruik door ondernemingen.

Acties

- RV vertaalt haar terreinervaring naar leerlessen en een ondersteuningsaanbod. We wisselen kennis en ervaringen uit met partners, om te leren van elkaars aanpak
- RV stimuleert leden en partners om de verzamelde lessen en hefbomen te integreren in de eigen projecten en vormingen.
- RV streeft er naar de ervaring en dienstverlening toepasbaar te maken voor de bedrijfswereld

Indicatoren

- Organisaties, directe partnerorganisaties en anderen, vragen ons om advies te geven op vlak van praktijkervaring.
- Onze partnerorganisaties maken gebruik van de via Reset.Vlaanderen verkregen dienstverlening
- Bij het nemen van initiatieven exploreert Reset.Vlaanderen via stuurgroepen, het forum of de werkgroepen, hoe de op te nemen kennis ook verder verspreid zal worden
- Reset.Vlaanderen woont studiedagen, lezingen of vergaderingen van partners bij om kennis op te doen voor toepassing in de eigen werking

Jaarplan 2022

- We beantwoorden adviesvragen op vlak van praktijkervaring
- Via de forumwerking en gekoppelde activiteiten alsmede onze communicatie stimuleren we leden en partners om hefbomen en methodieken te integreren in eigen projecten of vorming. We zullen deze ook voorstellen
- We vormen onszelf en bouwen verder kennis op, die we ook kunnen gebruiken voor nieuwe projectvoorstellen.
- We werken samen met ULEX, een organisatie in Catalonië die fungeert als trainingscentrum voor sociale- en klimaatorganisaties. Zij bieden verschillende soorten trainingen aan:
    - Framing, storytelling en actie rond duurzaamheid en klimaat
    - Werken rond vaardigheden en opzetten van opleidingstrajecten rond die thema's
    - Soort train-the-trainer: werken rond methodieken die kunnen gebruikt worden in de trajecten rond duurzaamheid, hoe ga je om met de doelgroepen die je wil bereiken, etc.
    - '*Resilience based' courses*: werken rond veerkracht in verhaal rond klimaat en duurzaamheid
    - Cursussen rond inclusie, en sociale aspect in de transitie

In 2022 plannen we een opleiding van een week voor medewerkers van Reset.Vlaanderen en partnerorganisaties in het opleidingscentrum van ULEX.

SD4: Reset.Vlaanderen optimaliseert en ontwikkelt de interne organisatie (netwerk als motor)

Met dit meerjarenplan slaan we de weg in richting een sterk en aanwezig netwerk dat als kenniscentrum rond eerlijke transitie impact wil genereren. **In 2026 werken de resultaten van onze activiteiten structureel door in de samenleving.** Tegelijkertijd slagen we erin om ons organisatiebeheer op een hoog niveau te houden en waar nodig te optimaliseren. We hebben een cultuur van evalueren en bijsturen geïnternaliseerd en slagen erin deze organisatiebreed toe te passen. Aan de basis van dit alles ligt een professionele fundering: een organisatie die inhoudelijk, organisatorisch en financieel sterk staat. Met deze vierde strategische doelstelling beschrijven we hoe we de komende vijf jaar onze interne organisatie versterken om ons verder te ontwikkelen tot een impactvolle, gezonde en professionele organisatie.

OD4.1. Reset.Vlaanderen bestaat uit een hecht team van diverse medewerkers die samenwerken en hun talent ten volle ontwikkelen

Het kernteam van Reset.Vlaanderen werkt vanuit een organisatiestructuur waarin samenwerking, openheid, betrokkenheid en verantwoordelijkheid centraal staan. Om deze sfeer te stimuleren worden alle medewerkers aangemoedigd zich persoonlijk te ontwikkelen en wordt voldoende aandacht besteed aan teamontwikkeling.

Acties

- De uit te voeren taken worden verdeeld op basis van competenties en persoonlijke ontwikkelplannen van medewerkers.
- Medewerkers nemen deel aan, voor hen relevante, vormingen en krijgen hiervoor een budget van de organisatie.
- Jaarlijkse feedbackgesprekken tussen coördinator en andere medewerkers en tussen coördinator en (dagelijks) bestuur.
- We organiseren een jaarlijkse teamdag.
- Er wordt strategisch overleg georganiseerd in het team.
- Er wordt werk gemaakt van een diversiteitsplan en de implementatie hiervan.

Indicatoren

- Persoonlijk ontwikkelingsplan per personeelslid, wordt geëvalueerd in jaarlijks feedbackgesprek met coördinator
- Elk teamlid volgt minstens jaarlijks één vorming of vormingstraject en heeft hiervoor een eigen budget
- Strategisch overleg vindt plaats minstens 3 x per jaar
- Diversiteitsplan

Jaarplan 2022

- Zie acties. We starten met de opmaak van het diversiteitsplan in samenwerking met Actiris.
- We gaan over tot de aanwerving van een extra zakelijk/ administratief personeelslid en optimaliseren verder de rolverdeling en verantwoordelijkheden binnen het team

OD4.2. Reset.Vlaanderen is financieel gezond en heeft verschillende inkomstenbronnen

Reset.Vlaanderen ontvangt anno 2021 structurele subsidies van de Vlaamse en federale overheid en ook diverse projectsubsidies. Reset.Vlaanderen zal gedurende de gehele beleidsperiode blijven inzetten op fondsenwerving en, waar passend, een vergoeding vragen voor geleverde diensten aan derden. We mikken op een groeiende financiële basis met als streefdoel een kernteam van 4 VTE.

Acties:

- We verkennen alternatieve inkomstenbronnen.
- We zetten in op (inter)nationale projectoproepen.
- We verspreiden ons portfolio onder potentieel geïnteresseerden.
- We werven nieuwe leden.
- Financiële opvolging per kwartaal met boekhouder

Indicatoren:

- We dienen minimaal twee projectaanvragen in per jaar.
- Er is een portfolio.
- We realiseren jaarlijks minstens één projectsubsidie naast de structurele subsidies.
- We halen minstens één extra betaalde (studie)opdracht per jaar binnen.
- We halen jaarlijks een hoger bedrag aan lidgelden binnen.

Jaarplan 2022

- We zullen onze eigen dienstverlening verder uitwerken
- Projectvoorstellen + studieoprachten: zie indicator
- We maken een portfolio van Reset.Vlaanderen

OD4.3. Reset.Vlaanderen heeft een sterke organisatiestructuur

Het netwerk heeft een kader, een model en een strategisch plan voor het organisatiebeheer. Het is belangrijk dat ieder(e) lid en/ of partner weet wat zijn rol precies is en wat verwacht wordt. De organisatie kent twee soorten leden: effectieve en toegetreden leden. Toegetreden leden hebben minder verplichtingen en betalen een lagere bijdrage. Ze hebben ook geen stemrecht. Effectieve leden vormen de AV, die ook het bestuur kiest. De formaliteiten worden bepaald in de statuten en via een intern reglement. Het bestuursorgaan heeft als doel de organisatie te sturen. Van hieruit wordt ook een dagelijks bestuursorgaan in het leven geroepen, dat vlugger kan ageren, volgens afspraken die gemaakt zijn. Het forum is een nieuw orgaan waarbij zowel effectieve als toegetreden leden uitgenodigd worden. Hier wordt kennis uitgewisseld en visie ontwikkeld. In de schoot van het forum kunnen ook werkgroepen in het leven worden geroepen.

Acties

- Duidelijke en transparante structuur voor leden (cf. document lidmaatschap): intern reglement
- Er is een Dagelijks Bestuur: het bestuur stelt een dagelijks bestuur aan (bestaande uit min. 2 bestuurders), dat samen met de coördinator de handelingen rond dagelijkse werking kan volbrengen.
- Het bestuursorgaan: het bestuur komt minstens één keer per twee maanden samen (6 x per jaar) en bestaat uit vertegenwoordigers van de effectieve leden, aangevuld met onafhankelijke bestuurders. We gaan voor een diversiteit in het bestuur. We gaan ook voor een goed en zelfevaluerend bestuur, we verwijzen hier o.a. naar het kader goed bestuur, ontwikkeld door de Koning Boudewijnstichting
- Algemene Vergadering: de algemene vergadering komt jaarlijks minstens éénmaal samen (cf. statuten).
- Forum: het forum is een adviserend orgaan dat minstens één maal per jaar samenkomt. Hierop zijn de effectieve en toegetreden leden uitgenodigd. In de schoot van het forum wordt ook werking ontwikkeld rond de kernthema's. Hier staat uitwisseling, kennisopbouw en co-creatie centraal.
- Het team werkt met een duidelijk evaluatie- en voortgangskader waarbij indicatoren en acties worden opgevolgd en zo ook worden bijgestuurd. Dit wordt gebruikt als handleiding bij het strategisch overleg, geëvalueerd in het dagelijks bestuur en besproken op het bestuur. Dit vormt ook het kader voor de jaarlijkse rapportage, waarbij we kunnen bijsturen of aanvullen waar nodig. Zie ook bijlage 7.6

Indicatoren

- Het intern reglement is beschikbaar en up to date
- De diverse bestuursorganen hebben een verslag over hun vergaderingen
- Er is een verslag van het forum
- Er is een 'Impact Balanced Score Card' die gebruikt wordt door team en bestuur om de activiteiten op te volgen en te evalueren

Jaarplan 2022

- Zie algemene acties
- We verfijnen de documenten en informatie voor leden en zorgen voor een update
- We gebruiken voor het eerst ons nieuwe evaluatie en opvolgings kader

OD4.4. Reset.Vlaanderen is een groeiend netwerk

Réset.Vlaanderen bundelt de krachten van haar leden in het belang van haar missie. Het netwerk zelf vormt een kracht die de belangen van haar leden versterkt.
Het netwerk biedt een unieke mobilisatiekracht. Via Reset.Vlaanderen wordt het mogelijk bereik en impact van acties exponentieel te vergroten. Hiervoor willen we ons netwerk ook laten groeien.

Acties

- Er worden actief nieuwe leden gezocht
- We evalueren de werking van het netwerk met onze leden

- We organiseren onze projecten, campagnes en activiteiten altijd in samenwerking met minstens één andere organisatie uit ons netwerk.
- Andere organisaties benaderen ons als dé partner voor samenwerking bij projecten rond het thema eerlijke transitie

Indicatoren
- Er komen jaarlijks leden bij
- Er is een evaluatieverslag (minstens twee x in deze beleidsperiode)
- We hebben minstens één nieuwe samenwerking per jaar

Jaarplan 2022
- We breiden ons netwerk uit

OD4.5. Reset.Vlaanderen werkt met een communicatieplan

Zowel intern als extern is het van belang om goed te communiceren. Dit vergt een strategische aanpak samen met de leden. In de bovenstaande SD's en OD's komen er diverse acties en indicatoren aan bod die gelinkt zijn aan deze OD. We zullen ze dan ook niet herhalen.

Actie
- Reset.Vlaanderen heeft een geactualiseerd communicatieplan

Indicator
- Communicatieplan wordt minstens één keer per jaar besproken en geëvalueerd in het bestuursorgaan

Jaarplan 2022
- We updaten ons communicatieplan

5. FINANCIERING

Financiële Uitdaging: op vandaag bestaat bijna 50% van onze inkomsten uit projectmiddelen. Dat vraagt een nieuw soort management en opvolging én extra basiswerking om toekomstgericht voldoende projectfondsen te kunnen binnenhalen om onze doelen te realiseren.

Om dit meerjarenplan te kunnen realiseren is het onze ambitie is om de basiswerking qua capaciteit te laten groeien van 2 VTE richting 4 VTE. We zoeken alternatieve financiering die dient als hefboom en het ons mogelijk maakt om meer praktijkervaring en good practices te realiseren om de eerlijke transitie te versnellen en te realiseren.

Hoe gaan we dit plan financieren? Om op deze vraag te beantwoorden, willen we eerst een overzicht geven van hoe onze situatie op vandaag is en hoe we hierin zijn geëvolueerd. Vanuit deze analyse zullen we ook onze meerjarenbegroting voorstellen.

5.1. Schets van groei organisatie

De voorbije beleidsperiode (2017-2021) heeft Arbeid & Milieu een groei meegemaakt. Dat vertaalt zich ook in de bredere financiële mogelijkheden. Daarnaast brengt het vanzelfsprekend nieuwe uitdagingen met zich mee. De fusie met Transitienetwerk Middenveld zorgt ook voor een diverse basisfinanciering.

5.1.1. Van 2017-2021

In 2017 was de voornaamste inkomstenbron de structurele subsidie van de Vlaamse regering, departement Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE). Naast een kleine federale subsidie konden we met het lidgeld ook de kosten voor het verspreiden van het magazine dekken. In 2017 had de organisatie een personeelskost van 2,6 VTE, waarvan 0,5 VTE werd gedekt door een EU subsidie (Horizon 2020). We spreken hier over een totale omzet van 193.881 EUR. Er heerste een grote onzekerheid of we de ambities zouden kunnen waarmaken. Met de aanstelling van een nieuwe coördinator werd volop ingezet op het verkennen van nieuwe financiële mogelijkheden. Hiervoor werd de werking ook omgevormd, welke een positieve feedback kreeg van de begeleidingscommissie van het departement Omgeving.

Doorheen de jaren haalden we nieuwe projecten binnen en konden we partners enthousiasmeren om met ons samen te werken. We spreken hier o.a. over een subsidie van Vlaanderen Circulair voor ons project ‘De Nieuwe Samenzweerders’, maar ook twee fondsen via ESF voor o.a. ‘De Nieuwe Samenzweerders’ en een nieuw transnationaal project. Daarnaast bouwden we onze kennispoot uit en konden we ook hier extra fondsen binnenhalen voor studieopdrachten. Ook werd gestart met een betaalde dienstverlening voor o.a. coachingstrajecten (Samen Energie Winnen) en vormingen, lezingen.

In 2020 hadden we een omzet van 308.000 Euro, waarvan 135.000 EUR via de Minasubsidie. We eindigden het jaar met een positief resultaat. Voor 2021 voorzien we zelfs

een omzet van 462.000 EUR. Begin 2021 werkten er 6 werknemers bij Reset.Vlaanderen (5,2 VTE). In 2017 waren dit 2,6 VTE. We kunnen hier dus spreken over een verdubbeling in capaciteit.

In 2020 werd de fusie met TransitieNetwerk Middenveld goedgekeurd, waardoor Reset.Vlaanderen nu een extra financiering van 65.000 EUR per jaar heeft. We nemen de netwerkrol over en zetten de middelen hiervoor ook in.

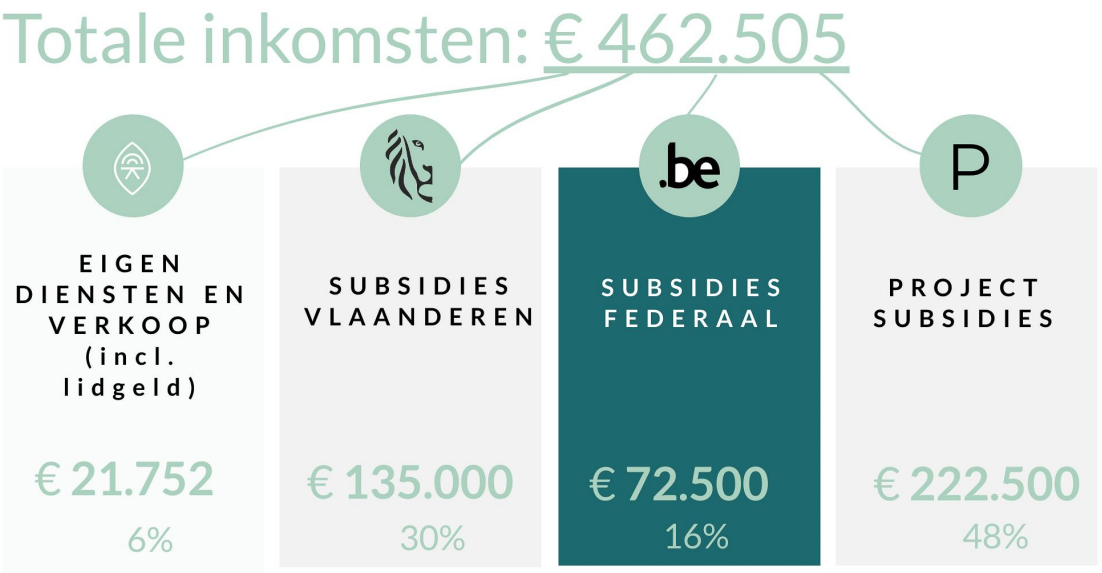

We kunnen dus stellen dat we onze omzet in vier jaar tijd meer dan verdubbeld hebben.

5.1.2. Vanaf 2022

De uitdagingen zijn groot, daarom ook dit ambitieuze meerjarenplan. Om dit te kunnen realiseren moeten we beschikken over voldoende middelen. Als organisatie zijn we financieel gezond, we beschikken ook over reserves die we zullen inzetten om te investeren. Qua basissubsidies rekenen we enerzijds op de Vlaamse basissubsidie van het Minafonds, anderzijds op de Federale subsidie voor onze erkenning als netwerkorganisatie Duurzame Ontwikkeling.

De middelen van het Minafonds worden hoofdzakelijk (40%) ingezet op SD1, de uitbouw van het kenniscentrum en het netwerk rond ‘eerlijke transitie’. 60% wordt evenredig verdeeld over de drie andere strategische doelen.
Om SD3 te realiseren zullen we onze reserves inzetten en investeren in capaciteit om voldoende projecten binnen te halen. We zoeken tevens naar alternatieve financiering om ons team te versterken met een zakelijk/ administratief profiel.

We voorzien **extra uitgaven** door volgende acties:

- Uitbreiding basisteam met een zakelijk/ administratief medewerker
- Extra vaste capaciteit op onze inhoudelijke werking
- Extra vaste capaciteit om projecten uit te schrijven

We voorzien **extra inkomsten** via volgende kanalen:

- **Lidmaatschapsbijdrage**. De leden zullen vanaf 2021 meer bijdragen aan de organisatie. We gaan uit van een bijdrage van 15.000 EUR in 2021, welke jaarlijks stijgt door de aangroei van het aantal leden;
- **Projectsubsidies**: We hebben alvast twee goedgekeurde Europese projecten voor o.a. 2022. We zetten volop in op nieuwe fondsen om onze doelen mee te realiseren. Hiervoor zullen we ook basiscapaciteit moeten opbouwen en een personeelslid deels vrijstellen.
- **Eigen dienstverlening**: Een deel van ons studiewerk wordt mee mogelijk gemaakt door partners die ons opdrachten geven. Deze opdrachten kunnen enkel plaatsvinden als ze passen in ons meerjarenplan en prioriteiten. We konden hiervoor de voorbije jaren al fondsen binnen halen (bv 7400 EUR in 2020). We zullen hier actief op blijven inzetten om deze middelen binnen te halen. Daarnaast geven we ook betaalde lezingen en/of activiteiten.
- **Reserves**: zoals reeds gezegd zullen we onze reserves inzetten om te investeren, met als doel nieuwe projectmiddelen of opdrachten binnenhalen om onze doelen te realiseren.

U vindt onze meerjarenprognose en een eerste begroting voor werkingsjaar 2022 in de bijlagen hieronder (hoofdstuk 7).

6. Kruistabel

CLUSTER 1: Informeren, sensibiliseren en mobiliseren van de bevolking voor natuur of milieu en leveren van een bijdrage aan de verbetering hiervan

Module	Geef een indicatie van de geplande activiteiten voor 2022 of verwijs naar de informatie (nr. van actie of doelstelling) in het meerjarenplan/de meerjarennota	Aantal keer
1.1. ontsluit aan haar leden minstens vier keer per jaar informatie rond actuele natuur- of milieu gerelateerde dossiers in de regio, Vlaanderen of Europa.		
1.2 realiseert jaarlijks AANTAL activiteit(en) die als doel hebben de brede bevolking te sensibiliseren, informeren en mobiliseren voor natuur of milieu. Daarop zijn telkens minstens AANTAL deelnemers aanwezig.	SD2 OD2 SD1 OD2 SD3 OD2	1
1.3 realiseert jaarlijks (samen met haar lidverenigingen) AANTAL initiatief/ven dat/die als doel heeft/hebben de brede bevolking of specifieke doelgroepen te sensibiliseren, informeren en mobiliseren voor natuur of milieu. Daarbij blijkt het gezamenlijk bereik van in totaal minstens AANTAL verschillende personen.	SD2 OD2 SD2 OD1 SD3 OD2	1
1.4 realiseert jaarlijks (samen met haar lidverenigingen) AANTAL initiatief/ven dat/die de brede bevolking of specifieke doelgroepen in staat stelt/stellen een bijdrage te leveren aan het verbeteren van natuur of milieu. Daarbij blijkt het gezamenlijk bereik van AANTAL verschillende personen.	SD2 OD2 SD1 OD2 SD2 OD1 SD3 OD2	2
TOTAAL		**4**

CLUSTER 2 : Informeren en ondersteunen van verschillende actoren in de samenleving

Module	Geef een indicatie van de gepland activiteiten voor 2022 of verwijs naar informatie (nr. actie of doelstelling) in het meerjarenplan/de meerjarennota	Aantal keer
2.1 realiseert jaarlijks AANTAL activiteiten die als doel hebben organisaties buiten de natuur- en milieusector overheden of bedrijven te sensibiliseren, informeren en mobiliseren voor natuur en milieu. Daarop zijn telkens minstens AANTAL deelnemers aanwezig.	SD1 OD2 SD2 OD1 SD2 OD2 SD3 OD1 SD3 OD2 SD3 OD3	1
2.2 geeft door begeleiding richting aan het handelen van organisaties buiten de natuur- en milieusector, overheden of bedrijven en ondersteunt hen in het vinden van natuur- of milieuvriendelijke oplossingen. Op jaarbasis wordt UUR begeleiding verwezenlijkt.	SD3 OD1 SD3 OD2 SD3 OD3 SD1 OD2 SD2 OD1	4
2.3 realiseert jaarlijks in samenwerking met organisaties buiten de natuur- en milieusector, overheden of bedrijven, AANTAL product(en), dienst(en), methodiek(en) of handelingsmodel(len) dat/die tot doel heeft/hebben oplossingen te formuleren voor natuur- of milieugerelateerde problemen, behoeften en uitdagingen. Deze worden beschikbaar gesteld voor andere geïnteresseerden in Vlaanderen.	SD2 OD1 SD3 OD1 SD3 OD2 SD1 OD1	2
2.4 ondersteunt jaarlijks minstens AANTAL (lokale) afdeling(en) of burgerinitiatief/ven dat/die als doel heeft/hebben oplossingen te formuleren voor natuur- of milieugerelateerde problemen, behoeften en uitdagingen	SD3 OD3 SD3 OD2	1
TOTAAL		**8**

CLUSTER 3:Inzetten op een kwalitatieve werking, netwerkversterking en/of impactverhoging van de werking

Module	Geef een indicatie van de gepland activiteiten voor 2022 of verwijs naar informatie (nr. actie of doelstelling) in het meerjarenplan/de meerjarennota	Aantal keer
3.1 ontsluit permanent aan haar (lokale) afdelingen/lidverenigingen/vrijwilligersnetwerken informatie rond actuele natuur- of milieugerelateerde dossiers in de regio, Vlaanderen of Europa.	SD1 OD1 SD4 OD5	1
3.2 organiseert activiteiten die de organisatie, deskundigheid of communicatie van haar (lokale) afdelingen/lidverenigingen of vrijwilligersnetwerken verbetert. Op jaarbasis worden minstens AANTAL deelnemersuren gerealiseerd. Deze activiteiten hebben als doel de impact van de betrokken afdelingen/lidverenigingen te verhogen.	SD1 OD2 SD2 OD2 SD3 OD3	1
3.3 organiseert jaarlijks AANTAL begeleidingstrajecten op maat voor individuele (lokale) afdelingen/lidverenigingen. Deze trajecten hebben als doel de impact van de betrokken afdelingen/lidverenigingen te verhogen.		
3.4 bepaalt samen met haar lidverenigingen gezamenlijke langetermijntransitiedoelen en gezamenlijke beleidsprioriteiten.		
3.5 zet een traject op dat als doel heeft de interne werking van haar vereniging te optimaliseren	SD 4	1
TOTAAL		**3**

CLUSTER 4: Inzetten op beleidsparticipatie

Module	Geef een indicatie van de gepland activiteiten voor 2022 of verwijs naar informatie (nr. actie of doelstelling) in het meerjarenplan/de meerjarennota	Aantal keer
4.1 vertegenwoordigt haar leden/lidverenigingen in AANTAL strategische adviesraden of andere overlegfora op Vlaams, bovenlokaal of lokaal niveau		
4.2 behandelt op jaarbasis AANTAL beleidsthema's of -dossiers.	SD1 OD1	1
4.3 voert jaarlijks project(en), traject(en) of campagne(s) uit die als doel heeft/hebben de inspraak en participatie van haar leden/lidverenigingen of de brede bevolking in maatschappelijke processen te vergroten. Daaruit blijkt de actieve betrokkenheid van PROCENT van de lidverenigingen of AANTAL personen op jaarbasis.	SD2 OD2 SD3 OD3	1
TOTAAL		**2**

Inschatting van totaal te behalen modules in 2022: 17

7. BIJLAGEN

7.1 Tabel begroting/financieel/personeelsplan

Zie tabel

7.1.1 Personeelsinzet vanaf 2022

PERSONEELSSTRUCTUUR	
Functies (volledige personeelsstructuur vereniging)	**Aantal VTE binnen die functie**
Administratief ondersteunend	0,5
Stafmedewerker beleid	1,0
Coördinator	0,8
Stafmedewerker projecten + projectmedewerkers	2,4
Stafmedewerker communicatie	0,8
TOTAAL AANTAL VTE IN DE VERENIGING (automatische sommatie)	5,5

7.1.2. Financieel en personeelsplan vanaf 2022

FINANCIEEL EN PERSONEELSPLAN		
DOELSTELLING	**% VAN DE MINASUBSIDIE PER DOELSTELLING**	**AANTAL VTE DAT INGEZET WORDT PER SD (enkel voor gewestelijke)**
SD1: Reset.Vlaanderen bouwt kennis en expertise op om rechtvaardige transitie te realiseren en deelt deze met het netwerk (Reset.Vlaanderen als kennislabo)	**40**	**1,0**
OD1.1 Reset.Vlaanderen bouwt expertise op rond rechtvaardige transitie en doet zelf bijkomend onderzoek	20	
OD1.2. Reset.Vlaanderen versterkt de kennis en expertise rond rechtvaardige transitie binnen haar netwerk	20	
SD2: Het maatschappelijk draagvlak voor een sociaal rechtvaardige transitie neemt toe dankzij de acties van Reset.Vlaanderen en haar leden (Reset.Vlaanderen als influencer)	**18**	**1,0**
OD2.1. Reset.Vlaanderen agendeert problemen en oplossingen omtrent rechtvaardige transitie	9	

bij beleidsmakers		
OD2.2. Reset.Vlaanderen en haar leden werven steun richting de brede samenleving over het belang van rechtvaardige transitie	9	
SD3: Reset.Vlaanderen betrekt mensen in hun leef- en werkomgeving bij de praktijk van transitie (Reset.Vlaanderen realiseert transitie)	**20**	**2,5**
OD3.1. Samen met de leden ontwikkelt Reset Vlaanderen praktijkervaring rond eerlijke transitie op de werkvloer	10	
OD3.2. Reset.Vlaandern ondersteunt initiatieven rond eerlijke transitie buiten de werkomgeving/in de leefomgeving	10	
OD3.3. Reset.Vlaanderen stimuleert leden en partners om zelf aan de slag te gaan met de opgebouwde praktijkervaring		
SD 4 Reset.Vlaanderen optimaliseert en ontwikkelt de interne organisatie (netwerk als motor)	**22**	**1,0**
OD4.1 Reset.Vlaanderen bestaat uit een hecht team van diverse medewerkers die samenwerken en hun talenten ten volle ontwikkelen	5	
OD4.2 Reset.Vlaanderen is financieel gezond en heeft verschillende inkomstenbronnen	5	
OD4.3. Reset.Vlaanderen heeft een sterke organisatiestructuur	5	
OD4.4. Reset.Vlaanderen is een groeiend netwerk	2	
OD4. 5: Reset.Vlaanderen werkt met een communicatieplan	5	
Totaal	**100%**	**5,5**

7.1.3. Begroting 2022

MINIMUM BEGROTING 2022			
INKOMSTEN	**414.653,00**		
Bedrijfsopbrengsten	**414.653,00**	som van de subsidies en de eigen middelen, automatische sommatie	
SUBSIDIES	394.653,00	automatische sommatie	
Subsidies Minaru	135.000,00	wordt automatisch ingevuld na selectie van uw vereniging op tabblad personeelsstructuur	
Tewerkstellingsubsidies	0,00		
Sociale Maribel	*2.000,00*		
Tewerkstellingsubsidies	*130,00*		
Via middelen	*8.700,00*		
Projectsubsidies en werkingssubsidies niet Vlaamse overheid	248.823,00		
Subsidie federaal FIDO (koepelorganisatie Duurzame Ontwikkeling)	*65.000,00*		
Facultatieve Federale subsidie (voor werking naar vakbonden)	*7.500,00*		
ESF project De Nieuwe Samenzweerders	*66.323,00*		
Extra verwachtte subsidies	*20.000,00*		
ESF project Transnationaal	*90.000,00*		
EIGEN MIDDELEN	20.000,00		
Verkoop van diensten/goederen	1.000,00		
Inkomsten uit deelname aan activiteiten van de vereniging	2.000,00		
Lidgelden	17.000,00		
Sponsoring/partnerschappen	0,00		
Anderen inkomsten (verhuur locaties, ….)	0,00		
UITZONDERLIJKE INKOMSTEN (achterstallen,…)	0,00		

UITGAVEN	**434.718,48**		
Bedrijfskosten	**434.718,48**	som van de werkingskosten, personeelskosten en huisvestingskosten - automatische sommatie	
WERKING	53.381,00	**17**	Hoeveel % van de minasubsidie wordt aangewend voor werkingskosten.
Organisatie van activiteiten (faciliteiten, vergoedingen aan derden, …)	8.000,00	x	Voor elke van die posten aanduiden als ze (geheel of deels) gefinancierd worden vanuit mina subsidiemiddelen met een 'x', als ze niet gefinancierd worden met minamiddelen dan zet je 'nvt'
Communicatie (publicaties, verzending, kosten website, druk en lay-out ...)	12.000,00	x	
Aankoop van materialen, producten, documentatie	3.500,00	x	
Externe consultants	5.000,00	x	
Juridische diensten	3.600,00	x	
Overige kosten	21.281,00	x	
PERSONEEL (details vrijblijvend)	364.627,48	**73**	Hoeveel % van de minasubsidie wordt aangewend voor personeelskosten.
Bruto lonen + werkgeversbijdrage	361.975,48		
Verzekeringen (personeel)	1.652,00		
Overige (verplaatsingsvergoedingen, …)	1.000,00		
HUISVESTING (details vijblijvend)	16.710,00	**10**	Hoeveel % van de subsidiemiddelen zet de vereniging in voor huisvesting? Het aandeel van de subsidie dat men voor huisvesting wil inzetten mag maximaal 10% bedragen.
Huur	15.960,00		
Nutsvoorzieningen, telefonie, internet	750,00		
Verzekeringen (huisvesting)			
UITZONDERLIJKE KOSTEN (te specificeren)		**Hiervoor mogen geen minaru subsidiemiddelen**	

ANDERE KOSTEN (Belastingen, niet aftrekbare BTW, door te storten subsidies….)		aangewend worden	
BEDRIJFSRESULTAAT	**-20.065,48**		
FINANCIËLE OPBRENGSTEN			
FINANCIËLE KOSTEN	400,00		
ALGEMEEN RESULTAAT	**-20.465,48**		
STATUS SOCIAAL PASSIEF 31/12/2020	43.000,00		

7.2 Interviewlijst

Met deze 13 mensen werd een interview gedaan, dat legde de basis voor de fusie naar reset.Vlaanderen.

1. Jan Wyckaert (Rikolto)
2. Peter Wouters en Sandra Rosvelds (Beweging.net)
3. Danny Jacobs en Nik Meeusen (Bond Beter Leefmilieu)
4. Vincent Bellinkx en Marjon Meijer (onafhankelijke bestuurders A&M vzw)
5. Caroline Copers, Pieter Verbeek, Dirk Vandepoel (Vlaams ABVV)
6. Pieter Delafortrie (PULSE transitie netwerk)
7. Esmeralda Borgo (Voedsel Anders)
8. An Vermorgen, Chris Serroyen en Stijn Gryp (ACV)
9. Bert De Wel (ITUC – internationaal vakverbond)
10. Gert Truyens en Ulrike Van Waeyenberg (ACLVB)
11. Dave Van Meel (Greenpeace)
12. Jos Geysels (Decenniumdoelen)
13. Het A&M-team.

7.3. Lijst van lidverenigingen + vertegenwoordigers & bestuurders

zie bijlage

7.4 tabel met thema's donut model

	Aantasting ozonlaag	Klimaatverandering	Verzuring van de oceanen	Luchtvervuiling	Vermindering biodiversiteit	Grondconversie	Zoetwateronttrekking	Stikstof- en fosforverzadiging	Chemische vervuiling
Water & Voedsel	Betaalbaarheid van duurzaam geproduceerd voedsel Waardige jobs en inkomens voor werknemers in de landbouw- en voedingsindustrie Prijsdruk op basisgoederen door milieu- en klimaatschade Ongelijk verdeelde gevaren van milieuverontreiniging en klimaatverandering voor jobs en voedsel Ongelijk aanpassingsvermogen bij schaarste Positieve mogelijkheden voor ecosociale versterking van duurzame, betaalbare en sociaal geproduceerde voeding, bv. lokale teelt, coöperatieve productie en retail, …								
Gezondheid	Gevolgen milieu/klimaatontregeling op gezondheid: toename ziekten, hittestress, fysieke risico's, allergieën,, ... Toegang tot betaalbare & kwalitatieve zorg (bv. in context duurzame mobiliteit) Belang van toegankelijke natuur en gezonde voeding voor gezondheid Gevolgen van klimaat & milieuproblematiek voor werknemers in de gezondheidssector Ongelijke effecten gezondheid van milieu/klimaatschade (bv. ongelijke blootstelling aan luchtvervuiling, klimaatschade) Bijdrage van gezondheidssector aan milieuproblematiek (bv. afvalproductie, energieverbruik, …)								
Onderwijs	Welke kennis, vaardigheden en waarden kan het (hoger) onderwijs bijbrengen inzake transitie Noodzaak van omscholing en training voor werknemers voor omschakeling naar 'duurzame' jobs en sectoren Rol van onderwijs in versterking zowel draagvlak als technische kennis ifv transitie Gevolgen van milieu & klimaatproblematiek voor kwaliteit onderwijs (bv. hittestres, luchtverontreiniging) Gevolgen van milieu- en klimaatbeleid op toegankelijkheid onderwijs (bv. vervoersarmoede)								
Inkomen en werk	Gevolgen klimaatverandering én klimaatbeleid voor jobs, productiviteit, inkomen, arbeidsomstandigheden, … nternationale rechtvaardigheid doorheen waardeketen van 'klimaatgoederen' (bv. mijnbouw zeldzame metalen) Enorm grondstoffengebruik in cruciale economische sectoren (water, brandstoffen, grondstoffen, …) die veel mensen tewerk stellen Potentieel van circulaire economie voor sociale tewerkstelling Werknemersinitiatief als hefboom voor circulaire oplossingen op de werkplaats Belang van werknemersparticipatie voor implementatie van circulaire en energiezuinige oplossingen Veiligheid en vervuiling op het werk, blootstelling aan chemicaliën, uitstoot, pesticiden, ...								
Vrede en gerechtigheid	Druk op leefgebieden zorgt voor conflict om schaarser wordende hulpbronnen Ongelijke internationale gevolgen leidt tot migratiedruk en conflict Nood aan internationale solidariteit en borging mensenrechten in context ecologische ontwrichting Klimaatbeleid als bron van conflict, bv. vanwege cruciale inputs in duurzame productietechnieken Noodzaak								
Politieke inspraak	Just transition, nood aan sociale dialoog binnen bedrijven, sectoren en beleid Mogelijkheden van collectieve milieuactie via coöperatieven Nood aan inspraak en burgerparticipatie bij uitwerking van ecologisch beleid								
Sociale gelijkheid	Ongelijke 'schuld' voor klimaatverandering en miieuverontreiniging tussen rijk en arm, zowel binnen landen als internationaal Ongelijke 'schade' door door klimaat- en milieuproblematiek, zowel binnen landen als internationaal Positieve én negatieve herverdelende gevolgen van mitigatie en adaptatiebeleid Idee van 'just transition', nood aan sociale omkadering bij mitigatiebeleid Mogelijkheden voor ecosociale politiek die strijdt op beide dimensies								
Gendergelijkheid	Ongelijke gevolgen klimaatverandering volgens geslacht door verschillende economische en sociale posities en rollen Ongelijke bijdrage én blootstelling aan milieuvervuiling man/vrouw Belang van genderdimensie bij ontwikkeling mitigatie & adapatiebeleid								
Huisvesting	Betaalbare energierenovaties Brede toegankelijkheid van groene ruimtes & een rechtvaardige verdeling van open ruimte Kwaliteit huisvesting in licht van klimaatverandering (bv. temperatuurschommelingen) Ongelijk aanpassingsvermogen van rijke/arme huishoudens tov energienormen Ongelijke blootstelling aan (financiële en fysieke) milieurisico's gelieerd aan huisvesting en woonplek (bv. meer vervuiling in arme buurten) Positieve mogelijkheden voor duurzame sociale woningbouw, coöperatieve woonvormen, … Positieve mogelijkheden voor ruimtelijke ordening die toegankelijkheid verzekert voor nutsvoorzieningen en groene ruimten Aandacht voor arbeidsvoorwaarden bij productie materialen en grondstoffen voor duurzaam bouwen								
Netwerken	Gevaar van ontwrichting netwerken bij mitigatiebeleid (bv. door lokaal jobverlies, door verminderde mobiliteit, …) Gevaar van verlies netwerken door milieu-en klimaatproblematiek (bv. migratiedruk door uitputting lokale hulpbronnen) Versterking sociale banden via (groene) burgercoöperatieven en andere vormen van collectieve actie Versterking sociale banden door versterking (groene) publieke ruimten, duurzame mobiliteit, …								
Energie	Betaalbaarheid van energiefactuur in context energietransitie Nood aan sociale omkadering bij klimaattaksshift Problematiek van energiearmoede								

	Mogelijkheden van cooperatief initiatief en overheidseigenaarschap in energiesector
Mobiliteit	Rechtvaardigheid van fiscaal en subsidiebeleid inzake mobiliteit (bv. salariswagens, kerosinetaks) Samenvallen van ecologische en sociale noden inzake openbaar vervoer, kernverdichting, … Betaalbare (internationale) mobiliteit verzoenen met duurzaamheidsvraagstukken (bv. vliegverkeer) Brede maar duurzame toegang tot natuur, diensten en netwerken verzekeren

7.5 Verklaring verzekering burgerrechtelijke aansprakelijkheid

Zie bijlage

7.6 Impact Balanced Score Card

Zie bijlage